

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (prop. 2005/06:100)

Sammanfattning

Finansutskottet behandlar regeringens och oppositionspartiernas förslag till inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken för de närmaste åren. Regeringen lägger fram sina förslag i den ekonomiska vårpropositionen. I propositionen finns även förslag till nya utgiftsramar och anslag på tilläggsbudget för 2006. Dessa förslag behandlas i ett särskilt betänkande, FiU21 Tilläggsbudget 2006.

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Förutsättningarna för en fortsatt hög tillväxt i världsekonomin är goda, och Sveriges BNP väntas öka med drygt 3 % per år under de närmaste åren.

Sysselsättningen

Utskottet kan konstatera att den tidigare svaga utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden har vänt. Sysselsättningen ökade med 35 000 personer eller 0,8 % under 2005, enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU). Uppgången har fortsatt och t.o.m. tilltagit under 2006.

Såväl sysselsättningsmålet om 80 % reguljär sysselsättning som delmålet om att minska arbetslösheten till 4 % ligger fast. På lång sikt är målet full sysselsättning. Fortsatta åtgärder krävs för att pressa ned arbetslösheten. Åtgärder ska i första hand riktas mot dem som har det svårast att ta sig in på arbetsmarknaden. I vårpropositionen föreslås fler åtgärder som komplement till höstens stora sysselsättningspaket.

Vid sidan av åtgärder för företagande och ökad integration föreslås t.ex. 11 000 nya platser i arbetsmarknadspolitiska program, 2 000 fler anställda med lönebidrag, ytterligare 1 000 platser i kvalificerad yrkesutbildning samt ytterligare 250 anställningar för generationsväxling i staten. Dessutom föreslås särskilda åtgärder för att minska ungdomsarbetslösheten.

En viktig del i strategin för att öka sysselsättningen och nå de arbetsmarknadspolitiska målen är att förbättra integrationen i samhället. Regeringen har under de senaste åren vidtagit en rad åtgärder i detta syfte, och i

vårpropositionen presenteras ytterligare insatser riktade mot kvinnor och män med utländsk bakgrund. Det handlar bl.a. om snabbare etablering av nyanlända invandrare, arbetsplatsintroduktion och satsningar som ska underlätta för invandrare att driva företag.

En annan viktig del i politiken för att öka sysselsättningen och arbetskraftsutbudet är att minska sjukfrånvaron. Regeringens omfattande åtgärder sedan 2001 för att minska sjukfrånvaron har fått effekt, och förutsättningarna för att nå målet om halverad sjukfrånvaro 2008 är goda.

Arbetslöshetsmålet väntas nås i slutet av 2006, enligt SCB:s tidigare definition av arbetslöshet.

Företagande och tillväxt

Sveriges ekonomiska tillväxt har under den senaste tioårsperioden varit högre än genomsnittet i såväl OECD som EU. Helt avgörande för den svenska tillväxten och därmed också sysselsättningen är ett bra konkurrens- och företagsklimat. Klimatet för tillväxt, expansion och företagande är också enligt utskottet i grunden gott. Sedan 1994 har företagen fått bättre villkor inom en rad områden, exempelvis enklare regelverk och lägre skatter. Utskottet ställer sig bakom regeringens satsningar på kunskap och företagande i syfte att ta till vara de möjligheter som globaliseringen medför. Denna modell innebär en satsning på ökad kompetens och utveckling snarare än på låga löner och otrygga villkor.

För att uppnå en långsiktig och stabil tillväxt måste utvecklingen främjas i alla delar av Sverige. Utskottet ser därför positivt på regeringens ambitiösa landsbygdspolitik, som syftar till att skapa tillväxt och sysselsättning i hela landet.

Välfärd och rättvisa

Utskottet välkomnar regeringens förslag som innehåller en rad satsningar bl.a. på de äldre vad gäller både vården, boendet och de ekonomiska villkoren för de sämst ställda, på en tandvårdsreform som omfattar alla och på ungdomar och studenter.

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling innebär att alla politiska beslut ska utformas på ett sätt som beaktar ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser. Tillväxt och välfärd kan bara upprätthållas om investeringar görs i de gemensamma resurser som utgör grunden för samhällsekonomin. Utskottet delar regeringens vision om det gröna folkhemmet som ska förverkligas med hjälp av ny teknik, byggande, samhällsplanering och en aktiv energi-, konsument- och miljöpolitik. Som föregångsland kan Sverige både nå framgångar på exportmarknaderna och stödja en global hållbar utveckling.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om bl.a. ökade satsningar på miljömålsarbetet samt på de statliga investeringsprogrammen med stöd till klimatinvesteringar (Klimp).

Målet för de offentliga finanserna

Regeringens budgetpolitik är inriktad på att Sverige ska fortsätta att ha sunda offentliga finanser, vilket är en förutsättning för uthållig tillväxt och stabil välfärd. De offentliga finanserna är starka. Mellan åren 2000 och 2008 uppgår överskottet i de offentliga finanserna i genomsnitt till 2,0 % av BNP. Överskottsmålet klaras. Utgiftstaken har klarats samtliga år sedan de infördes 1997, och marginalerna till utgiftstaket beräknas vara goda framöver. Den offentliga bruttoskulden och statsskulden minskar, både som andel av BNP och nominellt, och den offentliga sektorns nettoförmögenhet beräknas 2008 uppgå till drygt 18 % av BNP. Den inriktning på ansvarsfullhet och långsiktighet som präglat regeringens budgetpolitik sedan 1994 ligger fast. De budgetpolitiska målen har uppnåtts, och de offentliga finanserna är starka oavsett vilket mått man väljer. Enligt utskottet har denna budgetpolitik goda förutsättningar att även framgent, genom sunda offentliga finanser, fortsätta att främja tillväxt och välfärd.

Förslagen i motionerna avstyrks. I betänkandet finns en reservation av Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	6
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Vårpropositionens huvudsakliga innehåll	7
Motionernas huvudsakliga innehåll	22
Utskottets överväganden	36
Den ekonomiska utvecklingen	36
Ny information om konjunkturen	36
Finansutskottets bedömning	38
Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken	40
Sysselsättningen	40
Företagande och tillväxt	49
Välfärd och rättvisa	57
Hållbar utveckling	65
Målet för de offentliga finanserna	68
Finansutskottets sammanfattande bedömning	71
Reservation	73
Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (m, fp, kd, c)	73
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	103
Propositionen	103
Följdmotioner	103

Tabeller

Tabell 1. Regeringens prognoser över tillväxten i världsekonomin	8
Tabell 2. Regeringens prognoser över försörjningsbalansen	9
Tabell 3. Nyckeltalen i regeringens prognos	10
Tabell 4. Nu föreslagna eller aviserade inkomst- och utgiftsförändringar	20
Tabell 5. Den offentliga sektorns finanser	21
Tabell 6. Statsbudgetens inkomster, utgifter och saldo samt statsskuldens utveckling	21
Tabell 7. Det offentliga sparandets fördelning	22
Tabell 8. Utgiftstak för staten och takbegränsade utgifter 2005–2008	22
Tabell 9. Finansiellt sparande enligt alliansen	26
Tabell 10. Finansiellt sparande enligt Moderata samlingspartiet	29
Tabell 11. Finansiellt sparande enligt Folkpartiet liberalerna	31
Tabell 12. Finansiellt sparande enligt Kristdemokraterna	33
Tabell 13. Finansiellt sparande enligt Centerpartiet	35
Tabell Skattesänkningar	99
Tabell Satsningar	100
Tabell Finansiering	101

Diagram

Diagram 1. Sysselsättningen i svensk ekonomi 1990 till 2008 ¹	12
Diagram 2. Öppen och total arbetslöshet 1990–2008 ¹	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Riksdagen godkänner regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken samt tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anfört. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:100 punkt 1 och avslår motionerna

2005/06:Fi8 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m),

2005/06:Fi9 av Lars Leijonborg m.fl. (fp),

2005/06:Fi10 av Göran Hägglund m.fl. (kd),

2005/06:Fi11 av Maud Olofsson m.fl. (c) och

2005/06:Fi12 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m, fp, kd, c).

Reservation (m, fp, kd, c)

Stockholm den 1 juni 2006

På finansutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Mikael Odenberg (m), Carin Lundberg (s), Karin Pilsäter (fp), Sonia Karlsson (s), Kjell Nordström (s), Mats Odell (kd), Lars Bäckström (v), Agneta Ringman (s), Gunnar Axén (m), Bo Bernhardsson (s), Roger Tiefensee (c), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Tomas Högström (m), Gunnar Nordmark (fp) och Mikael Johansson (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2005/06:100 2006 års ekonomiska vårproposition om förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken punkt 1, samt motionerna

2005/06:Fi8 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m)

2005/06:Fi9 av Lars Leijonborg m.fl. (fp)

2005/06:Fi10 av Göran Hägglund m.fl. (kd),

2005/06:Fi11 av Maud Olofsson m.fl. (c) och

2005/06:Fi12 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m, fp, kd, c)

som har väckts med anledning av proposition 100.

De behandlade förslagen finns redovisade i förteckningen i *bilaga 1*. Punkterna 2–5 i vårpropositionen behandlas av konstitutionsutskottet, och punkterna 8 och 11 har överlämnats till näringsutskottet. Övriga yrkanden i propositionen och motionerna väckta med anledning av propositionen behandlas i finansutskottets betänkande 2005/06:FiU21 Tilläggsbudget I för budgetåret 2005/06.

Vårpropositionens huvudsakliga innehåll

Regeringens bedömning av den ekonomiska utvecklingen

Nedan sammanfattas regeringens bedömning av den ekonomiska utvecklingen 2006–2008 i finansplanen och vårpropositionens bilaga 1. Efter redovisningen av prognoserna görs en sammanfattning av regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Utvecklingen internationellt

Trots stigande priser på olja och andra viktiga råvaror fortsatte tillväxten i världsekonomin att vara hög under 2005. BNP steg med nästan 4,5 %, och tillväxten var stark i flertalet regioner och länderområden. I Asien inklusive Japan ökade den samlade produktionen med 7 %, vilket kan jämföras med en uppgång på i genomsnitt 6 % under de senaste fem åren. I Förenta staterna sjönk tillväxttakten något, men den ekonomiska aktiviteten var fortfarande hög. Även i euroområdet sjönk tillväxttakten jämfört med 2004, men stigande export bidrog till att konjunkturen i området tog ny fart under andra halvåret 2005.

Tabell 1. Regeringens prognoser över tillväxten i världsekonomin

Årlig procentuell förändring	2004	2005	2006	2007	2008 ¹
Världen	4,9	4,4	4,5	4,1	3,8
Euroområdet	2,1	1,3	2,1	1,9	1,9
Norden, exkl. Sverige	2,9	2,6	3,0	2,4	2,0
Förenta staterna	4,2	3,5	3,5	2,9	3,0
Japan	2,6	2,7	3,2	2,6	2,0
Tyskland	1,6	0,9	1,7	1,3	1,7
Storbritannien	3,2	1,8	2,2	2,5	2,7
Danmark	2,4	3,4	2,7	2,0	1,5
Finland	3,6	2,1	3,4	2,7	2,0
Norge	2,9	2,3	2,8	2,5	2,5
Sverige	3,7	2,7	3,6	3,0	2,8

¹ Kalkyl för utvecklingen 2008.

Källa: Finansdepartementet.

Tillväxten breddas – hela världen växer

Som framgår av tabell 1 räknar regeringen med att den internationella tillväxten fortsätter att vara hög under de närmaste åren. Uppgången breddas ytterligare. Den ekonomiska aktiviteten i euroområdet stiger, Förenta staternas ekonomi fortsätter att växa i hygglig takt, tillväxten i Latinamerika och Opec-området gynnas av stigande olje- och råvarupriser samtidigt som uppgången i Asien och Japan breddas och stärks genom stigande inhemsk efterfrågan. Slår bedömningen in blir perioden (inklusive 2004 och 2005) den starkaste i världsekonomin sedan 1980-talet.

Osäkerheter i den internationella bedömningen

Osäkerheten är främst kopplad till tillväxten i Förenta staterna samt underskotten i Förenta staternas budget- och bytesbalanser. De amerikanska fastighetspriserna har stigit kraftigt de senaste åren. Till följd av bl.a. det senaste årets räntehöjningar har aktiviteten på fastighetsmarknaden börjat avta. Blir nedgången kraftigare än förväntat kan det leda till betydligt svagare tillväxt i såväl Förenta staterna som internationellt. På liknande sätt kan en snabb anpassning av Förenta staternas bytesbalansunderskott genom en kraftigt fallande dollarkurs och stigande räntor leda till att BNP i Förenta staterna och världsekonomin växer långsammare än vad regeringen räknar med. Priset på olja är en annan osäkerhet. Hittills har det höga oljepriset haft relativt små effekter på tillväxten i världsekonomin, men fortsatt stigande oljepriser kan i kombination med det ökade resursutnyttjandet i många länder ge en inflationsimpuls som höjer det internationella ränteläget och dämpar den internationella tillväxten.

Utvecklingen i Sverige

God tillväxt 2005 trots svag inledning

Efter en relativt kraftig inbromsning i den internationella konjunkturen mot slutet av 2004 och början av 2005 började den svenska tillväxten ta fart på nytt under våren och sommaren. Exporten började åter växa samtidigt som hushållens konsumtion steg snabbare till följd av en stark förmögenhetsställning i hushållssektorn, stigande inkomster, låga räntor och en tilltagande förbättring på arbetsmarknaden. Investeringarna i såväl näringslivet som byggsektorn fortsatte att stiga samtidigt som den offentliga konsumtionen, framför allt den kommunala, steg efter en svag utveckling under både 2003 och 2004. Sammantaget steg Sveriges BNP med 2,7 % 2005, vilket är 0,3 procentenheter högre än vad regeringen räknade med i budgetpropositionen för 2006.

Tillväxten stiger ytterligare under 2006 och 2007

Den senaste tidens statistik och olika indikatorer pekar mot en fortsatt hög tillväxt under de närmaste åren. Hushållens förtroende för den ekonomiska utvecklingen ligger på nivåer som inte registrerats sedan år 2000, och företagen räknar med fortsatt ökat orderinflöde och stigande produktion. Dessutom har sysselsättning fortsatt att stiga efter den uppgång som tog fart efter sommaren 2005.

Detta i kombination med den ljusa internationella bilden gör att regeringen räknar med att BNP stiger med 3,6 % 2006 och 3 % 2007. Den underliggande tillväxten bedöms dock vara något högre både 2006 och 2007, 3,9 % respektive 3,1 %, eftersom 2006 innehåller färre arbetsdagar än 2005 och 2007 färre än 2006. Sammantaget är detta en 0,5 respektive 0,2 procentenheter högre tillväxttakt än vad regeringen räknade med i budgetpropositionen.

Tabell 2. Regeringens prognoser över försörjningsbalansen

	Mdkr		Årlig procentuell förändring			
	2005	2004	2005	2006	2007	2008 ²
Hushållens konsumtionsutgifter	1284	1,8	2,4	3,4	3,2	3,0
Offentliga konsumtionsutgifter	730	0,1	1,1	1,8	1,0	0,3
Statliga	203	-0,9	-0,3	1,9	-0,3	-2,0
Kommunala	527	0,5	1,6	1,8	1,5	1,2
Fasta bruttoinvesteringar	454	5,1	8,3	5,6	4,0	4,0
Lagerinvesteringar ¹	0	-0,3	-0,2	0,0	0,1	0,0
Export	1299	10,8	6,4	8,2	6,7	6,3
Import	1094	6,4	7,4	8,6	6,9	6,4
BNP	2673	3,7	2,7	3,6	3,0	2,8
BNP, kalenderkorrigerad	-	3,2	2,7	3,9	3,1	2,8

¹ Bidrag till BNP-tillväxt.

² Kalkyl för utvecklingen 2008.

Källa: Finansdepartementet.

Precis som under 2005 är det den inhemska efterfrågan som väntas driva på tillväxten, även om också exporten stiger relativt starkt av den höga internationella efterfrågan. Hushållens konsumtion ökar ytterligare av förbättrad arbetsmarknad, stigande inkomster och stimulanser via finans- och penningpolitiken. Investeringarna gynnas av den starka konsumtionen, och exporttillväxten och den offentliga konsumtionen fortsätter att stiga. Tillväxtbidraget från den inhemska efterfrågan stiger till 3 % 2006, från 2,8 % 2005 och 1,7 % 2004.

Sammanfattningsvis innebär regeringens prognos att Sveriges ekonomi växer med i genomsnitt 3,1 % per år de närmaste två åren. Det är mer än en procentenhet högre än den förväntade tillväxten i euroområdet men ungefär i nivå med tillväxten i Förenta staterna.

De viktigaste delarna i regeringens prognos sammanfattas i punkterna nedan:

- Sysselsättningen fortsätter att stiga kraftigt både 2006 och 2007, med 1,8 % respektive 1 %. Den öppna arbetslösheten sjunker från 6 % 2005 till 4,9 % 2006 och 4,5 % 2007.
- Inflationstrycket i den svenska ekonomin stiger endast långsamt trots den stigande ekonomiska aktiviteten.

Tabell 3. Nyckeltalen i regeringens prognos

Årlig procentuell förändring	2005	2006	2007	2008 ⁵
KPI	0,5	1,4	2,2	2,3
UNDIX	0,8	1,3	1,7	1,8
Disponibel inkomst	1,8	3,0	2,3	2,0
Sparkvot (nivå) ¹	4,0	3,7	2,9	1,8
Industriproduktion	2,6	5,5	5,0	-
Sysselsättning, antal personer	0,8	1,8	1,0	0,5
Öppen arbetslöshet ²	6,0	4,9	4,5	4,4
Arbetsmarknadspolitiska åtgärder ²	2,7	3,5	3,5	2,9
Sysselsättningsgrad ³	77,4	77,8	78,2	78,6
Handelsbalans (miljarder kronor)	142	140	157	169
Bytesbalans ⁴	6,1	6,5	7,1	7,3
Riksbankens reporänta ⁶	1,5	2,5	3,5	4,0
Oljepris, dollar/fat ⁶	60	55	50	50
TCW-index ⁶	131	126	123,0	121
Offentligt finansiellt sparande ⁴	2,7	2,0	2,2	2,8
Konsoliderad bruttoskuld ⁴	50,3	45,9	42,9	39,9

¹ Exklusive sparande i avtalspension.

² Andel av arbetskraften.

³ Antalet sysselsatta i åldern 20–64 år exkl. arbetsmarknadspolitiska program som andel av befolkningen i åldersgruppen.

⁴ Procent av BNP.

⁵ Kalkyl för utvecklingen 2008.

⁶ Värde vid periodens slut.

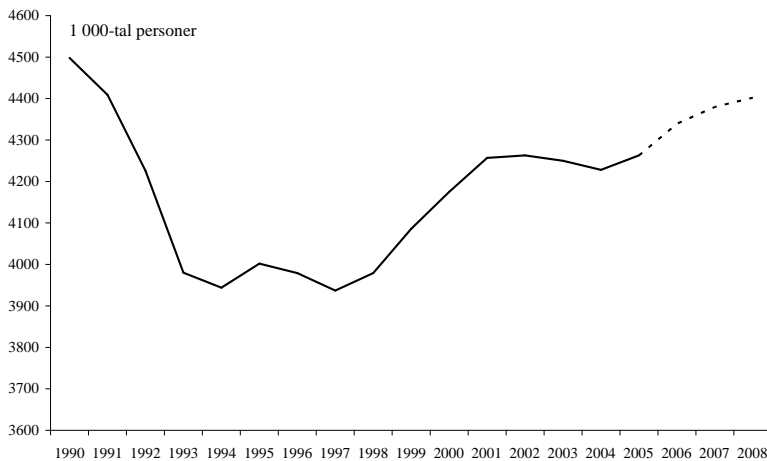
Källa: Finansdepartementet.

- Låg inflation och stigande sysselsättning gör att hushållens realinkomster stiger med 3 % respektive 2,3 % 2006 och 2007. Till ökningen bidrar de åtgärder regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2006 och de åtgärder som nu föreslås i vårpropositionen.
- Den goda internationella konjunkturen för med sig att exporten stiger med 8,2 % och 6,7 % under 2006 respektive 2007. Uppgången i exporten, den höga inhemska efterfrågan och förväntad förstärkning av kronan innebär samtidigt att importen ökar. Överskottet i bytesbalansen stiger under perioden, till 7,1 % av BNP under 2007.
- Den höga tillväxten förbättrar de offentliga finanserna. Regeringen räknar nu med ett överskott i de offentliga finanserna under 2006 och 2007 på 2 % respektive 2,2 %. Det är 1,3 respektive 1,1 procentenheter mer än vad regeringen förväntade sig i budgetpropositionen. Den konsoliderade skulden väntas under perioden sjunka från drygt 50 % av BNP 2005 till knappt 40 % av BNP 2008.

Vändning på arbetsmarknaden

Sysselsättningen i den svenska ekonomin vände uppåt under andra halvåret i fjol, efter flera år av svag utveckling på grund av bl.a. svag konjunktur och kraftigt stigande produktivitet. Enligt SCB:s arbetskraftsundersökning steg sysselsättningen med 0,8 % 2005, men siffran kan enligt regeringen vara något överskattad till följd av den omläggning av AKU-statistiken som SCB genomförde under 2005. Enligt nationalräkenskaperna begränsades uppgången i sysselsättningen till 0,3 %.

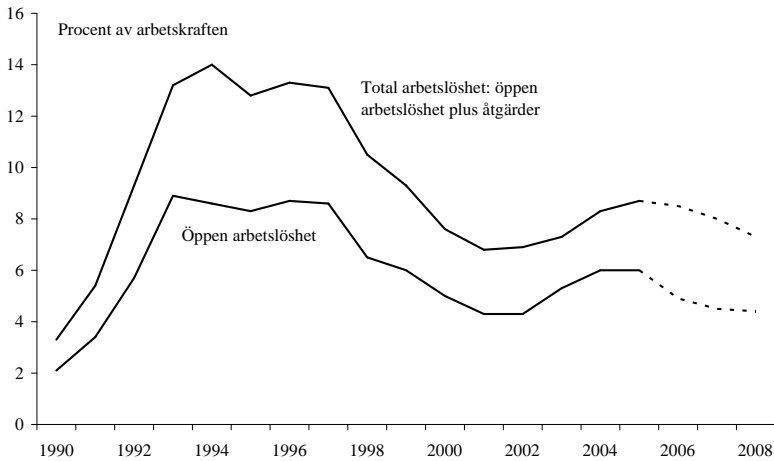
Trots ökad sysselsättning låg den öppna arbetslösheten kvar på samma höga nivå som under 2004, på 6 % av arbetskraften. Anledningen var att utbudet av arbetskraft steg i ungefär samma takt som sysselsättningen. Den totala arbetslösheten, dvs. den öppna arbetslösheten plus antalet deltagare i olika arbetsmarknadspolitiska program steg till 8,7 % 2005, från 8,4 % 2004.

Diagram 1. Sysselsättningen i svensk ekonomi 1990 till 2008¹

¹ Streckad linje visar regeringens prognos 2006–2008.

Olika indikatorer visar att arbetsmarknaden fortsatt att förbättras hittills under 2006. Till exempel har antalet nyanmälda lediga platser fortsatt att öka samtidigt som bygg- och tjänsteföretagen planerar att öka antalet sysselsatta framöver, enligt Konjunkturinstitutets (KI:s) olika barometrar. Fortfarande är emellertid företagen inom industrin mycket avvaktande till nyanställningar.

Regeringen räknar i vårpropositionen med att sysselsättningen stiger med 1,8 % 2006 och 1 % 2007, dels till följd av den starka inhemska orienterade tillväxten, dels på grund av den kraftiga ökningen av volymerna i de arbetsmarknadspolitiska programmen. Detta motsvarar en ökning av antalet sysselsatta med omkring 120 000 personer. Av dessa beräknas omkring 85 000 bli reguljärt sysselsatta. I begreppet reguljärt sysselsatta ingår inte de personer som väntas bli sysselsatta via de arbetsmarknadspolitiska programmen. Omkring 65 % av sysselsättningsökningen väntas ske i näringslivet, då framför allt inom tjänste- och byggsektorerna. Omkring 35 % väntas komma i den offentliga sektorn.

Diagram 2. Öppen och total arbetslöshet 1990–2008¹

¹ Streckad linje visar regeringens prognos 2006–2008.

Regeringen räknar vidare att den stigande sysselsättningen och de kraftigt ökade volymerna i de arbetsmarknadspolitiska programmen gör att den öppna arbetslösheten går ned till 4,9 % av arbetskraften 2006 och 4,5 % 2007. Den totala arbetslösheten väntas sjunka från 8,7 % 2005 till 8 % 2007. Att nedgången i arbetslösheten inte blir större beror bl.a. på att utbudet av arbetskraft fortsätter att stiga under de närmaste åren. Den reguljära sysselsättningsgraden i den svenska ekonomin stiger från 77,4 % 2005 till 78,2 % 2007 och 78,6 % 2008, enligt regeringens bedömning. Riksdagens och regeringens sysselsättningsmål är att den reguljära sysselsättningsgraden ska uppgå till 80 %.

Regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Svensk ekonomi utvecklas starkt. Tillväxten har under det senaste decenniet varit högre än genomsnittet i såväl OECD-området som EU, och regeringen räknar med en fortsatt hög tillväxt under de närmaste åren. De offentliga finanserna utvecklas bättre än förväntat, och statsskulden minskar både som andel av BNP och i kronor.

Sysselsättningen i den svenska ekonomin började stiga hösten 2005 till följd av den förbättrade inhemska konjunkturen, och den fortsätter att öka kraftigt under de närmaste två åren, med sammanlagt omkring 120 000 nya jobb, enligt regeringens bedömningar. Samtidigt stiger utbudet av arbetskraft. Det innebär att många som varit arbetslösa en längre tid ändå kan ha svårt att hitta ett arbete, trots att antalet jobb ökar. För att ytterli-

gare pressa ned arbetslösheten föreslår regeringen en rad åtgärder som komplement till det stora sysselsättningspaket som presenterades i höstas. De viktigaste åtgärderna är följande:

- *Ytterligare 250 anställningar för generationsväxling i staten.* I budgetpropositionen satsades 360 miljoner kronor för att tidigarelägga anställningar i statliga myndigheter med upp till 1 000 personer under 2006 och 2007. Regeringen föreslår nu att myndigheterna får anställa ytterligare 250 personer för generationsväxling fram till den 31 december 2007.
- *Ytterligare 150 nya arbeten i kultursektorn.* Den satsning om 650 nya arbetstillfällen för att ta hand om de statliga kulturinstitutionernas samlingar som aviserades i budgetpropositionen utökas med ytterligare 150 arbetstillfällen från den 1 juli 2006.
- *Plusjobb till pension för 60-åringar.* 60-åringar med plusjobbet ges möjlighet att fortsätta med plusjobbet tills de har fyllt 65 år.
- *Ytterligare 2 000 sysselsatta med lönebidrag.* För att öka sysselsättningen bland funktionshindrade personer föreslår regeringen att 2 000 nya platser med lönebidrag införs från andra halvåret 2006 och hela 2007.
- *Krav på finansieringsbidrag vid arbetspraktik avskaffas på försök.*
- *Ytterligare 1 000 platser inrättas i kvalificerad yrkesutbildning.* Regeringens satsning på kvalificerad yrkesutbildning, s.k. KY, utökas med ytterligare 1 000 platser fr.o.m. hösten 2007 t.o.m. våren 2009.
- *Ytterligare 11 000 platser i de arbetsmarknadspolitiska programmen inrättas.* Jämfört med bedömningen i budgetpropositionen utökas de arbetsmarknadspolitiska programmen med 11 000 platser under 2007 och 2008. Dessutom ska befintliga resurser omprioriteras. Arbetsmarknadsutbildningen ska prioriteras framför andra utbildningar. Utbildning ska främst ges inom de områden där det finns brist på eller risk för brist på arbetskraft.

Som en del i en stor satsning på ungdomar föreslår regeringen följande arbetsmarknadsåtgärder riktade mot ungdomar:

- *Ersättning för sökanderesor.* Ungdomar mellan 20 till 24 år ges möjlighet till ersättning för resekostnader vid anställningsintervjuer.
- *Fler plusjobb till ungdomar.* För att underlätta för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden utökas antalet plusjobb med 1 000 platser fr.o.m. den 1 juli 2006.
- *Fler jobb till arbetslösa ungdomar.* Under 2006 kan ungdomar mellan 20 år och 24 år som varit inskrivna vid arbetsförmedlingen i sex månader få allmänt anställningsstöd. Normalt krävs 12 månader för att en person ska få tillgång till stödet. Stödet innebär att företag eller organisationer under sex månader kan anställa arbetslösa till halva lönekostnaden, dock högst 350 kr per dag. Regeringen föreslår nu att det lägre inskrivningskravet om sex månader även ska gälla under 2007.

- *Fler sommarjobb.* 100 miljoner kronor satsas för att uppmuntra kommunerna att erbjuda ungdomar sommarjobb.
- *Stöd till lärlingsutbildning.* För att etablera lärlingsutbildningar satsas 20 miljoner kronor per år mellan 2007 och 2009. Satsningen riktas mot 20 kommuner med hög andel gymnasieelever som saknar slutbetyg från de yrkesinriktade programmen.
- *Folkhögskoleutbildning för långtidsarbetslösa ungdomar.* De 500 nya utbildningsplatser som infördes 2005 förlängs till 2007.

Arbetslöshetsmålet nås i slutet av 2006

Den stigande sysselsättningen i kombination med de åtgärder som föreslogs i budgetpropositionen och de satsningar som nu föreslås väntas leda till att den öppna arbetslösheten sjunker till omkring 4,5 % i slutet av 2006. Det innebär enligt regeringen att arbetslöshetsmålet nås i slutet av 2006, om man tar hänsyn till att Statistiska centralbyrån (SCB) under 2005 förändrade arbetskraftsundersökningarna (AKU). I nya AKU har bl.a. arbetslöshetsbegreppet definierats om, vilket fått till följd att det redovisade arbetslöshetsstalet stigit utan att den underliggande arbetslösheten gått upp. En öppen arbetslöshet enligt SCB:s nya definition på 4,5 % motsvarar ungefär en öppen arbetslöshet på 4 % enligt den gamla definitionen.

Satsningar på företag och tillväxt

För att stärka företagsklimatet för de mindre företagen föreslår regeringen att grundfinansieringen av Almi Företagspartner AB säkras genom att bolaget tillförs 70 miljoner kronor fr.o.m. 2007. Arbetet med att stödja innovationer utökas genom att Almi får ytterligare 10 miljoner kronor per år 2007 och 2008 för verksamheten. Satsningen på forskning och utveckling i de små och medelstora företagen om 900 miljoner kronor mellan åren 2006 till 2010 utökas med ytterligare 100 miljoner kronor från 2007. För att stödja de s.k. industriella utvecklingscentrumen (IUC) ges Nutek ytterligare 10 miljoner kronor per år under 2007 och 2008. Det är viktigt att tillväxt och sysselsättning skapas i hela landet. Regeringen avser därför att utöka nästa program för miljö- och landsbygdsutveckling. Programmet ska gälla perioden 2007 till 2013 och bl.a. innehålla insatser för energi och miljö samt åtgärder riktade mot småföretagande. Programmet kommer att specificeras närmare i budgetpropositionen för 2007. Regeringen har under de senaste åren medverkat till att ta fram strategiska utvecklingsprogram för ett antal svenska nyckelbranscher – skog och trä, metallurgi, fordon, flyg och rymd, bioteknik samt IT och telekom. Programmen omfattar för statens del en satsning på 1 miljard kronor mellan åren 2006 och 2010. Enligt regeringen ska satsningen utvidgas till fler branscher, i första hand besöksnäringen och övriga tjänstesektorn. Regering återkommer med närmare detaljer i budgetpropositionen. Regeringen anger vidare att frågan om förmögenhetsskatt i noterade bolag, den s.k. lex Uggle, ska ingå i

den tidigare aviserade större översynen av skattesystemet som ska påbörjas i höst. Frågan om förmögenhetsvärderingen av ägares aktier i onoterade bolag ska dock utredas redan nu.

Åtgärder mot ohälsan

Det finns enligt regeringen goda förutsättningar att nå målet att sjukskrivningarna ska halveras till 2008 samtidigt som antalet nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar ska minska. De olika program som regeringen presenterat sedan 2002 har gett resultat, och i höstas presenterades en ny strategi i sju punkter mot ohälsan. Bland annat satsas 1 miljard kronor per år för att stimulera hälso- och sjukvården att prioritera sjukskrivna. Företagshälsovården förbättras, bl.a. avsätts ytterligare 30 miljoner kronor för att förbättra grundutbildningen inom företagshälsovården. Sjukskrivningsprocessen förbättras och jobbmöjligheterna för funktionshindrade blir fler. Som tidigare aviserats höjs taket i lönebidraget till 16 700 kr i månaden den 1 januari 2007 samtidigt som antalet platser med lönebidrag utökas. Ett pilotprojekt med långtidssjuka genomförs, och som regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2006 höjs taket i sjukpenningen till 33 100 kr i månaden den 1 juli 2006. Dessutom ska fler broar tillbaka till arbetsmarknaden skapas t.ex. genom att personer som haft sjuk- eller aktivitetsersättning i minst ett år ska få rätt att ha sin ersättning vilande under två års studier.

Satsningar för bättre integration

Förutom regeringens stora paket för att öka sysselsättningen presenteras särskilda insatser för att förbättra möjligheterna för invandrade svenskar. De viktigaste åtgärderna är följande:

- *100 skolor – 1 000 resurspersoner.* För att förbättra elevernas resultat anställs 1 000 resurspersoner på skolor med hög andel elever med utländsk bakgrund och skolor med låg måluppfyllelse. Detta sker genom riktade statsbidrag till vissa kommuner.
- *Mötesplatser för ungdomar.* Ungdomars tillgång till samlingslokaler i främst storstadsområdena förbättras genom att 3,5 miljoner kronor per år avsätts 2007 och 2008.
- *Snabb etablering av nyanlända invandrare.* Den 1 juli 2006 startas en försöksverksamhet under två år där Arbetsmarknadsverket får ett sammanhållet ansvar för att snabbt etablera nyanlända kvinnor och män på arbetsmarknaden.
- *Arbetsplatsintroduktion.* Försöksverksamheten med arbetsplatsintroduktion som bedrivits i 20 kommuner införlivas i den ordinarie verksamheten.
- *Fler företagare.* Möjligheterna för invandrade svenskar att driva företag förbättras genom att Internationella företagareföreningen och Almi Företagspartner får 20 miljoner kronor extra per år 2007 och 2008.

- *Kompletterande utbildning och validering.* För att komplettera utbildningen av utländska akademiker genomförs en satsning på lärarutbildning för 300 studenter i två år samt ett pilotprojekt med tvåårig kompletteringsutbildning för 30 jurister med utländsk examen. Den högre praktiska förvaltningsutbildningen förlängs och Verket för högskoleservice får extra resurser för att förbättra valideringen av utländska gymnasiebetyg.
- *Ökat stöd till kommunerna.* Kommunerna som tar emot dem som fått uppehållstillstånd genom den tillfälliga asyllagen får ökat stöd för att erbjuda en bra introduktion, jobb eller utbildning. Sammanslaget får kommuner under 2006 en engångsersättning på 20 000 kr per flykting. Dessutom höjs schablonersättningen med ca 6 % 2007, vilket motsvarar 10 000 kr för vuxna.

Regeringen avser också att förstärka antidiskrimineringsarbetet. Bland annat ska tillsynen av diskrimineringslagstiftningen förbättras, bidraget till antidiskrimineringsbyråerna utökas och ett försök med avidentifierade ansökningshandlingar genomförs. Lagen om allmän platsanmälan ska ses över. I dag anmäls bara en tredjedel av alla lediga platser till arbetsförmedlingen, vilket missgynnar människor med begränsat kontaktnät.

Satsning på ungdomar

Förutom de åtgärder som annonseras i vårpropositionen för att öka ungdomars sysselsättning föreslår regeringen fler åtgärder riktade mot unga. Till exempel höjs studiebidraget till gymnasieelever med 100 kr till 1 050 kr i månaden. Höjningen ska gälla retroaktivt från den 1 april 2006. Vidare höjs studiemedlen den 1 juli 2006 med 300 kr i månaden, varav 100 kr är bidrag och 200 kr lån. Ett statligt bidrag om totalt 100 miljoner kronor per år riktas till kommuner som använder sig av hyresgarantier för att underlätta för bl.a. ungdomar att få en lägenhet. För att dämpa bostadsbristen förlängs de tillfälliga investeringsstöden vid byggande av små lägenheter t.o.m. den 30 juni 2008. För att få fler nya studentlägenheter höjs investeringsbidraget med 100 miljoner kronor 2007 och 50 miljoner kronor 2008. En rad åtgärder vidtas för att stärka ungdomars hälsa och trygghet, bl.a. satsas 250 miljoner kronor per år för att förbättra tillgängligheten inom barn- och ungdomspsykiatri. 80 miljoner kronor per år avsätts under perioden 2007–2009 för att utveckla fritidsverksamheter och mötesplatser för ungdomar.

Åtgärder för äldre

Sverige ska bli världens bästa land att åldras i, enligt regeringen. För att detta ska infrias krävs stora satsningar. Regeringen presenterade i våras en utvecklingsplan för vården och omsorgen om de äldre. Enligt planen ska de samlade resurserna till de äldre öka med 10 miljarder kronor under de kommande tio åren. I vårpropositionen presenteras bl.a. följande åtgärder för att förbättra för de äldre:

- *Miljardsatsning på bättre vård och omsorg.* För att förbättra vården av de mest sjuka äldre satsas 600 miljoner kronor 2006 och 1 miljard kronor per år 2007 och 2008. Demenssjukvården tillförs under samma period 200 miljoner kronor. Under 2007 och 2008 görs dessutom en särskild satsning för att anpassa äldreomsorgen till ett mångkulturellt samhälle.
- *Investeringsstöd till särskilt boende.* Ett nytt investeringsstöd om 250 miljoner kronor per år från 2007 inrättas för att uppmuntra kommunerna att bygga nya och bygga om särskilda boenden.
- *Höjt bostadstillägg.* Bostadstillägget för pensionärer höjs från 91 % till 93 % av bostadskostnaden upp till taket på 4 850 kr. Höjningen ska gälla retroaktivt från den 1 april 2006.
- *Förebyggande arbete.* Bidragen till kommunernas arbete med att förebygga t.ex. fallolyckor i hemmen utökas med 150 miljoner kronor 2007 och 2008.
- *Ökad forskning inom äldreområdet.* För att stödja forskningen inom äldreområdet avsätts 30 miljoner kronor per år 2007 och 2008. Ytterligare 5 miljoner kronor per år avsätts 2006 till 2008 för utveckling av ett nationellt kompetenscentrum för vård och omsorg om äldre.
- *Teknikutveckling.* I syfte att stödja teknikutvecklingen inom äldreområdet satsas 25 miljoner kronor per år 2007 och 2008.

En ny tandvårdsreform

Alltför många avstår från tandvård av ekonomiska skäl, enligt regeringen. Tanderna får inte vara ett klassmärke. Regeringen avsätter därför i vårpropositionen resurser till ett första steg i en omfattande satsning på den förebyggande tandvården. I det första steget införs ett grundstöd om 500 kr så att alla kan besöka tandvården var artonde månad till samma kostnad som ett läkarbesök. Reformen ska träda i kraft under 2007, och totalt avsätts 500 miljoner kronor 2007 och 1,7 miljarder kronor 2008. Regeringen avser att därutöver återkomma i budgetpropositionen med förslag om ett högkostnadsskydd för alla i tandvården.

Bekämpa hemlösheten

Att ha någonstans att bo är enligt regeringen en grundläggande välfärdsfråga. Hemlöshet är ett yttersta uttryck för social utsatthet. För att förbättra samhällets insatser för att bekämpa hemlösheten föreslår regeringen bl.a. att insatsen av personliga ombud utökas med 20 miljoner kronor per år 2007 och 2008, till totalt 110 miljoner kronor per år. Vidare ges Socialstyrelsen 23 miljoner kronor 2007 och 33 miljoner kronor 2008 för att stödja projekt som motverkar hemlöshet.

Fastighetsskatten begränsas

Regeringen föreslår att begränsningsregeln i fastighetsskatten även ska gälla fritidshus. Dessutom ska hushåll som i dag får del av begränsningsregeln, som har fastigheter som taxeras för mer än 3 miljoner kronor, få lägre fastighetsskatt på taxeringsvärdet mellan 3 och ca 5 miljoner kronor. Förslagen ska gälla retroaktivt från den 1 januari 2006.

Investeringar i miljön

Miljöpolitiken är en viktig del av regeringens politik för hållbar utveckling. Under de senaste åren har stora resurser satsats på miljöområdet, och regeringen anger i vårpropositionen att ytterligare 30 miljoner kronor per år avsätts under 2007 och 2008 för att stimulera utbyggnaden av vindkraft. Dessutom avsätts 500 miljoner kronor per år under de närmaste två åren för energibesparande åtgärder och konvertering till förnybar energi i lokaler med offentlig verksamhet. Av dessa medel avser 50 miljoner kronor stöd för installation av solceller. De statliga investeringsprogrammen för stöd till klimatinvesteringar, de s.k. Klimp, utökas med 75 miljoner kronor per år 2007 och 2008. Vidare satsas 50 miljoner kronor 2006 och 100 miljoner kronor 2007 på förnyelsebara bränslen genom en förstärkning av anslaget till klimatinvesteringar.

I budgetpropositionen för 2006 aviserades en grön skatteväxling om 3,6 miljarder kronor. På grund av att vissa förslag inte hunnit träda i kraft så snabbt som det var tänkt föreslår regeringen att avskaffandet av koldioxidskatten för den handlande sektorn senareläggs till den 1 januari 2007.

Bildning för alla

Folkbildningen är en kraft för demokrati, livslångt lärande och personlig utveckling. I vårpropositionen föreslår regeringen därför att anslaget till folkbildningen stärks med 400 miljoner kronor per år fr.o.m. 2007.

De offentliga finanserna

De åtgärder som nu föreslås eller aviserats beräknas försvaga de offentliga finanserna med ca 5 miljarder kronor 2006 och ca 13 miljarder kronor per år 2007 och 2008. Mycket kort kan effekterna sammanfattas i nedanstående tabell.

Tabell 4. Nu föreslagna eller aviserade inkomst- och utgiftsförändringar*Miljarder kronor*

	2006	2007	2008
<i>Ökade utgifter</i>	4 800	12 036	12 609
Ökning av takbegränsade utgifter	5 794	11 716	12 264
varav reformer	5 928	11 716	12 264
utgiftsminskningar	-134	0	0
Utgifter via krediteringar på budgetens inkomstsida	-994	320	345
<i>Minskade inkomster</i>	90	1 110	500
Nettoförsvagning av den offentliga sektorns finanser	4 890	13 146	13 109

Regeringens budgetpolitik är sedan en längre tid inriktad på att upprätthålla sunda offentliga finanser, vilket är en förutsättning för hög tillväxt och stabil välfärd. Sedan 2000 tillämpar Sverige ett mål om att de offentliga finanserna ska visa ett överskott på 2 % av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Målet bidrar till att minska den offentliga sektorns nettoskuld och skapa en buffert för att möta de kommande demografiska påfrestningarna på välfärden. Överskottsmålet skapar också utrymme för finanspolitiken att kunna dämpa konjunktursvängningarna utan att underskotten blir för stora i en lågkonjunktur. Dessutom innebär överskottsmålet att Sverige upprätthåller en betryggande marginal till underskottsgränsen på 3 % av BNP i EU:s stabilitets- och tillväxtpakt.

De offentliga finanserna är starka, och skuldsituationen förbättras dramatiskt. I budgetpropositionen för 2006 beräknades statsskulden vid utgången av 2008 uppgå till 1 311 miljarder kronor. Nu beräknas skulden vid samma tidpunkt uppgå till 1 175 miljarder kronor. Den nominella skulden beräknas alltså vara 136 miljarder kronor lägre 2008 även efter det att regeringens förslag till åtgärder i vårpropositionen beaktats. I relation till BNP beräknas nu statsskulden minska från 47,2 % 2005 till 37,6 % 2008. I ett längre tidsperspektiv framstår skuldförbättringen som än mer imponerande. Från att ha varit ca 80 % av BNP 1996 beräknas nu statsskulden klart understiga 40 % av BNP 2008. Den offentliga bruttoskulden, den s.k. Maastrichtskulden, beräknas nu ha minskat till 39,9 % av BNP vid utgången av 2008, och den offentliga sektorn beräknas då ha en nettoförmogenhet som uppgår till 571 miljarder kronor, ca 18 % av BNP.

Tabell 5. Den offentliga sektorns finanser*Miljarder kronor och procent av BNP*

	2005	2006	2007	2008
Inkomster	1 505	1 561	1 628	1 704
<i>procent av BNP</i>	56,3	55,4	54,7	54,5
Utgifter	1 434	1 506	1 562	1 617
<i>procent av BNP</i>	53,6	53,4	52,5	51,7
Finansiellt sparande	71	55	66	87
<i>procent av BNP</i>	2,7	2,0	2,2	2,8
Konsoliderad bruttoskuld	1 346	1 295	1 278	1 249
<i>procent av BNP</i>	50,3	45,9	42,9	39,9
Nettoförmögenhet	331	408	482	571
<i>procent av BNP</i>	12,4	14,5	16,2	18,3

Det finansiella sparandet i den offentliga sektorn beräknas uppgå till 2,0 % av BNP i genomsnitt under perioden 2000–2008. Åren 2005–2008 visar det offentliga saldot ett överskott på i genomsnitt 2,4 % av BNP. Genom att korrigera saldot för resursutnyttjandet i ekonomin kan man beräkna ett s.k. strukturellt saldo. Detta saldo överstiger 2 % av BNP med god marginal alla år mellan 2005 och 2008.

Statsbudgeten omfattar alla inkomster och utgifter som påverkar statens lånebehov. Ett budgetöverskott är därmed liktydigt med att staten amorterar på statsskulden. Som framgår av nedanstående tabell visar budgetsaldot överskott samtliga år 2005–2008. Därmed minskar statsskulden både nominellt och som andel av BNP.

Tabell 6. Statsbudgetens inkomster, utgifter och saldo samt statsskuldens utveckling*Miljarder kronor*

	2005	2006	2007	2008
Statsbudgetens inkomster	745,8	798,3	808,6	845,8
Statsbudgetens utgifter	731,8	784,6	805,7	821,0
Saldo	14,1	13,8	2,8	24,8
Statsskuld vid årets slut	1 262	1 214	1 203	1 175
<i>Statsskuld i procent av BNP</i>	47,2	43,1	40,4	37,6

Till största delen återfinns det offentliga överskottet i ålderspensionssystemet som uppvisar ett överskott på knappt 2 % av BNP varje år. Kommunernas finansiella situation har förbättrats kraftigt tack vare stigande inkomster, både från skatter och ökade statsbidrag i form av arbetsmarknadspolitiska åtgärder, åtgärder för äldre och integration. Kommunsektorn beräknas ha ett betydande överskott i sitt finansiella sparande. Statens finansiella sparande uppvisar överskott 2005 och 2008 men underskott 2006 och 2007. Sammanlagt under de fyra åren beräknas statens finansiella sparande ge ett överskott på 7 miljarder kronor. Sett över de fyra åren ligger statens finansiella sparande i stort sett i balans.

Tabell 7. Det offentliga sparandets fördelning*Miljarder kronor och procent av BNP*

	2005	2006	2007	2008
Offentligt finansiellt sparande	71	55	66	87
<i>Procent av BNP</i>	2,7	2,0	2,2	2,8
varav: Staten	7	-15	-7	22
<i>Procent av BNP</i>	0,3	-0,5	-0,2	0,7
Ålderspensionssystemet	50	52	55	53
<i>Procent av BNP</i>	1,9	1,9	1,8	1,7
Kommunsektorn	14	18	19	12
<i>Procent av BNP</i>	0,5	0,6	0,6	0,4

Utgiftstaken för staten har hållits alla år sedan de började användas 1997. År 2005 klarades utgiftstaket med en marginal på 5,7 miljarder kronor. I höstas beräknades budgeteringsmarginalen 2006 till 0,9 miljarder kronor. Nu beräknas marginalen, bl.a. tack vare lägre utgifter för ohälsan, till 2,9 miljarder kronor trots de utgiftsreformer som regeringen föreslår. För åren därefter beräknas marginalen öka till 9,7 miljarder kronor 2007 och 16,2 miljarder kronor 2008. Beslutade utgiftstak ligger fast och ska klaras.

Tabell 8. Utgiftstak för staten och takbegränsade utgifter 2005–2008*Miljarder kronor*

	2005	2006	2007	2008
Utgiftstak för staten	870,0	907,0	949,0	982,0
Takbegränsade utgifter	864,3	904,1	939,3	965,8
Budgeteringsmarginal	5,7	2,9	9,7	16,2

I budgetpropositionen för 2007 avser regeringen att föreslå utgiftstak för såväl 2008 som 2009. En utgångspunkt för regeringens överväganden om utgiftstaken är att utgifterna ska hållas på en nivå som är förenlig med målet för de offentliga finanserna.

Motionernas huvudsakliga innehåll

Alliansen

Sverige står inför stora utmaningar, anser *Moderata samlingspartiet*, *Folkpartiet liberalerna*, *Kristdemokraterna* och *Centerpartiet* (Allians för Sverige) i *motion Fi12*. Trots en internationell högkonjunktur och god tillväxt i Sverige skapas få nya jobb i den privata sektorn. Över en miljon människor går inte till jobbet en vanlig dag, och för få arbetstimmar blir utförda. Samtidigt väljer inte tillräckligt många att starta och driva företag. Denna utveckling blir inte mindre allvarlig av att tidpunkten närmar sig när allt färre måste försörja alltfler.

För att klara de utmaningar som Sverige står inför måste sysselsättningsutvecklingen vändas och företagandet stimuleras så att det blir mer lönsamt att arbeta, enklare att anställa och mer attraktivt att starta och driva

företag. Alltfler i arbetsför ålder måste arbeta, och i genomsnitt också arbeta mer. Fler måste slussas in tidigare på arbetsmarknaden och färre lämna den i förtid. Att stimulera till en sådan utveckling är kärnan i allianspartiernas ekonomiska politik.

En åldrande befolkning innebär större krav på välfärdssystemen, samtidigt som svenska företag och jobb påverkas alltmer av den internationella konkurrensen. Sverige har ändå goda förutsättningar att klara de stora utmaningarna. Den ekonomiska politiken är inriktad på prisstabilitet och överskott i de offentliga finanserna. Arbetskraften är kompetent och det tekniska kunnandet är högt. Exportindustrin kan utnyttja den draghjälp som den goda internationella konjunkturen ger. Konkurrensen ökar, men globaliseringen innebär samtidigt stora möjligheter att vinna nya marknader i snabbt växande ekonomier.

Potentialen utnyttjas dock inte när över en miljon människor står utan jobb. En viktig förklaring till detta är att ekonomin inte är tillräckligt flexibel för att lösa de anpassningsproblem vi står inför. Tillfälliga jobb via arbetsmarknadspolitiken, av den typ som Socialdemokraterna och stödpartierna vill skapa, ger inte någon bestående förbättring.

Allianspartierna förespråkar en politik som kan bidra till att lösa de problem som landet nu står inför. Politiken syftar till att föra människor ut ur utanförskap och in på arbetsmarknaden genom att göra det mer lönsamt att arbeta, och genom att skapa förutsättningar för att nya företag kan bildas och redan verksamma kan expandera. Det är viktigt att skapa ett skattesystem och ett företagsklimat som gynnar sysselsättning och entreprenörskap. Det behövs dessutom en politik för sunda offentliga finanser och för att skapa förutsättningar för självbärande och livskraftiga regioner med ett stort mått av självbestämmande. Till grund för alliansens förslag för arbete och trygghet ligger ett nationellt och internationellt ansvarstagande för natur och miljö, liksom en medvetenhet om att en god folkhälsa bidrar till att fler kan delta i arbetslivet.

För att på allvar tackla de utmaningar som Sverige står inför har allianspartierna tagit fram ett program för arbete och politik.

För det första föreslås en reform av inkomstskatten för alla som arbetar, med tyngdpunkt på att minska tröskel- och marginaleffekterna för låg- och medelinkomsttagare. Ett särskilt jobbvdrag införs. Jobbvdraget görs vid den kommunala beskattningen, men utformas som en angelägenhet direkt mellan staten och medborgarna. Den kommunala ekonomin påverkas därför inte, vare sig i ett statiskt eller i ett dynamiskt perspektiv. Jobbvdraget innebär skattesänkningar på minst 45 miljarder kronor per år, exklusive skattebortfall för avdrag för näringsinkomster. Första året sänks inkomstskatterna med 37 miljarder kronor, till vilket kommer ett motsvarande avdrag vad gäller näringsinkomster. En vanlig löntagare tjänar ca 1 000 kr mer per månad enligt detta förslag. Dessutom anser Allians för Sverige att värnskatten på sikt bör avskaffas.

För det andra föreslås förändringar i arbetsmarknadspolitiken, arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen. Detta syftar bl.a. till en effektiviserad arbetsmarknadspolitik och bättre matchning mellan arbetssökande och lediga jobb. AMS struktur stramas upp och verksamhetens inriktning tydliggörs, samtidigt som mångfald i förmedlingsverksamheten stimuleras. A-kassan utvidgas till att täcka alla. Ersättningen i a-kassan trappas ned stegvis samtidigt som egenfinansieringen ökas. Alla långtidsarbetslösa bör få rätt till en s.k. jobb- och utvecklingsgaranti. Kontrollen skärps i socialförsäkringarna. Taket i sjukförsäkringen kvarstår oförändrat. Statens kostnader för trafikskadades sjukpenning och sjukersättning överförs till trafikförsäkringen, vilket på sikt bör ge stora samhällsekonomiska vinster i form av ökad trafiksäkerhet, förbättrad rehabilitering och minskade skadekostnader.

För det tredje föreslås åtgärder för att förbättra Sveriges företagsklimat och göra det mer lönsamt att driva företag och anställa. De s.k. 3:12-reglerna för beskattning av fåmansbolag bör reformeras ytterligare, och arbetsgivaravgifterna slopas för vissa tjänstejobb. Dessutom föreslås kraftigt sänkt skatt och arbetsgivaravgift för de över 65 år som väljer att jobba respektive för dessas arbetsgivare. Det införs extra omfattande sänkningar av arbetsgivaravgiften vid anställning av långtidsfrånvarande över 55 år, och även ändrat anställningsskydd i syfte att öka anställningsbarheten. Förmögenhetsskatten avskaffas, liksom arbetsgivarnas medfinansiering för sjukskrivningar. Nystartsjobb införs för att ge en ny chans till personer som under en lång tid varit arbetslösa, sjukskrivna, förtidspensionerade eller bidragsberoende. En skattereduktion för hushållstjänster införs, och det föreslås att alla personer som inte har näringsförbud eller skatteskulder ska kunna få F-skattsedel, utan krav på att ha flera uppdragsgivare. En rad åtgärder för att stärka riskkapitalförsörjningen och minska regelkrånglet föreslås, samtidigt som ett statligt kreditgarantisystem för små och mellanstora företag införs. Sammanlagt innehåller företagspaketet skattesänkningar m.m. på ca 15 miljarder kronor.

För det fjärde föreslår allianspartierna reformer för att säkra en hög kvalitet i skolan, sjukvården och äldreomsorgen, samt även för att återupprätta rättstryggheten.

Högkvalitativ utbildning och forskning är avgörande för ett lands välfärd, och varje samhälle har en skyldighet att ge alla barn och ungdomar en utbildning som förbereder dem för vuxenlivet. Varje svensk skola ska utvecklas till en skola som lärare och elever kan känna sig stolta över. För att motverka utslagningen och bristerna i skolan, och skapa en skola där alla känner sig trygga, respekterade och kan utveckla sin förmåga fullt ut, föreslår allianspartierna ett brett program med tydligare kunskapsmål, tidigare betyg, fler nationella prov, bättre utbildade lärare och en kvalitetshöjning i forskning och högre utbildning.

Inom alliansen finns en samsyn om hur bristerna inom vården och omsorgen, som har förvärrats under vänsterkartellens tid vid makten, bör avhjälpas. En nysatsning på vård och omsorg med ökad mångfald och valfrihet inom vårdsektorn behövs, liksom ett ekonomiskt resurstillskott främst till äldreomsorgen och psykiatrin.

Det behövs mer av mångfald, initiativkraft och omvandling inom den solidariskt finansierade välfärden, så att patienten och omsorgstagaren kan få bästa möjliga vård och omsorg. Den enskilde måste ges rätten att välja, och att välja bort det som inte fungerar, samtidigt som nya starka drivkrafter kan bidra till en välfärd som verkligen möter patientens och omsorgstagarens individuella behov.

För att stärka patientens ställning föreslås en nationell vårdgaranti, och att resurser anslås för att göra en sådan garanti trovärdig. En Fritt-val-reform bör införas inom äldreomsorgen. En omfattande översyn av den psykiatriska vårdens organisation bör göras i förening med en förstärkning av dess resurser med minst 5 miljarder kronor de närmaste tio åren. Ett utökat rehabiliteringsansvar vid Försäkringskassan föreslås, liksom finansiell samordning av rehabiliteringsresurser mellan olika huvudmän. Dessutom föreslås en tandvårdsreform som förstärker resurserna till tandvården så att de största behoven ges högsta prioritet.

Allians för Sverige ser med stor oro på hur brottsligheten breder ut sig. Antalet brott ökar och tre av fyra förblir ouppklarade, samtidigt som den grova organiserade brottsligheten utgör ett allvarligt hot mot såväl enskilda människor som det öppna samhället. Därför förordas kraftfulla reformer inom polisen som en förutsättning för upprätthållandet av lag och ordning, med bl.a. en ökning av antalet poliser till 20 000 till år 2010. Det behövs tidiga och tydliga åtgärder mot ungdomsbrottsligheten.

På det utrikespolitiska området anser allianspartierna att Sveriges internationella engagemang måste öka. Deltagandet i militära kris- och konflikt-hanteringsinsatser bör öka med målsättningen att Sverige ska påta sig ledningsansvaret för en nordisk-baltisk stridsgrupp inom EU år 2008. För att Sveriges bidrag ska komma upp på en anständig nivå föreslås en ökning från 800 till 2 000 man under nästa mandatperiod.

Allians för Sverige anser att statsfinanserna måste stärkas och budgetprocessen stramas upp, och en utgångspunkt är att skapa ett starkare finansiellt sparande i staten än vad vänsterkartellen föreslagit. Skattesänkningar och andra åtaganden från alliansens sida kommer att finansieras fullt ut. För att säkerställa att utvecklingen av de offentliga finanserna är uthållig, måste den offentliga skuldsättningen reduceras framöver. En mindre stats-skuld leder till mindre sårbarhet för yttre förändringar och ett ökat förtroende för den svenska ekonomin. Det strukturella överskottet i den offentliga sektorn bör i genomsnitt motsvara 2 % av BNP.

Partierna i Allians för Sverige är eniga om att det kommunala utjämningsystemet måste reformeras, särskilt med hänsyn till brister som de negativa marginaleffekterna inom inkomstutjämningsystemet och komplex-

iteten inom kostnadsutjämningen. Allianspartierna anser att det kommunala självstyret måste återupprättas och att en tydligare ansvarsfördelning mellan stat och kommun måste uppnås. Finansieringsprincipen ska upprätthållas, så att kommuner och landsting får full kompensation för att täcka kostnader för nya uppgifter som har påförts dem. Staten bör överta finansieringsansvaret för lagen om stöd och service till funktionshindrade (LSS) från kommunerna, och den s.k. stopplagen som inskränker möjligheten att driva akutsjukhus i vinstsyfte bör avskaffas.

För att säkra den långsiktiga välfärdsutvecklingen är det nödvändigt att säkerställa att de offentliga finanserna är uthålliga. Alliansen anser att den offentliga skuldsättningen måste reduceras framöver, vilket möjliggör stabila skattesatser på en lägre nivå än i dag. Skuldsättningen måste också vara förenlig med hur den demografiska utvecklingen påverkar de offentliga finanserna. Det strukturella överskottet i de offentliga finanserna bör motsvara 2 % av BNP, anser alliansen. Givet att pensionssystemet är självständigt och kommunsektorn är ålagd ett balanskrav är det emellertid naturligt att statens finansiella sparande är det operativa instrumentet för att upprätthålla det offentliga saldot. Effekterna på den offentliga sektorns finansiella sparande av alliansens förslag framgår av nedanstående tabell.

Tabell 9. Finansiellt sparande enligt alliansen

Miljarder kronor, avvikelser från regeringens förslag

	2007
Skattesänkningar	52
Satsningar (utgiftsökningar)	4
<i>Summa försvagningar</i>	<i>57</i>
Skatte- och inkomstökningar	29
Utgiftsminskningar	31
<i>Summa förstärkningar</i>	<i>60</i>
Förändring av finansiellt sparande	3

Anm. Förslaget om höjd egenavgift i arbetslöshetsförsäkringen med 10 miljarder kronor redovisas i tabellen som en inkomstökning.

Moderata samlingspartiet

I *Moderata samlingspartiets motion Fi8* framhålls att det finns över 1,5 miljoner i arbetsför ålder som står utanför arbetsmarknaden eller arbetar mindre än de skulle vilja. Sverige står samtidigt inför demografiska förändringar som innebär att allt färre måste ta hand om och försörja allt fler. För att långsiktigt trygga den svenska välfärden är det avgörande att den reguljära sysselsättningen ökar. Den övergripande utmaningen är därför att öka sysselsättningen genom att göra det mer lönsamt att arbeta, driva företag och anställa. Grunden i Moderaternas förslag är ett brett och fullt ut finansierat tio-punktsförslag som bl.a. innehåller följande delar:

- Sänkt skatt främst för låg- och medelinkomsttagare genom ett avdrag för inkomster från förvärvsarbete. Avdraget leder både till att sänka tröskeln för inträde på arbetsmarknaden och att reducera marginaleffekterna som är mycket stora inte minst vid låga och medelhöga inkomster. Fördubblat jobbavdrag för dem som väljer att arbeta efter 65 års ålder.
- Sänkta ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen, sjukpenningen, förtidspensionerna och föräldraförsäkringen. A-kassans roll som omställningsförsäkring tydliggörs genom stramare villkor och skärpta kontroller. Länken mellan arbetslösheten och lönebildningen görs tydligare genom att avgifterna till respektive a-kassa relateras till arbetslösheten.
- Sänkta arbetsgivaravgifter för nyanställningar och för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden, t.ex. personer som varit sjuka, arbetslösa, förtidspensionerade eller beroende av socialbidrag i minst ett år. Arbetsgivaravgifterna avskaffas för delar av tjänstesektorn och för personer som fyllt 65 år.
- Arbetsmarknadspolitiken inriktas mer på åtgärder som leder till fasta anställningar i näringslivet och på att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. AMS ges mer självständighet och tydligare mål.
- Förbättrat företagsklimat genom bl.a. lägre skatt på fåmansbolag, avskaffad förmögenhetsskatt, jobbavdrag för näringsinkomster, avdrag för hushållsnära tjänster och riskkapitalavdrag.
- Valfrihet, mångfald och högre kvalitet i välfärden genom att områden öppnas för olika producenter på likvärdiga villkor. Sjukvården tillförs ökade resurser, vilket bidrar till både bättre kvalitet och ökad sysselsättning.

Åtgärderna för ökad sysselsättning är permanenta och finansierade fullt ut. Förslagen är strukturella och syftar till att varaktigt öka ekonomins produktionsförmåga och de är inriktade så att låg- och medelinkomsttagare, som har en hög benägenhet att använda ökade inkomster till konsumtion, får betydande skattesänkningar. Sammantaget skapar detta goda förutsättningar för att programmet ska ge betydande effekter i form av ökad sysselsättning. Moderaterna anser att sänkta skatter för att stimulera sysselsättningen, starkare statsfinanser och offentliga kärnverksamheter såsom skolan, sjukvården och rättstryggheten alla är viktigare än generösa bidrag. Moderaterna föreslår en bred satsning för att upprusta tryggheten i skolan, i sjukvården och i brottsbekämpningen.

Moderaterna understryker särskilt behovet av förbättrade villkor för entreprenörskap och ett ökat företagande. Man föreslår bl.a. förändringar i konkurslagen som uppmuntrar till företagande genom att begränsa de personliga ekonomiska riskerna, förbättringar i tillgången till riskkapital för små och medelstora företag, åtgärder för att stimulera entreprenörsutbildningar och minskad regelbörda för företagen.

Skolans kunskapsuppdrag behöver återupprättas. Vägen dit går genom att stärka lärarnas kompetens, förbättra skolornas möjligheter att individanpassa undervisningen och genom att följa upp både elevernas resultat och skolornas kvalitet. Moderaterna föreslår att 1 miljard kronor per år anslås för att höja lärarnas och förskollärarnas kompetens och att en särskild satsning sker på matematik och naturvetenskapliga ämnen i grund- och gymnasieskolan. Kvaliteten måste också höjas i den högre utbildningen och den s.k. forskningsmomsen avskaffas. Sammantaget satsar Moderaterna 10 miljarder kronor på utbildning och forskning de kommande tre åren.

För att säkra människors rätt till säkerhet från våld och brott föreslår Moderaterna en bred satsning på rättsväsendet. Polisen ges resurser både för att nyanställa och vidareutbilda poliser och att skaffa materiel. Motionärerna föreslår också ökade resurser till brottsofferhandläggare, åklagarorganisationen, domstolarna och kriminalvården. Sammantaget tillför Moderaterna 1,6 miljarder kronor per år utöver regeringens förslag.

Den svenska sjukvården klarar inte längre sin viktigaste uppgift – att erbjuda vård med god tillgänglighet och kvalitet. En orsak till det är att de offentliga monopolerna försvårar anpassningen till människornas behov. Det behövs alternativ och valfrihet inom vården. Moderaterna föreslår en rad åtgärder för att förbättra sjukvården t.ex. en vårdgaranti, satsningar på ökad kvalitet, fritt val i äldreomsorgen och en ny tillsynsmyndighet. Man föreslår också ett högkostnadsskydd inom tandvården, satsning på psykiatri, personliga ombud samt att staten tar över ansvaret för assistansersättningen.

Moderaterna satsar också ökade resurser på infrastrukturen och anser att prioriteringar mellan olika infrastrukturinvesteringar måste vara tydligare grundade i samhällsekonomiska överväganden.

Tyngdpunkten i finansieringen består i att ersättningssystem såsom arbetslöshetsförsäkringen, sjukförsäkringen och föräldraförsäkringen blir mindre generösa: Detta åstadkommer motionärerna genom en kombination av sänkta ersättningsnivåer, stramare villkor och förbättrade kontroller för att minimera överutnyttjande av systemen. Sättet att finansiera förslagen innebär att det skapas utrymme för angelägna förbättringar av de offentliga verksamheterna samtidigt som drivkrafterna för arbete förstärks. Detta bidrar till att öka sysselsättningen och därmed förutsättningarna för att långsiktigt trygga välfärden. Förslagen innebär en avvägning mellan trygghetsystem som skyddar dem som drabbas av sjukdom, arbetsskada eller arbetslöshet, men samtidigt ger tillräckliga drivkrafter för arbete. Utöver besparingarna på transfereringar föreslår Moderaterna också besparingar på biståndet, bostadspolitiken och den statliga byråkratin.

Finanspolitiken måste säkerställa att utvecklingen av de offentliga finanserna är uthållig. Ankaret i finanspolitiken bör vara ett mål för den offentliga sektorns skuldsättning. Moderaterna har tidigare förespråkat att den offentliga bruttoskulden ska reduceras till 40 % av BNP, och det är nu deras uppfattning att skulden bör reduceras ytterligare. Detta bör ske

genom att det strukturella finansiella sparandet i den offentliga sektorn i genomsnitt uppgår till ca 2 % av BNP den kommande mandatperioden. Givet att pensionssystemet är autonomt och att kommuner och landsting omfattas av ett balanskrav bör det operativa instrumentet vara ett årligt mål för statens finansiella sparande.

Moderaterna beräknar att deras politik ger nedanstående saldo för de offentliga finanserna.

Tabell 10. Finansiellt sparande enligt Moderata samlingspartiet

Miljarder kronor

	2007	2008
Finansiellt sparande enligt regeringen	66	87
Moderata samlingspartiets avvikelser från VP	+6	+7
Moderata samlingspartiets redovisade saldo	72	94

Folkpartiet liberalerna

I *Folkpartiet liberalernas motion Fi9* konstateras att huvuddelen av partiets ekonomiska politik är samordnad med den borgerliga alliansen. Där ligger bl.a. huvuddelen av partiets stora jobsatsning med lägre skatt för låg- och medelinkomsttagare, sänkt arbetsgivaravgift i tjänstesektorn och för långtidsarbetslösa, icke obetydliga satsningar på välfärdens kärnområden och de första stegen i en avveckling av förmögenhetsskatten.

Utöver den politik som Allians för Sverige kommit överens om återfinns i Folkpartiets motion ett antal förslag. Folkpartiet framhåller att det ska löna sig att arbeta. Den högsta marginalskatten ska sänkas till 50 % genom att den s.k. värns-katten avskaffas. Brytpunkten i skatteskalen flyttas upp så att de flesta inkomsttagare bara betalar kommunalskatt, drygt 30 %. Ett rejält steg mot avskaffad fastighetsskatt tas genom en sänkning med 4,3 miljarder kronor 2007.

Det krävs reformer så att så många ungdomar som möjligt kommer i arbete. Nya praktikplatser för högskoleutbildade omfattande en termin ska skapas. Bättre yrkesutbildningar och lärlingsutbildningar på gymnasiet ska införas så att färre hoppar av gymnasiet och fler får en utbildning som leder direkt till ett arbete. Den kvalificerade yrkesutbildningen (KY) bör byggas ut. Insatser för ungdomar behöver också göras genom höjning av studiemedlen, byggande av fler bostäder och insatser mot ungdomsarbetslösheten.

Sverige måste bli ett företagsamt land igen; därför krävs ytterligare insatser för att stimulera småföretagandet. Tillgången på riskkapital kan främjas genom t.ex. slopad dubbelbeskattning. Arbetet för en friare tjänstehandel inom EU måste fortsätta. Egenföretagare bör mer fritt få välja vilket skydd de vill ha i sjukförsäkringen och därmed betala lägre socialavgifter på sin egen lön.

Kunskap och utbildning är nyckeln till framtidens välbefinnande. Folkpartiet vill införa en läsa-skriva-räkna-garanti som ska ge elever med svårigheter i svenska och matematik rätt till extra undervisning. Nationella kunskapskontroller i årskurs 3 bör införas. En ny gymnasieskola som låter eleverna välja mellan en teoretisk högskoleförberedande gymnasieutbildning eller en yrkesutbildning bör förverkligas. Gymnasieskolans individuella program måste skrotas och resurserna i stället flyttas till grundskolan. Folkpartiet vill tills vidare stoppa utbyggnaden av högskolorna och i stället höja kvaliteten på undervisningen genom fler undervisningstimmar och färre studenter per lärare. Till förbättrad kvalitet anslås 1 miljard kronor. Högskolorna bör ges möjlighet att införa ett treterminssystem. En bonus i form av nedskrivna studielån för den som snabbare tar sin examen från högskolan bör införas. År 2007 bör 200 miljoner kronor satsas som ett första steg för att lyfta ett av våra universitet till absolut internationell toppklass – ett Nobeluniversitet. För en skatterabatt för mindre företags FoU-utgifter anslås 200 miljoner kronor år 2007.

Ett arbetsammare och företagsammare Sverige blir också ett mer integrerat Sverige. Folkpartiet vill införa en jobb- och utvecklingsgaranti bestående av samhällsnyttigt arbete kombinerat med språkinläring och andra utvecklande aktiviteter för alla nyinflyttade och på sikt för alla arbetsföra personer som söker försörjningsstöd. Antalet närpolisområden i utanförskapsområden bör tredubblas. Diskrimineringslagstiftningen ska samlas och skärpas.

Energi- och miljöpolitiken kräver en förmåga att prioritera. Kärnkraften ska utvecklas, inte avvecklas. För att motverka de senaste årens höjda skatter bör kärnkraftsskatten sänkas med 1 miljard kronor och elskatten med 300 miljoner kronor. Elcertifikaten bör avskaffas.

För att Sverige ska kunna uppnå en god tillväxt måste hela befolkningens resurser och förmågor tas till vara fullt ut – inte bara den manliga halvans. Fäder bör uppmuntras att ta ut fler dagar i föräldraförsäkringen genom en jämställdhetsbonus. Det innebär att varje månad som tas ut i föräldraledighet, och som motsvaras av en månad den andra föräldern tar ut, ger 90 % i ersättning i stället för 80 %. Detta beräknas kosta nästan 1 miljard kronor 2007. Könssdiskriminering i arbetslivet måste bekämpas hårdare. Kvinnors företagande måste uppmuntras.

Folkpartiet slår vakt om heltäckande socialförsäkringar som ger bra inkomstbortfall vid sjukdom och skador. Bättre resurser till rehabilitering och förebyggande insatser, t.ex. genom en bättre samordning av anslagen till sjukpenning och sjukvård, kan minska kostnaderna för ohälsan dramatiskt. Produktionen av vård och omsorgstjänster måste öppnas mer för konkurrens så att vård och omsorg kan bli bättre utan att kostnaderna ökar. Genom en husläkarlag ska alla få rätt att välja sin egen doktor. Ett stimulansbidrag på 1 miljard kronor per år till kommuner som inför en omsorgsgaranti inom äldreården bör införas. Vårdgarantin bör utökas så att alla som har en kötid längre än två månader kan söka sig till privat vård eller vård i annat EU-land på landstingets bekostnad.

Ökade resurser till rättsväsendet måste gå hand i hand med reformer som gör att polisorganisationen kan fungera. Kriminalitet bland unga måste bekämpas, liksom grov brottslighet och terrorism. Vidare måste satsningar på domstolsorganisationen och Åklagarmyndigheten prioriteras. En bra kriminalvård förebygger brott.

Sveriges välstånd skapas tillsammans med omvärlden. Världen behöver mer frihandel, inte mindre. Utvecklingsbistånd tillsammans med frihandel kan också lyfta in fler länder i det globala ekonomiska samarbetet och öka den ekonomiska tillväxten i världen. Folkpartiet välkomnar att regeringen under 2006 äntligen uppfyller löftet att 1 % av BNI ska gå till bistånd. I stället för att ha fattigdomsbekämpning som högsta mål och riktlinje bör dock den svenska biståndspolitiken ha demokrati som överordnat mål.

Statens finansiella sparande bör genomsnittligt vara i balans över konjunkturcykeln, vilket innebär att de offentliga finanserna sammanlagt bör ha ett överskott på 2 % i genomsnitt. Folkpartiet anser att budgetlagen bör skäras särskilt så att möjligheterna att kringgå utgiftstaket begränsas. Folkpartiets politik innebär lägre skatter, skattesänkningar inriktade på ekonomiskt viktiga skatter och en smalare inriktning på de offentliga utgifterna. Förslagen innebär att inkomsterna netto minskar med ca 28 miljarder kronor 2007 och att utgifterna netto minskar med ca 35 miljarder kronor. Det offentliga saldot beräknas därmed förstärkas ca 7 miljarder kronor i förhållande till regeringens förslag.

Tabell 11. Finansiellt sparande enligt Folkpartiet liberalerna

Miljarder kronor

	2007	2008
Finansiellt sparande enligt regeringen	66	87
Folkpartiet liberalernas avvikelser från VP	+7	+5
Folkpartiet liberalernas redovisade saldo	73	92

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna kritiserar i sin *motion Fi10* regeringen och dess stödpartier för att föra en politik som visserligen skyler över de mest iögonfallande problemen, men som gör alltför lite för att skapa riktiga jobb. Motionärerna noterar att regeringen målar upp en ljus bild av den svenska ekonomin. Tack vare en god internationell konjunktur, en exportledd tillväxt, stora överskott i kommunerna och tillfälliga stora skatteintäkter är vår offentliga ekonomi bland de bästa i Europa. Samtidigt varnar enligt motionärerna både IMF och OECD för att den bristande budgetdisciplin som nu börjar skönjas kan stå Sverige dyrt.

Den stat som lovat att ta väl hand om barn och gamla är enligt motionärerna inte längre den välfärdsstat som makthavarna beskriver. Inte för de många tusentals gamla som saknar ett skäligt äldreboende eller för de familjer som saknar valfrihet när det gäller barnomsorg och föräldradaghet.

Mot detta ställer Kristdemokraterna en ny giv, som i många och viktiga delar bygger på uppgörelser inom Allians för Sverige. Utöver alliansens förslag har Kristdemokraterna prioriterat ett antal viktiga områden.

Kristdemokraterna bygger sin ekonomiska politik på en social marknads-ekonomi baserad på en kristen människosyn och etiska principer samt styrd av sociala och ekologiska hänsyn. Det överordnade målet för den ekonomiska politiken är att skapa en i alla delar god livsmiljö för människor. Därför måste den ekonomiska politiken skapa förutsättningar för en uthållig tillväxt. Politiken inriktas på att genomföra strukturförändringar för att öka tillväxten. Målet är en varaktigt hållbar BNP-tillväxt på minst 3 % över konjunkturcykeln.

Kristdemokraterna vill ge stabila och goda villkor för fler och växande företag och därigenom öka sysselsättningen och trygga välfärden. För ett litet land som Sverige är kvaliteten på utbildning och forskning oerhörd viktig om vi ska kunna hävda oss i den internationella konkurrensen. Ett naturligt första steg för att förbättra utbildningsväsendet och på kort sikt öka andelen personer med lång högskoleutbildning är att satsa på grund- och gymnasieskolan.

Arbete och företagande måste löna sig bättre. Skatten i vanliga inkomst-lägen måste därför sänkas kraftigt de närmaste åren genom ett jobbavdrag som Kristdemokraterna föreslår tillsammans med övriga partier inom alliansen. Därutöver föreslår Kristdemokraterna en höjd brytpunkt för statlig inkomstskatt från 2008. Motionärerna anser att högre utbildning måste löna sig bättre och föreslår därför att värmskatten avvecklas från 2009. Kristdemokraterna vill vidare slopa den statliga fastighetsskatten. Reformen ska delvis finansieras genom att kommunerna ges rätt att ta ut en kostnadsbaserad avgift. Vidare höjs kapitalvinstskatten vid försäljning av privatbostäder från 20 till 30 %, och man ska bara kunna skjuta upp hälften av vinsten till beskattning om man köper en ny bostad. Höjningen av reavinstskatten ska dock inte gälla redan beviljade uppskov. Dessutom införs ett tak så att skatten inte ska kunna överstiga 20 % av det totala försäljningsvärdet. För att i någon mån dämpa genomslaget av det höga världsmarknadspriset på olja föreslår Kristdemokraterna att momsen på alla drivmedel halveras från 25 till 12 %.

Kristdemokraternas arbete inom familjepolitiken är inriktat på att hitta modeller för valfrihet och mångfald, som skapar de bästa förutsättningarna för barnen och föräldrarna. Familjepolitiken ska enligt motionärerna anpassas efter familjerna, inte tvärtom. Kristdemokraterna föreslår att det obeskattade barnbidraget ersätts med ett väsentligt högre men beskattat bidrag som ger mest till den som behöver det bäst. För att ge föräldrarna mer tid med barnen föreslår Kristdemokraterna vidare att s.k. barndagar och ett kommunalt vårdnadsbidrag införs. Vårdnadsbidraget innebär att kommunen ska ges skyldighet att lämna ersättning direkt till de föräldrar som själva önskar ta hand om sina barn. Kommunen ska vidare åläggas att införa etableringsfrihet inom barnomsorgen på samma sätt som gäller friskolor.

Alltför många pensionärer har en svår situation. Ekonomiskt vill Kristdemokraterna underlätta för de ca 800 000 sämst ställa pensionärerna genom en kraftig höjning av garantipensionen. Dessutom föreslås en höjning av grundavdraget som innebär en skattesänkning för alla pensionärer. Vidare föreslår motionärerna att de som uppnått 85 år ska garanteras plats på ett anpassat boende.

Vården och omsorgen av barn och äldre, utbildningen av unga samt den samhällsnyttiga servicen till medborgarna är enligt motionärerna välfärdens kärna. Kristdemokraterna vill ha en målmedveten satsning de närmaste åren för att höja kvaliteten på den service som invånarna har rätt att kräva av det allmänna. Utöver de omfattande satsningar inom vård och omsorg som motionärerna står bakom tillsammans med övriga partier inom alliansen föreslår Kristdemokraterna en helt ny rehabiliteringsförsäkring. Försäkringen ska i huvudsak utformas enligt den modell som föreslagits i rehabiliteringsutredningen (SOU 2000:78). Cirka 2,8 miljarder kronor anslås redan 2007 till denna reform i syfte att nedbringa de extremt höga ohälsotalen.

Kristdemokraterna anser tillsammans med övriga partier i alliansen att rättssamhället måste stärkas. De resurser som regeringen tillför rättsväsendet är otillräckliga. Polisutbildningen ska intensifieras så att antalet poliser 2010 uppgår till 20 000. Även åklagare och domstolar behöver ökade resurser. Rättsväsendet tillförs ytterligare 1,4 miljarder kronor för varje år 2007–2008.

Kristdemokraternas politik syftar till ett minskat lånebehov och en lägre skuldsättning. Inriktningen på balans på en lägre nivå ligger fast och man förordar ett kompletterade budgetmål om balans i statens finansiella sparande. För 2008 innebär Kristdemokraternas förslag att det offentliga saldot är ca 3 miljarder kronor starkare än i propositionen. Sammantaget beräknar Kristdemokraterna att deras förslag innebär ett starkare finansiellt sparande i den offentliga sektorn med 9 respektive 8 miljarder kronor åren 2007 och 2008.

Tabell 12. Finansiellt sparande enligt Kristdemokraterna

Miljarder kronor

	2007	2008
Finansiellt sparande enligt regeringen	66	87
Kristdemokraternas avvikelse från VP	+9	+8
Kristdemokraternas redovisade saldo	75	95

Centerpartiet

I *Centerpartiets motion Fi11* presenteras en rad förslag till en ny ekonomisk politik. En stor del av förslagen är gemensamma med de övriga partierna i Allians för Sverige. Detta gäller framför allt satsningar för ökat företagande och sysselsättning t.ex. jobbavdrag och sänkta arbetsgivaravgifter för vissa tjänsteföretag. Förslag inom skola, sjukvård, äldreomsorg och

högre utbildning och forskning presenteras också i den gemensamma motionen. Även förslag på skatteområdet, som t.ex. avveckling av förmögenhets-skatten är gemensamma för partierna i Allians för Sverige.

I motion Fi11 lägger Centerpartiet också fram ett antal andra förslag. Centerpartiet presenterar ytterligare reformer för att förbättra företagsklimatet: Småföretagare bör få en förlängd momsinsbetalningsperiod, ett nystarts-konto bör införas som ger möjlighet att skattefritt spara till kompetensutveckling eller att starta eget företag, ett program för kvinnors företagande bör initieras, lagstiftningen bör ses över i syfte att möjliggöra bolagsbildning med aktiebolags begränsade ansvar och gynnsammare skatteregler, men utan krav på insatt aktiekapital. Mångfalden i produktionen av offentlig service måste öka, fler alternativ, t.ex. företag, organisationer och kooperativ, måste tillåtas.

Centerpartiet framhåller att den största utmaningen för Sverige är att få fler människor i arbete. Detta ska ske genom strukturreformer inom arbetsmarknaden och företagssektorn. Jobbonus för arbetsförmedlare bör införas. Partiet vill utöka antalet lönebidragsplatser så att fler människor med arbetshandikapp kan få jobb. Särskild vikt läggs vid att bekämpa ungdomsarbetslösheten: Gymnasieskolan bör indelas i högskole- och yrkesförberedande program, en termin i högskoleutbildningen med studiemedel ska få användas till praktik, studiemedlen bör höjas och fribeloppet på lånedelen i studiemedelssystemet bör avskaffas. Vidare vill man, genom vissa lättnader i arbetsrätten, införa möjligheten för arbetsgivare och arbetstagare under 26 år att teckna ungdomsavtal, som ger ungdomar vissa förmåner samtidigt som arbetsgivaren har större möjligheter att avsluta anställningen.

Väl fungerande kommunikationer är en förutsättning för att skapa nya företag och för att befintliga företag ska kunna växa. Partiet föreslår att mer budgetmedel ska avsättas till kommunikationer och infrastruktur, bl.a. ska staten tillföra tillräckliga resurser till Gotlandstrafiken och det uppskjutna underhållet av vägnätet återhämtas. Man vill också kompensera för de allt högre bensenpriserna genom att höja reseavdraget från 18 till 23 kr per mil. Partiet vill stärka regionernas ställning för att främja tillväxt i hela landet, man anser att medel som Nutek, länsstyrelser m.fl. förfogar över bör överföras till regionerna och vill också återföra vattenkraftsmedel som staten tar ut i fastighetsskatt på vattenkraftsanläggningar till kommuner och regioner där dessa är belägna. Vidare vill man öka medel som avsätts till landsbygdsutveckling till 1 miljard kronor per år. Som ett resultat av Centerpartiets skatteförslag och andra förslag ökar kommunernas skattebas, och specialdestinerade bidrag ersätts med generella.

Sverige ska vara världsledande inom miljöområdet, och en framgångsrik miljöpolitik måste bygga på fungerande marknadslösningar och samarbete med näringslivet. Centerpartiet vill satsa 1 miljard kronor per år för klimatinsatser, framför allt till forskning och stöd till anläggningar för framställning av förnybar energi och miljövänlig elenergi. Satsningen finansieras genom högre skatt på diesel. Partiet vill också höja skrotningspremierna på

gamla bilar för att stimulera en nyare och miljövänligare bilpark, höja skatterabatterna för miljövänliga bränslen och införa skatterabatt för inköp av miljöbil. I syfte att öka energieffektiviteten i boendet föreslås att individuell mätning av vatten och värme införs och att medel avsätts för stöd till användning av ny teknik vid upprustning av miljonprogrammets flerbostadshus.

Centerpartiet vill verka för ökad frihet för barnfamiljer och stimulera ett mer jämlikt ansvarstagande för barn och familj. Föräldraförsäkringen föreslås stärkas genom att golv och tak i försäkringen höjs. Barnbidraget bör höjas och höjningen koncentreras till när barnen är små (1–4 år). En barnomsorgspong bör införas som föräldrarna disponerar för att skaffa den barnomsorg de önskar utifrån barnens och familjens behov. På skolans område föreslås en läsa-räkna-skriva-satsning och prioriteringar för att förbättra barns fysiska och psykiska hälsa. Idrottsrörelsen ska garanteras 1 miljard kronor per år över statsbudgeten.

Man vill höja garantipensionen för att förbättra de sämst ställda pensionärernas situation. Man vill också tillföra äldreomsorgen kraftigt ökade resurser och lyfta över regeringens specialdestinerade satsning direkt till kommunerna.

Effektivisering av polisen får inte ske på bekostnad av tillgänglighet, den får inte gå ut över polisstationerna ute i landet. Centerpartiet vill ha ett Sverige som är öppet mot omvärlden, integrationen av nya svenskar måste fungera bättre. Partiet vill ha en tuffare diskrimineringslagstiftning och anser att Arbetsdomstolen och Integrationsverket bör läggas ned. Biståndsmedel bör kunna användas för insatser som gränsar mellan civilt och militärt. Särskilda resurser ska avsättas för miljöbistånd.

Det överreglerade hyressättningssystemet har lett till stora skevheter. Hyresmarknaden kan bli effektivare genom en reform av hyressättningen. Centerpartiet vill avveckla fastighetsskatten. Partiets linje i frågan är att i ett första steg sänka skattesatsen från 1 % till 0,75 % år 2007, sätta tak för tomter i taxeringssystemet, reformera taxeringssystemet i övrigt bl.a. i energibesparande riktning samt att beskatta en större del av realisationsvinsten vid försäljning.

Med Centerpartiets budgetalternativ förstärks sparandet i offentlig sektor. Målet för de offentliga finanserna är att den offentliga sektorns bruttoskuld ska sänkas. För att uppnå målet måste statsfinanserna stärkas och budgetprocessen stramas upp.

Tabell 13. Finansiellt sparande enligt Centerpartiet

Miljarder kronor

	2007	2008
Finansiellt sparande enligt regeringen	66	87
Centerpartiets avvikelse från VP	+6	+4
Centerpartiets redovisade saldo	72	91

Utskottets överväganden

Den ekonomiska utvecklingen

Utskottets bedömning i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning i vårpropositionen att förutsättningarna för en fortsatt hög tillväxt i världsekonomin är goda. Den senaste konjunkturinformationen stöder den bedömningen. Under dessa förutsättningar är det rimligt att räkna med att Sveriges BNP stiger med drygt 3 % per år under de närmaste åren. Den inhemska efterfrågan ökar och sysselsättningen fortsätter att stiga samtidigt som den öppna arbetslösheten sjunker. Till detta bidrar de sysselsättningsåtgärder som regeringen presenterade i budgetpropositionen samt de åtgärder som nu föreslås i vårpropositionen. Negativa risker i bedömningen är bl.a. utvecklingen av bytesbalansunderskottet i Förenta staterna samt risken för att de höga oljepriserna i kombination med ett allt högre resursutnyttjande i världen leder till att inflationen stiger snabbare än förväntat.

Under avsnittet Redogörelse för ärendet i början av betänkandet redovisas kortfattat regeringens bedömning i vårpropositionen av den internationella och svenska ekonomiska utvecklingen.

Ny information om konjunkturen

Prognoserna i vårpropositionen bygger på uppgifter som fanns tillgängliga fram till den 5 april 2006. Den statistik och de indikatorer som publicerats sedan dess tyder på en fortsatt god fart i den internationella konjunkturen.

Oro på världens aktiebörser

Kurserna på flertalet av världens aktiebörser började sjunka i mitten av maj 2006, efter en lång tids uppgång. Sett över perioden från den 5 april, då regeringens prognoser låstes, till den 26 maj gick kurserna på aktiebörserna i Paris, London och Frankfurt ned med omkring 4 %. I USA sjönk aktieindex på teknikbörsen, den s.k. Nasdaq, med omkring 6 %. Det bredare indexet, Dow Jones, steg dock med knappt 0,5 %. På Stockholmsbörsen sjönk kurserna under samma tid med omkring 9 % (hittills i år har dock kurserna på Stockholmsbörsen stigit med drygt 3 %). Kurserna på börsen i Tokyo gick ned med 7 % medan börserna i Hong Kong och Singapore sjönk med 1 % respektive 4 %. De internationella obligationsräntorna har sedan början av april legat i stort sett oförändrade, förutom i

Förenta staterna där obligationsräntorna stigit med drygt 0,2 procentenheter. Den amerikanska centralbanken, Federal Reserve, höjde i början av maj sin styrränta med ytterligare 0,25 procentenheter, till en nivå på 5 %. Oljepriset steg med omkring 5 dollar per fat och kronans värde mätt enligt TCW-index steg under perioden med ungefär 0,5 %.

Fortsatt god tillväxt i Förenta staterna

Tillväxten i den amerikanska ekonomin tog ny fart under första kvartalet 2006, efter den svaga utvecklingen under fjärde kvartalet i fjol. Enligt preliminära uppgifter från Förenta staternas handelsdepartement steg BNP med 4,8 % i årstakt, efter en uppgång på endast 1,7 % under fjärde kvartalet. Det var ungefär i nivå med vad olika bedömare hade räknat med. Det var framför allt hushållens konsumtion som bidrog till uppgången. Konsumtionen steg mer än förväntat. Enligt olika indikatorer har dock hushållens förtroende för den ekonomiska utvecklingen avtagit något under de senaste månaderna. Försäljningen i detaljhandeln fortsatte dock att stiga i april, enligt handelsdepartementet.

Det s.k. inköpschefsindex över industrins utveckling steg relativt kraftigt i april. Bedömare hade räknat med en nedgång. Nivån på indexet ligger på drygt 57 – en bra bit över 50, vilket är den nivå som brukar betraktas som gränsen mellan avmattning och tillväxt. Även inköpschefsindex för den amerikanska tjänstesektorn steg i april mer än förväntat.

Sysselsättningen ökade under mars och april med 200 000 personer respektive 138 000 personer. Det var något mindre än förväntat. Arbetslösheten låg kvar på 4,7 % av arbetskraften. Inflationstakten uppgick till 3,5 % i april. Rensat för livsmedels- och energipriser låg inflationstakten på 2,3 %, vilket är en uppgång med 0,2 procentenheter jämfört med mars.

Positivt i euroområdet

De senaste indikatorerna från euroområdet tyder på att återhämtningen fortsätter. Inköpschefsindex för både industrisektorn och tjänstesektorn fortsatte att stiga i april och dessutom har flertalet länder i området redovisat stigande tillväxtsiffror för årets första kvartal. Enligt Eurostats första beräkning steg BNP i euroområdet med 2 % under första kvartalet jämfört med samma kvartal 2005. I Tyskland ökade BNP med 2,9 %. En stor del av den uppgången förklarades emellertid av att antalet arbetsdagar var fler jämfört med första kvartalet 2005.

Inköpschefsindex för april steg relativt kraftigt i både Italien och Frankrike medan det låg kvar på en oförändrat hög nivå i Tyskland. Arbetslösheten fortsätter att sakta sjunka. I mars låg arbetslösheten i euroområdet på 8,1 % mot 8,2 % i februari, enligt Eurostat.

I Storbritannien steg inköpschefsindex kraftigt i april, från ett värde på 51 till drygt 54.

Stark svensk konjunktur

Den svenska industrikonjunkturen förbättrades ytterligare under första kvartalet, enligt Konjunkturinstitutets (KI:s) senaste kvartalsbarometer. Både produktionen och orderingången steg mer än vad företagen tidigare förväntade sig och den s.k. konfidensindikatorn, vilken är ett mått på konjunkturläget, ligger nu på sin högsta nivå sedan hösten 2000. Företagen är relativt nöjda med såväl orderläget som lönsamheten, enligt barometern. Även konjunkturen i byggsektorn har stigit ytterligare, och branschen redovisar fortsatt ökat byggande och stigande sysselsättning. Företagen anger dessutom att bristen på arbetskraft ökat. Konjunkturläget i tjänstesektorn har också förbättrats. Orderingången stiger och sysselsättningen ökar. Samtliga branscher i tjänstesektorn räknar med fortsatt uppgång framöver.

Resultaten i KI:s barometer bekräftas av att inköpschefsindex för industrin fortfarande ligger på en hög nivå, även om index gick ned något i april.

De svenska hushållens förväntningar på den ekonomiska utvecklingen, mätta enligt KI:s sammanvägda förtroendeindikator CCI, steg under april. Indikatorn har under årets första fyra månader legat högre än under hela perioden 2001–2005. Även hushållens förväntningar på den svenska ekonomins utveckling steg kraftigt i april, och dessutom har hushållens uppfattning om den svenska arbetsmarknadens utveckling ljusnat markant. Detaljhandelns försäljning fortsatte att stiga starkt i mars, med drygt 5 % jämfört samma månad i fjol.

Enligt Statistiska centralbyråns (SCB:s) arbetskraftsundersökning (AKU) steg sysselsättningen i mars och april med 91 000 personer respektive 34 000 personer jämfört med samma månader i fjol. Den öppna arbetslösheten låg både i mars och april på 5,5 % av arbetskraften, mot 6 % respektive 5,8 % i mars och april 2005.

Inflationstakten i den svenska ekonomin har stigit de senaste månaderna, dock från en mycket låg nivå. Mätt enligt konsumentprisindex (KPI) steg inflationstakten till 1,1 % i mars och 1,5 % i april från 0,6 % under både januari och februari. Den underliggande inflationstakten (UND1X) steg till 1,2 % i mars och 1,5 % i april.

Sedan regeringen offentliggjorde sin prognos har IMF, Nordea, Svenska Handelsbanken, EU-kommissionen, SEB och OECD presenterat nya bedömningar av den svenska ekonomin. I genomsnitt räknar de med att BNP stiger med 3,6 % 2006 och 2,9 % 2007. Det kan jämföras med regeringens bedömning i vårpropositionen om en tillväxt på 3,6 % 2006 och 3 % 2007.

Finansutskottets bedömning

Den nya information som presenterats sedan regeringen avslutade sin bedömning stöder enligt utskottets mening bilden av fortsatt god fart i den internationella konjunkturen. Industrikonjunkturen i såväl Europa som För-

enta staterna har förstärkts under våren samtidigt som konsumtionen utvecklats väl även om en viss dämpning av de amerikanska hushållens förväntningar noterats under den senaste tiden.

Vid mitten av maj började kurserna på aktiebörserna världen över att sjunka, efter en lång period av uppgång. Enligt utskottets mening kan en kraftig nedgång under en längre tid få negativa effekter på efterfrågan och därmed på tillväxten i såväl Sverige som övriga världen. Men nedgången i maj kom efter en lång period av kraftigt stigande aktiekurser. Till exempel har kurserna på Stockholmsbörsen enbart under det senaste året gått upp med omkring 40 % och det finns, så vitt utskottet kan bedöma, inget som tyder på att de internationella aktiebörserna i dagsläget är kraftigt övervärderade, vilket de var perioden före det omfattande börsfallet i början av 2000-talet. Dessutom är den underliggande internationella konjunkturbilden stark. Tillväxten och lönsamheten är hög och det globala inflationstrycket är relativt lågt, även om pristrycket förväntas stiga framöver till följd av höga oljepriser och ökat resursutnyttjande i flertalet länder och regioner.

Med den goda internationella utvecklingen som grund är det enligt utskottets mening rimligt att räkna med att Sveriges BNP under de närmaste åren stiger med i genomsnitt drygt 3 % per år. De åtgärder som regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2006 och de åtgärder som nu aviseras i vårpropositionen kommer enligt utskottets mening att bidra till denna goda utveckling. Den höga tillväxten gör att sysselsättningen fortsätter att öka efter den uppgång som tog fart i höstas. Den öppna arbetslösheten sjunker till följd av den stigande sysselsättningen och de arbetsmarknadspolitiska åtgärder som vidtas.

Utskottet konstaterar att Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet i sina respektive partimotioner i stort sett delar regeringens beskrivning av konjunkturutvecklingen internationellt och i Sverige under 2006 och 2007. I likhet med regeringen anser Kristdemokraterna i sin motion att en eventuell snabb korrigerings av de stora underskotten i Förenta staternas handels- och bytesbalanser är en av de främsta riskerna i prognosen. Folkpartiet liberalerna anser att underskotten i Förenta staternas bytes- och budgetbalanser kommer att hamna i större fokus när tillväxten i den inhemska efterfrågan i Förenta staterna dämpas.

Kristdemokraterna hävdar i sin motion att flertalet prognosmakare, inklusive regeringen, räknar med att tillväxten i den svenska ekonomin viker ned kraftigt redan 2007.

Utskottet kan konstatera att detta inte stämmer överens med verkligheten. Utskottet har granskat de prognoser som publicerats efter det att regeringen offentliggjorde sin prognos i vårpropositionen. Sammantaget räknar bedömarna med att Sveriges BNP stiger med i genomsnitt 3,6 % 2006 och 2,9 % 2007. Den förväntade tillväxttakten för 2007 är visserligen lägre än för 2006, men det kan enligt utskottets mening knappast beskrivas som en kraftig nedgång.

Sammanfattningsvis delar utskottet regeringens bedömning i vårpropositionen att det mesta tyder på att tillväxten i världsekonomin fortsätter att vara hög framöver. Återhämtningen breddas. Den ekonomiska aktiviteten i euroområdet har börjat stiga, den starka tillväxten i Asien fördjupas och tillväxttakten i Förenta staterna är fortsatt god, även om det är rimligt att räkna med en viss inbromsning i den amerikanska ekonomin framöver.

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner det förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som regeringen redovisar i vårpropositionen. Utskottet föreslår att riksdagen avstyrker de förslag som förs fram i motionerna.

Jämför reservation (m, fp, kd, c).

Sysselsättningen

Utskottet börjar med att konstatera att konjunkturläget är gott. Både den svenska och den internationella ekonomin utvecklas starkt. Det mesta tyder på att tillväxten fortsätter att vara hög under de närmaste åren. Den inhemska svenska efterfrågan växer i god takt samtidigt som exportindustrin gynnas av en hög internationell efterfrågan och god konkurrenskraft.

Sysselsättningen har vänt uppåt

Utskottet kan också med glädje konstatera att den tidigare svaga utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden har vänt. Sysselsättningen började stiga kraftigt mot slutet av 2005 och totalt steg antalet sysselsatta med 35 000 personer eller 0,8 % under 2005, enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU).

Uppgången har fortsatt och t.o.m. tilltagit hittills under 2006. Under första kvartalet steg antalet sysselsatta med hela 71 000 personer eller 1,7 % jämfört med samma period i fjol, enligt AKU. Uppgången bekräftas också av SCB:s konjunkturstatistik. Utskottet tvingas dock konstatera att arbetslösheten ännu inte utvecklats riktigt lika gynnsamt. Den öppna arbetslösheten låg under första kvartalet i år på 5,4 % av arbetskraften, mot 5,6 % under första kvartalet 2005. Den totala arbetslösheten, dvs. öppen arbetslöshet plus andelen personer i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program, låg under samma period på 8,3 % enligt AMS statistik, vilket är samma nivå som i fjol.

Oppositionen vilseleder om arbetslösheten

Innan utskottet går vidare med behandlingen av utvecklingen på arbetsmarknaden vill utskottet kommentera oppositionens, enligt utskottets mening, vilseledande beskrivningar av arbetsmarknaden.

Samtliga borgerliga partier hävdar i sina motioner att den svenska arbetslösheten är betydligt högre än den officiellt redovisade. De är dock inte överens om hur vilseledande de ska vara. I t.ex. Folkpartiet liberalernas motion hävdas att den verkliga arbetslösheten är 17 %. I partiernas gemensamma motion står det i sammanfattningen att över 1 miljon vuxna inte går till jobbet en vanlig dag. Lite längre in i motionen påstås att drygt 1,5 miljoner människor som vill och kan arbeta inte bereds arbete. I Moderata samlingspartiets motion hävdas att varje vardag är det nära 1,5 miljoner människor som inte går till jobbet eller som arbetar mindre än de skulle vilja. I Centerpartiets motion skriver motionärerna att över 1 miljon människor helt eller delvis står utanför arbetsmarknaden. Kristdemokraterna talar i sin motion om en total arbetslöshet, öppen som dold, på mellan 20 och 25 %.

Det är enligt utskottets mening mycket allvarligt att företrädare för de borgerliga partierna, vid sidan av den officiella statistiken, skapar egna oprecisa och skiftande mått över någon sorts ”verklig” arbetslöshet.

Den officiella svenska arbetskraftsundersökningen bygger sedan decennier tillbaka i huvudsak på internationellt vedertagna kriterier, resolutioner och vägledningar som utvecklats av bl.a. Internationella arbetsorganisationen (ILO), OECD och EU:s statistikmyndighet, Eurostat. Den internationella samsynen kring kriterierna är bred och samordningen gör det möjligt att jämföra utvecklingen i olika länder. Kriterierna bygger dessutom på en lång praktisk erfarenhet och en omfattande forskning över vad som kan och bör betraktas som arbetslöshet. Den vedertagna definitionen av arbetslöshet ger dessutom en viktig grund för den ekonomiska politikens utformning.

Internationella konventioner ska respekteras

Enligt utskottets mening är det av största vikt att beskrivningen av arbetslösheten grundar sig på internationellt vedertagen praxis och internationellt vedertagna konventioner. Om man som partierna i alliansen skapar egna definitioner av arbetslösheten riskerar man att skapa förvirring bland olika ekonomiska aktörer samt leda den ekonomiska politiken i fel riktning.

Sysselsättningen fortsätter att stiga

Olika indikatorer talar för att sysselsättningen fortsätter att stiga relativt kraftigt under de närmaste åren. Till exempel var antalet nyanmälda lediga platser till arbetsförmedlingarna omkring 40 % högre under första kvartalet 2006 än under samma kvartal i fjol, enligt AMS statistik. Uppgifterna bekräftas av att antalet lediga jobb i SCB:s företagsbaserade konjunktursta-

tistik steg med 32 % under första kvartalet. Till detta kommer att företagen i KI:s barometrar anger att sysselsättningen stigit och att uppgången kommer att fortsätta, framför allt gäller det företagen i byggsektorn och den privata tjänstesektorn.

Kristdemokraterna hävdar i sin motion att regeringen inte på långa vägar når sysselsättningsmålet eller målet om en öppen arbetslöshet om 4 %, trots idogt trixande med såväl statistik som budgetmedel. Även Folkpartiet och Centerpartiet kritiserar regeringen för att inte nå målen inom arbetsmarknadspolitiken. Moderata samlingspartiet påstår i sin motion att regeringen saknar sysselsättningspolitik samt att den dessutom saknar ambitionen att presentera en samlad strategi som leder till en varaktig höjning av sysselsättningen.

De arbetsmarknadspolitiska målen ligger fast

Regeringens delmål på vägen mot det långsiktiga målet om full sysselsättning är att minska den öppna arbetslösheten till 4 % samt höja den reguljära sysselsättningsgraden till 80 %. Arbetslöshetsmålet, som sattes upp 1996, nåddes i oktober 2000, och arbetslösheten låg kvar på i genomsnitt 4 % under både 2001 och 2002 men började stiga mot slutet av 2002 till följd av lågkonjunkturen, stigande produktivitet i näringslivet och en sjunkande sjukfrånvaro. Sysselsättningsmålet utvecklades väl fram till 2001 då sysselsättningsgraden i genomsnitt uppgick till 78,6 %. Därefter har lågkonjunkturen bidragit till att sysselsättningsgraden successivt sjunkit för att åter stiga under 2005, till en nivå på 77,4 %.

Utskottet vill här klart deklarerat att båda målen ligger fast samt att de i hög grad kompletterar varandra. Utskottet tar avstånd från Kristdemokraternas påståenden om att den öppna arbetslösheten statistiskt manipuleras på olika sätt. Det är enligt utskottets mening minst lika viktigt att bekämpa den öppna arbetslösheten som att öka sysselsättningen. Människor som under en lång tid tvingas ut i öppen arbetslöshet riskerar att permanent hamna utanför arbetsmarknaden, vilket i förlängningen leder till att arbetskraftsutbudet och sysselsättningen minskar.

Utskottet vill också klart avvisa Moderata samlingspartiets påståenden om att regeringen skulle sakna en samlad strategi för att öka sysselsättningen. Tvärtom är det så att regeringen under de senaste åren mycket medvetet genomfört ett brett spektrum av åtgärder för att öka arbetskraftsutbudet, höja sysselsättningen och pressa ned arbetslösheten.

Det är också enligt utskottets mening tydligt att det omfattande sysselsättningspaket som regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2006 tillsammans med den goda konjunkturen nu börjar ge effekt på arbetsmarknaden.

I takt med att sysselsättningen stiger ökar emellertid även utbudet av arbetskraft – människor som tidigare varit sjukskrivna går tillbaka till arbetet samtidigt som många som i dagsläget studerar söker sig ut på arbetsmarknaden när antalet jobb ökar. Detta innebär att arbetslösheten inte

sjunker lika snabbt som sysselsättningen stiger. Många som varit arbetslösa länge kommer därför fortfarande att ha svårt att hitta ett jobb trots att efterfrågan på arbetskraft stiger.

Nya åtgärder för att ytterligare pressa ned arbetslösheten

Enligt utskottets mening krävs därför fortsatta åtgärder för att pressa ned arbetslösheten. Det är också viktigt att åtgärderna riktas mot dem som har svårast att ta sig in på arbetsmarknaden – långtidsarbetslösa, ungdomar, svenskar med invandrarbakgrund och funktionshindrade.

Regeringen föreslår också i vårpropositionen ytterligare åtgärder som komplement till höstens stora sysselsättningspaket. Till exempel föreslår regeringen omfattande satsningar på företagande och bättre integration för att öka sysselsättningen i den svenska ekonomin. Utskottet behandlar dessa förslag längre fram i betänkandet. De viktigaste åtgärderna inom arbetsmarknadsområdet presenteras i punkterna nedan:

- *Ytterligare 11 000 platser i de arbetsmarknadspolitiska programmen inrättas.* Jämfört med bedömningen i budgetpropositionen utökas de arbetsmarknadspolitiska programmen med 11 000 platser under 2007 och 2008. Dessutom omprioriteras befintliga resurser. Arbetsmarknadsutbildningen prioriteras framför andra utbildningar. Utbildning ska främst ges inom de områden där det finns brist på eller risk för brist på arbetskraft.
- *Ytterligare 2 000 sysselsatta med lönebidrag.* För att öka sysselsättningen bland funktionshindrade personer föreslår regeringen att 2 000 nya platser med lönebidrag införs från andra halvåret 2006 och hela 2007.
- *Ytterligare 250 anställningar för generationsväxling i staten.* I budgetpropositionen satsades 360 miljoner kronor för att tidigarelägga anställningar i statliga myndigheter med upp till 1 000 personer under 2006 och 2007. Regeringen föreslår nu att myndigheterna får anställa ytterligare 250 personer för generationsväxling fram till den 31 december 2007.
- *Ytterligare 150 nya arbeten i kultursektorn.* Den satsning om 650 nya arbetstillfällen för att ta hand om de statliga kulturinstitutionernas samlingar som aviserades i budgetpropositionen utökas med ytterligare 150 arbetstillfällen från den 1 juli 2006.
- *Plusjobb till pension för 60-åringar.* 60-åringar med plusjobb ges möjlighet att fortsätta med plusjobbet tills de har fyllt 65 år.
- *Krav på finansieringsbidrag vid arbetspraktik avskaffas på försök.*
- *Ytterligare 1 000 platser i kvalificerad yrkesutbildning inrättas.* Regeringens satsning på kvalificerad yrkesutbildning, s.k. KY, utökas med ytterligare 1 000 platser fr.o.m. hösten 2007 t.o.m. våren 2009.

Särskilda åtgärder riktas mot ungdomarna

För att minska ungdomsarbetslösheten och öka ungdomarnas möjligheter att få fotfäste på arbetsmarknaden föreslår regeringen dessutom ett antal åtgärder särskilt riktade mot ungdomarna. Till exempel utökas fr.o.m. den 1 juli 2006 de 20 000 s.k. plusjobben i den offentliga sektorn med ytterligare 1 000 platser, speciellt riktade mot ungdomar. Det allmänna anställningsstödet för arbetslösa ungdomar förlängs till att gälla även under 2007. För att göra det lättare för ungdomar att söka jobb i hela landet får ungdomar mellan 20 och 24 år möjlighet till ersättning för resekostnad vid jobbintervjuer. Den folkhögskoleutbildning om 500 platser för arbetslösa ungdomar som inrättades 2005 förlängs till 2007 och samtidigt genomförs en satsning om 20 miljoner kronor per år mellan 2007 och 2009 för att etablera lärlingsutbildningar. Dessa resurser riktas framför allt mot 20 kommuner som har en hög andel gymnasieelever som saknar slutbetyg från de yrkesinriktade programmen. För att uppmuntra kommunerna att erbjuda ungdomar sommarjobb av olika slag satsas 100 miljoner kronor.

Arbetslöshetsmålet nås mot slutet av 2006

Regeringen räknar med att den stigande sysselsättningen i kombination med höstens sysselsättningspaket och de kompletteringar som nu föreslås i vårpropositionen leder till att den öppna arbetslösheten sjunker till omkring 4,5 % i slutet av 2006. Därmed skulle arbetslöshetsmålet kunna nås mot slutet av året, om man utgår från SCB:s tidigare definition av arbetslöshet. SCB införde förra året en ny definition av arbetslöshetsbegreppet. När regeringen 1996 formulerade arbetslöshetsmålet gjordes det utifrån den tidigare definitionen. Enligt SCB:s beräkningar ligger arbetslösheten enligt den nya definitionen omkring en halv procentenhet högre än den gamla definitionen, utan att den underliggande arbetslösheten förändrats.

Ökad rörlighet och bättre matchning

Enligt utskottets mening är det viktigt att nu när arbetsmarknaden tar fart och sysselsättningen stiger vidta åtgärder som ökar arbetskraftens rörlighet samt förbättrar matchningen mellan arbetssökande och nya jobb. Detta är bl.a. viktigt för att förhindra att det uppstår brist på olika delar av arbetsmarknaden. Risken är annars att tillväxten och sysselsättningsuppgången blir lägre än förväntat. Regeringen presenterade i budgetpropositionen ett antal åtgärder för att förbättra förmedlingsverksamheten och öka rörligheten. Ytterligare åtgärder presenteras i vårpropositionen, däribland det tidigare redovisade förslaget om reseersättning för ungdomar vid jobbintervjuer. Regeringen anger också i vårpropositionen att kravet som finns på arbetslösa att de efter 100 dagars arbetslöshet ska utöka det yrkesmässiga valet och det geografiska sökområdet måste tillämpas systematiskt och enhetligt runtom i landet.

Integrationen måste förbättras

En viktig del i strategin för att öka sysselsättningen och nå de arbetsmarknadspolitiska målen är att vidta åtgärder som förbättrar integrationen i samhället. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden bland utrikes födda uppgick 2005 till 62 %, vilket är betydligt lägre än sysselsättningsgraden för svenskfödda. Dessutom är utrikes födda personer överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa. Skillnaderna mellan olika grupper av invandrare är emellertid stora.

Det är enligt utskottets mening väsentligt att sysselsättningen i dessa grupper stiger. Betydelsen av att sysselsättningsgraden bland de utrikes födda stiger framgår enligt utskottets mening tydligt av de beräkningar som Konjunkturinstitutet (KI) presenterade i sin lönebildningsrapport för 2004. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan svenskfödda och utlandsfödda är i dagsläget omkring 20 procentenheter. Skulle denna skillnad halveras under den närmaste tioårsperioden skulle antalet personer i arbetskraften öka med ytterligare drygt 90 000 personer, enligt KI. I absoluta tal skulle sysselsättningen om tio år vara omkring 110 000 personer högre jämfört med en trendmässig förbättring. Detta skulle i sin tur stärka de offentliga finanserna med omkring 55 miljarder kronor, räknat i dagens penningvärde.

Nya åtgärder i vårpropositionen

Regeringen har under de senaste åren vidtagit ett antal åtgärder för att öka integrationen på arbetsmarknaden och i vårpropositionen presenteras ytterligare åtgärder riktade mot kvinnor och män med utländsk bakgrund. De viktigaste redovisas i punkterna nedan:

- *Snabb etablering av nyanlända invandrare.* Den 1 juli 2006 startas en försöksverksamhet under två år där Arbetsmarknadsverket får ett sammanhållet ansvar för att snabbt etablera nyanlända kvinnor och män på arbetsmarknaden.
- *Arbetsplatsintroduktion.* Försöksverksamheten med arbetsplatsintroduktion som bedrivits i 20 kommuner införlivas i den ordinarie verksamheten.
- *Fler företagare.* Möjligheterna för invandrade svenskar att driva företag förbättras genom att Internationella företagareföreningen och Almi Företagspartner får 20 miljoner kronor extra per år 2007 och 2008.
- *Kompletterande utbildning och validering.* För att komplettera utbildningen av utländska akademiker genomförs en satsning på lärarutbildning för 300 studenter i två år samt ett pilotprojekt med tvåårig kompletteringsutbildning för 30 jurister med utländsk examen. Den högre praktiska förvaltningsutbildningen förlängs och Verket för högskoleservice får extra resurser för att förbättra valideringen av utländska gymnasiebetyg.

Vid sidan av dessa åtgärder avser regeringen att också förstärka antidiskrimineringsarbetet. Bland annat ska tillsynen av diskrimineringslagstiftningen förbättras, bidraget till antidiskrimineringsbyråerna utökas och ett försök med avidentifierade ansökningshandlingar genomföras. Lagen om allmän platsanmälan ska ses över. I dag anmäls bara en tredjedel av alla lediga platser till arbetsförmedlingen, vilket missgynnar människor med begränsat kontaktnät. Kommuner som tar emot dem som fått permanent uppehållstillstånd till följd av den tillfälliga asyllagen får extra resurser.

Alliansen föreslår i sin gemensamma motion och i sina respektive partimotioner åtgärder på integrationsområdet. Enligt utskottets mening är en del av åtgärderna sådana som regeringen redan arbetar med eller föreslår i vårpropositionen, som t.ex. validering av invandrades utbildning och yrkeserfarenhet, språkundervisning och olika förbättringar i antidiskrimineringsarbetet.

Mindre undanträngning av plusjobb

Såvitt utskottet kan utläsa i oppositionens olika motioner motsätter de sig merparten av det sysselsättningspaket som regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2006 och nu kompletterar i vårpropositionen. De arbetsmarknadspolitiska programmen bör enligt oppositionen kraftigt reduceras och plusjobben ersättas med nystartsjobb som riktas mot det privata näringslivet. Plusjobben avfärdas med motiveringen att de är inriktade mot den offentliga sektorn samt att undanträngningen av andra jobb är stor.

Utskottet har svårt att förstå alliansens argument. Systemet med plusjobb har inriktats mot den offentliga sektorn, bl.a. för att såväl praktik som forskning visar att risken för undanträngning av jobb generellt sett är mindre i den offentliga sektorn än i den privata. Därför finns det skäl att misstänka att undanträngningen av jobb är större i oppositionens nystartsjobb än i plusjobben.

Vidare ser utskottet med stor oro på alliansens förslag om kraftiga neddragningar av de arbetsmarknadspolitiska programmen. Det är mycket viktigt för den långsiktiga sysselsättningsutvecklingen att kraftfullt bekämpa arbetslösheten, bl.a. för att förhindra att långvarigt arbetslösa permanent slås ut från arbetsmarknaden. Utifrån utskottets synvinkel är dessutom förutsättningarna just nu mycket goda för att stimulera och vidta stödåtgärder för att förstärka uppgången i sysselsättningen, minska arbetslösheten och höja det långsiktiga arbetskraftsutbudet. Det finns lediga resurser i ekonomin, inflationen är låg och lönebildningen fungerar relativt väl. Dessutom är de offentliga finanserna starka och överskottet i bytesbalansen stort.

I alliansens gemensamma motion föreslås vidare att Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) ska reformeras i grunden, vilket bl.a. innebär att verksamheten kraftigt ska bantas. Samtidigt föreslås att arbetsförmedlingen i viss

mening privatiseras, genom att privata arbetsförmedlingar och bemanningsföretag i större utsträckning än i dagsläget ska ersätta den statliga förmedlingen. Samma förslag förs fram i de olika partimotionerna.

Det är utskottets fasta övertygelse att förslagen om kraftiga neddragningar av AMS verksamheter och satsningar på privata förmedlingar allvarligt skulle försämra situationen för många arbetslösa, inte minst för de människor som bor i områden och regioner där efterfrågan på arbetskraft är svag. Förslagen riskerar att leda till att de redan nu stora geografiska skillnaderna i sysselsättning och arbetslöshet blir än större.

Oppositionens besparingar slår mot redan arbetslösa

Oppositionen föreslår i den gemensamma motionen och i partimotionerna omfattande besparingar på det arbetsmarknadspolitiska området, dels genom neddragningar av de arbetsmarknadspolitiska stöden, dels genom en omläggning av arbetslöshetsförsäkringen i kombination med stora försämringar i ersättningsnivåerna.

Enligt utskottets mening innebär förslagen om sänkta ersättningar i arbetslöshetsförsäkringen att den ekonomiska situationen för många arbetslösa kraftigt försämras.

Sammantaget innebär också förslagen en omfattande nedmontering av den svenska arbetsmarknadspolitiken, vilken i sin förlängning hotar att permanenta arbetslösheten på en hög nivå och minska Sveriges möjligheter att flexibelt utnyttja globaliseringens möjligheter. Det är utskottets fasta övertygelse att Sverige behöver en väl utbyggd arbetslöshetsförsäkring och en väl fungerande arbetsmarknadspolitik för att klara de utmaningar, men också dra nytta av de fördelar, som globaliseringen skapar.

Sänkta ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen innebär enligt utskottets mening att lönerna för de lägst avlönade på arbetsmarknaden pressas ned ytterligare, med vidgade klyftor i samhället och negativa välfärdseffekter som följd. Detta är enligt utskottets mening inte rätt väg att gå om man som majoriteten vill stärka Sveriges framtida konkurrenskraft och förbättra välfärden. Utskottet återkommer till arbetslöshetsförsäkringen under avsnittet Välfärd och rättvisa nedan.

Åtgärder för att halvera sjukfrånvaron

En annan viktig del i politiken för att öka sysselsättningen och öka arbetskraftsutbudet är att minska sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron innebär ett stort lidande för dem som drabbas men också höga kostnader för samhället, kostnader som tränger undan andra viktiga välfärdssatsningar.

I oppositionens motioner presenteras olika förslag för att minska frånvaron, varav några ligger i linje med de åtgärder regeringen genomfört eller arbetar med.

Hösten 2002 beslutade riksdagen att antalet sjukdagar ska halveras fram till 2008 samt att nya aktivitets- och sjukersättningar ska minska. Hösten 2001 presenterade regeringen det s.k. 11-punktsprogrammet för att minska

ohälsan i arbetslivet. Programmet har utökats och följts upp i de vår- och budgetpropositioner som lämnats sedan dess, och stora delar av programmet är genomfört. I budgetpropositionen presenterade regeringen en ny strategi i sju punkter för att minska ohälsan. Bland annat satsas 1 miljard kronor per år 2007–2009 för att stimulera hälso- och sjukvården att prioritera sjukskrivna. Företagshälsovården förbättras, bl.a. avsätts ytterligare 30 miljoner kronor för att förbättra grundutbildningen inom företagshälsovården. Sjukskrivningsprocessen förbättras och jobbmöjligheterna för funktionshindrade blir fler. Taket i lönebidraget höjs till 16 700 kr i månaden den 1 januari 2007 samtidigt som antalet platser med lönebidrag utökas och ett pilotprojekt med långtidssjuka genomförs.

Utskottet kan konstatera att regeringens olika åtgärder fått effekt samt att förutsättningarna att nå målet 2008 är goda. Antalet sjukskrivningsdagar har minskat kraftigt. I april 2006 var antalet sjukskrivningsdagar 14 % lägre än samma månad i fjol, enligt Försäkringskassan. Hittills har drygt 62 % av målet om en halvering av antalet sjukdagar uppfyllts. Dessutom har den tidigare ökningen av antalet dagar med sjuk- och aktivitetsersättning helt stannat av. Försäkringskassans mål är att det s.k. ohälsotalet, dvs. de samlade utbetalningarna för sjukpenning, aktivitets- och sjukersättning och rehabiliteringsersättning ska sjunka till i genomsnitt 37 dagar per person 2008. I april 2006 låg ohälsotalet på 40,8 dagar.

Enligt utskottets mening är det viktigt att noga följa ohälsotalets utveckling och vidta ytterligare åtgärder om det skulle visa sig nödvändigt. Målet till 2008 ska nås. Sjukförsäkringen ska fungera som en bro tillbaka till arbetslivet för sjuka och personer med funktionshinder.

Utskottet vill i detta sammanhang påminna om att ersättningsnivån i sjukförsäkringen den 1 januari 2005 återställdes till den nivå som gällde före den 1 juli 2003 samt att taket i sjukförsäkringen den 1 juli 2006 höjs från 7,5 till 10 prisbasbelopp. Utskottet kan samtidigt konstatera att de borgerliga partierna föreslår tydliga försämringar i sjukförsäkringen, bl.a. motsätter de sig höjningen av taket.

Enligt utskottets mening är det en viktig princip, inte minst för allmänhetens förtroende för välfärdssystemen, att ersättningsnivåerna i socialförsäkringarna ligger på en sådan nivå att drabbade hushåll klarar att upprätthålla en rimlig standardnivå om de skulle drabbas av t.ex. sjukdom. Utskottet vill därför starkt avvisa de borgerliga partiernas förslag till försämringar i sjukförsäkringen. Utskottet återkommer till denna fråga under avsnittet Välfärd och rättvisa nedan.

Företagande och tillväxt

Sveriges tillväxt är hög i ett internationellt perspektiv

Utskottet kan konstatera att Sveriges ekonomiska tillväxt under den senaste tioårsperioden varit högre än genomsnittet i såväl EU som OECD. Enligt Konjunkturinstitutet har Sveriges bruttonationalprodukt (BNP) ökat med 2,9 % per år i genomsnitt mellan 1994 och 2005. Under samma period ökade tillväxten i EU med 2,4 % och i OECD med 2,8 % per år.

Att som Kristdemokraterna gör i sin motion tala om tolv förlorade år för tillväxtpolitiken är därför gravt missvisande. Kristdemokraterna redovisar ett antal hypotetiska beräkningar som ska visa att Sverige släpat efter i tillväxt från 1994 och fram till i dag. Bland annat hävdas att Sveriges BNP 2005 skulle ha varit 1 568 miljoner kronor högre om Sverige under perioden 1994–2005 haft samma tillväxttakt som Irland. Den här typen av beräkningar, som Kristdemokraterna dessutom upprepar år efter år, är enligt utskottets mening bara en meningslös lek med siffror där resultatet är starkt beroende av t.ex. val av jämförelseland och tidsperiod.

Kristdemokraterna påstår vidare i sin motion att få konkreta resultat har synts av den höga svenska tillväxten och att den höga tillväxten i själva verket kan vara en statistisk chimär. Motionärerna påstår att BNP är överskattad till följd av bl.a. utflyttning av produktion till andra länder (s.k. outsourcing) samt av s.k. merchanting. Merchanting uppkommer exempelvis om varor produceras i utländska dotterbolag och säljs vidare till ett tredje land och faktureras från Sverige.

Kristdemokraternas ifrågasättande av BNP-tillväxten bygger enligt utskottet i hög grad på felaktiga antaganden. Det gäller exempelvis påståendet att BNP-tillväxten drivs upp av att företag flyttar ut produktionen till andra länder. I själva verket dämpar snarare sådan utflyttning tillväxten. Däremot kan produktiviteten öka genom att den produktion som flyttas ut oftast är sådan med lägre produktivitet än den som behålls i Sverige. Kristdemokraternas påstående att tillväxten har ökat till följd av merchanting torde i och för sig vara korrekt. Det är emellertid enligt utskottet högst rimligt att merchanting räknas in i svensk BNP eftersom det normalt kan ses som ersättning för t.ex. marknadsföring eller forskning och utveckling som tidigare utförts i Sverige.

Utskottet vill vidare poängtera att den svenska BNP-tillväxten mäts enligt internationellt vedertagna konventioner. Sverige har enligt dessa siffror tveklöst haft en hög och robust tillväxt under en följd av år.

Också om man blickar framåt är potentialen för fortsatt god tillväxt hög. Till följd av aktiva beslut har Sverige gått igenom en rad strukturella och institutionella förändringar under det senaste decenniet. Konjunkturinstitutet bedömer att den potentiella produktivitetssökningen till följd av dessa förändringar kommer att uppgå till i genomsnitt 2,2 % per år från 2005 till 2015.

Kristdemokraterna anger i sin motion att målet för den ekonomiska politiken bör vara en uthållig tillväxt på minst 3 % per år över konjunkturcykeln. Utskottet anser att hög ekonomisk tillväxt är ett centralt mål för den ekonomiska politiken, under förutsättning att den är ekologiskt hållbar. Som framgått ovan har tillväxten mellan 1994 och 2005 legat på 2,9 % per år, vilket är mycket nära det tillväxtnål Kristdemokraterna satt upp.

Sverige rankas genomgående högt i fråga om företagsklimat och konkurrenskraft

Helt avgörande för den svenska tillväxten och därmed också sysselsättningen är ett bra konkurrens- och företagsklimat. Klimatet för tillväxt, expansion och företagande är också enligt utskottet i grunden gott. Sedan 1994 har företagen fått bättre villkor inom en rad områden. Det allra viktigaste är enligt utskottets mening att centrala makroekonomiska fundament är på plats, t.ex. sunda statsfinanser, välutbildad arbetskraft och stabila institutionella förhållanden. Därigenom har ekonomin präglats av lägre räntor och högre efterfrågan. Utskottet anser att alliansen ger en ytterst skev bild av verkligheten för Sveriges företag när man i sin gemensamma motion skriver: "Den socialdemokratiska politiken, med ständigt nya pålagor och krav på företagarna, kväver företagandet och håller tillbaka tillväxten."

I ett internationellt perspektiv har Sverige ett mycket konkurrenskraftigt näringsliv. Sverige har en av världens modernaste industrier, och vi ligger långt framme inom nya affärsområden. Under den senaste tioårsperioden har närmare 300 000 nya jobb skapats, nästan samtliga inom den privata tjänstesektorn. Ett antal olika institut och organisationer placerar genomgående Sverige högt på sina rankinglistor när de analyserar olika länders tillväxtförutsättningar. I en rapport från World Economic Forum (WEF), publicerad hösten 2005, utmärker sig Sverige som världens tredje mest konkurrenskraftiga ekonomi i det s.k. Growth Competitive Index. Sverige placerar sig på tredje plats efter Finland och USA. WEF:s studie undersöker 117 länder inom bl.a. mikroekonomiskt klimat, infrastruktur, samarbetsklimat, lagstiftning, hållbarhet och miljökrav samt IT-utveckling. I sin rapport skriver WEF att de nordiska länderna har flera kriterier gemensamt som gör dem extremt konkurrenskraftiga.

I höstas presenterade FN:s handelsorganisation Unctad ett nytt innovationsindex, där Sverige hamnade i topp. Indexet baseras på hur hög andel universitets- och högskoleutbildade och forskare ett land har räknat per miljon invånare samt antalet publicerade vetenskapliga artiklar och antal patent som tagits ut i USA.

Vidare ligger Sverige stadigt i topp i EG-kommissionens uppföljning av den s.k. Lissabonprocessen. Sverige är ett av endast tre länder inom EU som nått EU:s mål om minst 70 % sysselsatta.

I Världsbankens rapport Doing Business in 2006, om företagsklimatet i 155 länder, ligger fokus på reformer som förenklar företagande och därmed bidrar till att företag kan växa snabbare och skapa fler arbetstillfällen.

På listan över länder med bäst företagsklimat placerar sig Sverige på fjortonde plats. Det understryks i rapporten att Sverige är ett land som klarat av att konstruera regleringar på ett sätt som möjliggör för företagen att vara produktiva. Det framgår vidare att företagen får mycket bra service i gengäld för den skatt de betalar, i form av exempelvis väl fungerande infrastruktur och välutbildad arbetskraft.

Globaliseringens utmaningar ska mötas med kunskap och utveckling snarare än låga löner

Förra året ökade investeringarna i näringslivet med drygt 10 % enligt Konjunkturinstitutet, och ökningen fortsätter i år. Utskottet vill poängtera vikten av att vi inför framtiden kan bevara och utveckla vår konkurrensförmåga. Den ökade globaliseringen innebär att vi står inför utmaningen att utveckla både nya och växande företag. Konkurrensen ökar inom nästan alla branscher och regioner, vilket leder till billigare produkter och högre välstånd. Samtidigt tvingas företag och anställda ständigt att anpassa sig till nya förutsättningar.

Utskottet ställer sig bakom regeringens satsningar på kunskap och företagande i syfte att ta till vara de möjligheter som globaliseringen medför. Denna modell innebär en satsning på ökad kompetens och utveckling, och inte på låga löner och otrygga villkor som enligt utskottet riskerar att bli resultatet av oppositionspartiernas förslag. Trygga människor vågar ställa om, möta förändringar och utvecklas. I det sammanhanget ser utskottet positivt på regeringens arbete att tillsammans med Storbritanniens regering studera vilka utmaningar på det ekonomiska och sociala området som följer av globaliseringen. Projektet benämns "Social bridges", och en rapport från projektet presenterades under våren vid EU:s råd för ekonomiska och finansiella frågor. Rapporten visar att EU-länderna måste bli bättre på att hjälpa arbetstagare i krympande branscher att ställa om till andra arbetsuppgifter. Samtidigt måste man underlätta för människor att flytta till de växande regionerna. Vidare har Finansdepartementet tillsatt en ny långtidsutredning som ska analysera svensk ekonomis internationella konkurrenskraft, strukturomvandling och anpassningsförmåga. Utredningen beräknas vara avslutad under 2008.

Hela Sverige ska växa

För att uppnå en långsiktig och stabil tillväxt måste utvecklingen främjas i alla delar av Sverige. Utskottet ser därför positivt på regeringens ambitiösa landsbygdsolitik, vilken syftar till att skapa tillväxt och sysselsättning i hela landet. Omfattningen av nästa program för 2007 till 2013 blir större än innevarande program. Sverige kommer dels att tilldelas mer medel från EU-budgeten, dels tillföras ytterligare nationella medel. Det förslag som ska skickas till EU-kommissionen kommer att innehålla insatser för energi och miljö, exempelvis betesmarker och ekologiskt lantbruk, förnybar energi, landsbygdsfrämjande åtgärder samt satsningar riktade till småföretag.

Antalet företag ökar

Allianspartierna hävdar i sin gemensamma motion att antalet företagare sjunker och att detta i sin tur är ett uttryck för att Sverige är inne på fel väg. Kristdemokraterna skriver vidare att SCB:s arbetskraftsundersökning från mars 2006 visar att antalet företag har sjunkit med 27 500 sedan december 1994. Detta är en högst missvisande sifferjämförelse av främst två skäl. För det första varierar denna typ av urvalsbaserad statistik kraftigt från en månad till en annan och man bör snarare titta på kvartalsciffror eller ännu hellre helårssiffror för att få en mer rättvisande bild. För det andra har AKU-statistiken lagts om under 2005, vilket enligt SCB betyder att det inte går att jämföra siffrorna bakåt i tiden. Ser man till de AKU-siffror över företagandet som är mätta enligt den nya metoden har antalet företagare ökat varje kvartal från 2:a kvartalet 2005 t.o.m. 1:a kvartalet 2006, vilket är hela den period som mätts med den nya metoden. I skarp kontrast till bilden av ett sjunkande antal företag står även siffror ur SCB:s företagsdatabas som visar att i synnerhet små- och medelstora företag ökat kraftigt i antal sedan 1994. Totalt sett har antalet aktiva företag ökat från 553 290 år 1994 till 900 151 år 2005. Vidare visar den senaste statistiken från Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) att antalet nystartade företag ökade med 14 % bara under 2004. Totalt sett startades 41 600 företag 2004, vilket kan jämföras med 34 700 under 1994. Antalet företagskonkurser har samtidigt minskat från 14 000 per år till färre än 7 000 per år 2005.

Alliansens förslag ger sämre villkor för de små företagen

Allianspartierna lägger fram ett antal gemensamma förslag som riktar in sig på företagandet. Bland annat vill man helt slopa arbetsgivaravgiften för ett antal tjänstebanscher, införa en skattereduktion vid köp av hushållstjänster samt slopa arbetsgivarens medfinansiering i sjukförsäkringen. Förslaget om skattereduktion på hushållstjänster framställs som en jämställdhetsreform som gör det möjligt för kvinnor att delta i arbetslivet i ökande grad, eftersom de kan avlastas arbete i hemmet. Utskottet anser inte att hemarbete ska särbehandlas skattemässigt. Den subvention som motionärerna föreslår skulle vidare riskera att hamna hos redan välbeställda och därmed bidra till att förstärka ekonomiska klyftor i samhället. Sysselsättningseffekten av nämnda förslag är dessutom högst oviss. Konjunkturinstitutet har exempelvis beräknat sysselsättningseffekten av nämnda förslag till någonstans mellan 3 000 och 19 000 personer. Samtidigt har en utvärdering gjorts av en motsvarande reform i Finland, där nettotillskottet av årsarbets-tillfällen kopplade till skattereduktionen uppskattas till ca 600–700 personer, vilket motsvarar 0,02–0,03 % av sysselsättningen i Finland.

Utskottet är vidare kritiskt till alliansens förslag om att avskaffa arbetsgivaravgiften för alla anställda i vissa tjänsteföretag. Man avskaffar således arbetsgivaravgiften inte bara för nyanställda utan även för dem som redan är anställda. Det betyder att en stor del av subventionen hamnar hos företag som inte nyanställer. Kostnaden per nytt jobb kan därmed väntas

bli mycket hög. Utskottet anser att den tidigare beslutade sänkta arbetsgivaravgiften för den förste nyanställda i alla soloföretag oavsett bransch ger en betydligt starkare stimulansseffekt. Nedsättningen gäller från den 1 juni 2006 t.o.m. 2007 och avser en period på upp till 12 månader. Detta är en åtgärd som i hög grad gynnar tjänsteföretagen. Allianspartierna säger nej till försöket och vill dessutom helt slopa den befintliga nedsättningen av arbetsgivaravgiften på 5,9 miljarder, vilket kraftigt ökar kostnaden för ett litet företag.

När det gäller företagens medfinansiering av sjukpenningen vill utskottet framhålla att den snarast innebär en förbättring för de minsta företagen jämfört med tidigare. Trygghetsreglerna i sjuklöneansvaret gör att de minsta företagen slår i taket på trygghetsreglerna och de drabbas därmed inte fullt ut av sjuklöneansvaret. Dessutom sänktes arbetsgivaravgiften och företagen slapp ansvaret för den tredje sjuklöneveckan i och med regeländringarna. Den höjning av arbetsgivaravgiften som de borgerliga partierna föreslår för att finansiera slopan av medfinansieringen drabbar de små och medelstora företagen hårdast.

Alliansen föreslår också s.k. nystartsjobb som innebär att arbetsgivaravgifterna slopas helt för exempelvis långtidsarbetslösa och andra personer som varit borta från arbetsmarknaden i över ett år. Nedsättningen av arbetsgivaravgiften är temporär och ska gälla lika lång tid som vederbörande varit borta från arbetsmarknaden. Moderaterna uppger i sin motion att undanträngningseffekterna av nystartsjobben av riksdagens utredningstjänst beräknats till hela 70 %, dvs. nettotillskottet skulle endast bli 0,3 jobb för varje satsning på ett nystartsjobb.

Ytterligare satsningar på forskning och utveckling

I samband med FN:s nya innovationsindex som nämndes ovan, där Sverige placerade sig i topp, framkom även att Sverige kom sämre ut när det gällde att utveckla patent till nya företag. Därför välkomnar utskottet de utökade satsningar för att underlätta vägen från idé till företag, som regeringen presenterar i vårpropositionen. Almi Företagspartner AB och Innovationsbron AB har ett gemensamt ansvar för att tillhandahålla finansiering och rådgivning till alla former av innovationer. För att ytterligare stärka detta arbete tillför regeringen 10 miljoner kronor per år 2007 och 2008. Vidare föreslår regeringen att resurserna till Vinnova förstärks med 100 miljoner kronor från 2007. Medlen ska användas till programmet Forska och väx som riktar sig till små och medelstora företag. Det är en förstärkning utöver den i budgetpropositionen för 2006 redovisade femåriga satsningen på detta program om totalt 900 miljoner kronor. Vidare föreslår regeringen att Nutek tilldelas ytterligare medel 2007 och 2008 för att stödja s.k. industriella utvecklingscentrum (IUC). Dessa och tidigare beslutade medel ska användas för produktutveckling i små och medelstora företag.

Sverige är ett av världens främsta länder för kunskapsintensiv industriproduktion. För att stärka Sveriges goda utgångsläge har regeringen tillsammans med näringsliv och fackliga organisationer tagit fram strategier för ett antal svenska nyckelbranscher: skog och trä, metallurgi, fordon, flyg och rymd, läkemedel och bioteknik samt IT och telekom. Dessa branscher bidrar till över 80 % av näringslivets satsningar på forskning och utveckling. För statens del omfattar satsningarna totalt 1 miljard kronor mellan 2006 och 2010. Utskottet välkomnar att regeringen i vårpropositionen uppger att man överväger att utvidga denna satsning till tjänstesektorn. Regeringen avser att återkomma till frågan i budgetpropositionen för 2007.

Kvinnors företagande ska stimuleras

Alliansen föreslår ökade resurser dels till forskning kring kvinnors företagande, dels till affärsrådgivning för kvinnor. Utskottet anser att kvinnor som företagare rymmer en stor potential. Kvinnor står i dag för ca en tredjedel av nyföretagandet och det är därför angeläget att öka deras företagande. Utvecklingen går åt rätt håll. Nyföretagandet bland kvinnor ökade 2004 med 18 %, vilket var mer än den totala genomsnittliga ökningen av nyföretagandet på 14 %. Regeringen har under senare år gjort särskilda satsningar för att främja kvinnors företagande. Under 2002–2004 avsattes totalt 42 miljoner kronor för att främja kvinnors och invandrares företagande och från 2005 permanentades den satsningen med 19 miljoner kronor per år. Exempel på insatser är affärsrådgivning, kompetensutveckling av företagsrådgivare, attitydarbete i skolan och synliggörande av kvinnor i företagsstatistiken.

Tillgången till kapital

De borgerliga partierna presenterar ett antal förslag som man menar kommer att förbättra kapitalförsörjningen till företag. Bland annat har alliansen gemensamma förslag om uppskjuten reavinstbeskattning, riskkapitalavdrag samt återställd förmånsrätt. Moderaterna vill även reformera konkurslagstiftningen och bl.a. underlätta skuldförlåtelse vid personlig konkurs.

Beträffande förmånsrätten föreslår Allianspartierna att den allmänna förmånsrätten för företagsinteckningar, som begränsats i den nya lagen om förmånsrätt, höjs från nuvarande 55 till 100 %. Förslaget motiveras med att banker agerar rationellt och tar hänsyn till den försämrade förmånsrätten genom att bli mer restriktiva vid utlåning.

Utskottet vill här påminna om att de övergripande målen med förmånsrättsreformen var att förbättra förutsättningarna för företagsrekonstruktion i förhållande till konkurs och att stärka löneskyddet. Andra mål var att bidra till att kreditgivning och kredituppföljning fokuseras mer på utsikterna till lönsamhet, att insolvenshanteringen sker mer skyndsamt och att oprioriterade borgenärer får bättre utdelning i konkurs. För att uppnå dessa mål har det varit nödvändigt att åstadkomma ett mer jämställt förhållande mellan borgenärerna. Det var väntat att reformen skulle påverka bankernas kredit-

givning genom dels slopandet av bankernas särskilda förmånsrätt, dels reduceringen av företagsinteckningens värde. Det är därför inte förvånande att dessa relativt kraftiga förändringar fått genomslag i banksystemet. Det intressanta är dock enligt utskottets mening vad som händer på lite längre sikt. En viktig avsikt med reformen var att fokus vid kreditgivningen skulle flyttas från säkerheternas värde till företagens återbetalningsförmåga. Enligt utskottet kan det ta tid för bankerna att vänja sig av med att lita på säkerheten i den utsträckning som har skett hittills. Utlåning till företag utgör samtidigt en del av bankernas kärnverksamhet, och i längden kommer bankerna sannolikt av konkurrensskäl att anpassa sig till det nya systemet. En motsvarighet till vårt nya system fungerar också utmärkt i exempelvis Finland. Utskottet vill vidare påminna om att organisationen Företagarna, som företräder 80 000 företag i Sverige, tagit ställning för att bankernas minskade förmånsrätt ska kvarstå. Också Svensk Handel har i en skrivelse om förmånsrätten till riksdagens lagutskott påtalat att problemen inte tycks ligga i det nuvarande regelverket, utan snarare i hur det tillämpas av bankerna.

Utskottet kan för övrigt konstatera att Moderaterna i sitt förslag till skuldförlåtelse är något inkonsekventa i sin syn på bankernas agerande jämfört med hur man resonerar kring förslaget att återställa förmånsrätten. Man skriver i motionen att en invändning mot att tillåta skuldförlåtelse är att bankerna kan bli mer försiktiga att bevilja lån, men att flera empiriska undersökningar tyder på att de positiva effekterna dominerar.

När det gäller tillgången till riskkapital vill utskottet också påminna om att regeringen under en tioårsperiod med start 2005 avser att satsa 2 miljarder kronor på såddfinansiering av projekt i skärningspunkten mellan idé och företag.

Ytterligare förenklingar i regelverken för företagaren

De borgerliga partierna hävdar att onödigt regelkrångel och byråkrati tynger de svenska företagen. Man menar vidare att regeringen misslyckats i sitt arbete med regelförenklingar. Ett gemensamt förslag från alliansen är att på fyra år minska de svenska företagens administrativa kostnader för samtliga regelverk med 25 %.

Enligt utskottet är det viktigt att sträva efter bättre och enklare regler som gör det lättare att vara företagare och att växa som företagare. Utskottet anser emellertid att de borgerliga partiernas kritik mot regeringen på denna punkt till stor del är obefogad. I december 2005 lämnade regeringen i skrivelse 2005/06:49 en redogörelse för sitt arbete med minskad administration för företagen. I skrivelsen presenteras 43 nya åtgärder utöver de 291 som tidigare ingått i handlingsprogrammet. Av de ursprungligen föreslagna åtgärderna är dessutom flertalet redan genomförda. Parallellt med handlingsprogrammet har Nutek fått i uppdrag att kartlägga vilka områden som orsakar de största administrativa kostnaderna för företagen samt genomföra mätningar av dessa områden. Regeringen har hittills satt som mål att

minska de administrativa kostnaderna inom skatteområdet med 20 % och beträffande årsredovisningslagen med 15 % fram till 2010. Under våren kommer även mål att formuleras för minskade administrativa kostnader för regelverken inom områdena miljö och jordbruk. Mätningar pågår inom det arbetsrättsliga området. Vidare har Nutek nyligen fått i uppdrag att mäta företagens administrativa kostnader inom statistikområdet, livsmedel samt plan- och bygglagstiftning. Mål kommer också att sättas för att minska kostnaderna på dessa områden.

För att nya regler ska vara ändamålsenliga och inte onödigt betungande för företagen behöver konsekvensanalyser göras av varje utredning och varje förslag till nya regelverk. Därför ser utskottet positivt på att det inom Regeringskansliet nu pågår ett arbete med att ta fram en förbättrad metod för konsekvensanalyser.

Strategiska sänkningar av företagskatter

Bra företagspolitik handlar till viss del om strategiska skattesänkningar. Flera sådana skattesänkningar har enligt utskottet genomförts under den senaste mandatperioden. Exempelvis avskaffades arv- och gåvoskatten i december 2004, vilket bl.a. underlättar generationsväxlingen i småföretag. Reglerna för fåmansföretag, de s.k. 3:12-reglerna, har nyligen reformerats. Förändringen innebär på sikt en skattelättnad på ca 1 miljard kronor. I vårpropositionen uppger regeringen vidare att man ska utreda förmögenhetsskatten i onoterade bolag.

I alliansens gemensamma motion föreslås en ytterligare reformering av beskattningen av fåmansbolag samt ett avskaffande av förmögenhetsskatten under nästa mandatperiod. Kristdemokraterna anger att omläggningen av förmögenhetsskatten delvis ska finansieras med höjd bolagsskatt från 28 % till 30 %. Även om den svenska bolagsskatten i dag tillhör Europas lägsta har utskottet mycket svårt att se att sistnämnda förändring skulle vara till fördel för företagandet i vårt land. En omläggning av förmögenhetsskatten får även stora fördelningspolitiska konsekvenser. Det är dock rimligt att denna fråga ingår i den kommande allmänna översynen av skattesystemet som regeringen aviserat.

Centerpartiet hävdar i sin motion att många småföretagare tvingas agera bank åt storföretag när de faktiska faktureringsperioderna blir allt längre. Av det skälet föreslår man att momsinsbetalningsperioden förlängs med två månader för mindre företag.

Utskottet vill först påpeka att de allra minsta företagen – de med en momspliktig omsättning på högst 1 miljon kronor – normalt inte berörs av de regler Centerpartiet åberopar. Vidare har Mervärdesskatteutredningen föreslagit att reglerna för redovisningstidpunkten för utgående och ingående moms ska ändras. Ett flertal remissinstanser har påtalat att reglerna bör utformas så att de små företagens situation förbättras. Samtidigt får skattekontrollen inte försvåras. Resultatet av remissomgången analyseras för närvarande.

Välfärd och rättvisa

Alliansen försämrar arbetslöshetsförsäkringen

Inom alliansen finns stora skillnader i synen på i vilken grad socialförsäkringarna ska stå för finansieringen av skattesänkningarna, men man är överens om att de arbetslösa ska bära en tung börda.

Under rubriken En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring föreslår alliansen en rad försämringar för de arbetslösa. Arbetslöshetsförsäkringen görs obligatorisk och graden av avgiftsfinansiering ökar till ca 30 %, vilket motsvarar ökade avgifter för inkomsttagarna på 10 miljarder kronor. Man förordar dock ett tak så att höjningen av a-kasseavgiften inte ska överstiga 300 kr i månaden. En avgift som är obligatorisk för alla anställda har paradoxalt nog stora likheter med en skatt på arbete, trots att det är just beskattningen på arbete som alliansen vill sänka. Ungefär en fjärdedel av inkomstskattesänkningen tas på detta sätt genast tillbaka i form av en obligatorisk avgift. Villkoren för att kvalificera sig för arbetslöshetsersättning skärps på flera sätt: arbetsvillkoret skärps, studerandevillkoret slopas och den överhoppningsbara tiden, dvs. möjligheten att ha vilande sjukpenning, begränsas. Ersättningen ska beräknas på de senaste 12 månadernas inkomst i stället för de senaste 6 månadernas.

Efter 200 dagar sänks ersättningsnivån från 80 % till 70 % om alliansen får sin vilja fram. Efter ytterligare 100 dagar, ytterligare 250 dagar för den som har försörjningsansvar för barn, passeras den bortre parentesen och den som fortfarande är arbetslös övergår i en s.k. jobbgaranti där ersättningsnivån är högst 65 %. Den som inte deltar i jobbgarantin får ingen ersättning alls. Utöver detta ökar alliansen bördorna för inkomsttagarna med 4,3 miljarder kronor genom att avdragsrätten för fackföreningsavgift och a-kasseavgift tas bort.

Försämringarna i arbetslöshetsförsäkringen är mycket långtgående, och utskottet avvisar bestämt en sådan politik. Det som alliansen marknadsför som en väl fungerande försäkring med förstärkta drivkrafter för arbete är i själva verket en lång rad försämringar, riktade mot en grupp som redan i utgångsläget har en svår situation. En sådan nedmontering av tryggheten för de arbetslösa i syfte att finansiera skattesänkningar vore enligt utskottets mening djupt orättfärdig, särskilt i dagens ekonomiska situation när de offentliga finanserna är starka och det finns utrymme för förbättringar för andra grupper i samhället.

Skiftande syn i alliansen på sjukförsäkringen

Alliansen föreslår liksom i höstas tydliga försämringar av sjukförsäkringen. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska baseras på de senaste 12 månadernas inkomst i stället för de senaste 6 månadernas som i dag, vilket i praktiken innebär en sänkning av ersättningen. Man motsätter sig också höjningen av taket till 10 basbelopp. Kontrollen av hur sjukförsäk-

ringen utnyttjas ska stramas upp och arbetsgivarna ska ha rätt att kräva sjukintyg redan från första sjukdagen. Sammantaget föreslår alliansen besparingar i sjukförsäkringen på 6,5 miljarder kronor 2007.

Frågan hur alliansen ser på ersättningsnivån i sjukförsäkringen tas inte upp i motionen bortsett från den sänkning som följer av förslaget att den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) ska beräknas på de senaste 12 månadernas inkomst. Det är naturligt att alliansmotionen inte diskuterar ersättningsnivån, eftersom det är ett område där partiernas grundsyn skiljer sig åt väsentligt. Moderata samlingspartiet anser att två karensdagar är en rimlig självrisk och föreslår sänkt ersättningsnivå från 80 % till 70 % för sjukskrivningar längre än 6 månader från 2008. Man argumenterar utförligt om olämpligheten i att höja taket i sjukförsäkringen och anser bl.a. att en höjning innebär att låginkomsttagare tvingas finansiera höginkomsttagarnas högre ersättning samt att det skadar arbetsgivarnas incitament att minska sjukfrånvaron och riskerar att leda till ökad sjukfrånvaro och utanförskap. Enligt Moderata samlingspartiets motion är alliansen också överens om att en andra karensdag eller sänkt ersättningsnivå kan komma att aktualiseras 2008. Detta framgår dock inte av alliansens motion.

Folkpartiet motsätter sig en sänkning av ersättningsnivån i sjukförsäkringen och slår vakt om heltäckande socialförsäkringar som ger bra inkomstbortfall. En ersättning på 80 % till de sjuka och 0 % till de friska är Folkpartiets paroll. Folkpartiet är övertygat om att deras åtgärder för att förbättra rehabiliteringen och motverka överutnyttjande och fusk kommer att ha effekt på sjukskrivningarna och därmed kostnaderna. På så sätt möjliggörs en höjning av taket i sjukförsäkringen från 2008, dvs. det diametralt motsatta mot vad Moderaterna föreslår och dessutom hävdar att alliansen kan komma att aktualisera. Trots sina deklARATIONER om en god ersättning för inkomstbortfall tycks Folkpartiet inte ha bestämt vilken fot man ska stå på. Man motsätter sig regeringens höjning av taket den 1 juli 2006, men förordar samtidigt en höjning 2008. Man motsätter sig sänkt ersättningsnivå men går samtidigt med på den ändrade SGI-beräkningen och kan tänka sig att aktualisera en andra karensdag eller sänkt ersättningsnivå 2008, att döma av Moderata samlingspartiets skrivningar om alliansen. Folkpartiet föreslår dessutom att egenföretagare ska få möjlighet att frivilligt försämra sina villkor i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen och därmed få betala lägre sociala avgifter. En sådan möjlighet skulle innebära att företagare kan skaffa sig konkurrensfördelar genom att avstå försäkringskydd, och kanske också att företagare pressas att avstå skydd för att klara konkurrensen. Detta kan utskottet inte ställa sig bakom.

Gemensamt för partierna är dock att de räknar med lägre utgifter för sjukförsäkringen 2008 med ca 11,5 miljarder kronor. Folkpartiet tror sig kunna åstadkomma samma utgiftsminskning i huvudsak genom bättre rehabilitering och åtgärder mot fusk, medan Moderaterna dessutom anser sig

behöva både en andra karensdag och lägre ersättningsnivå. I likhet med Moderaterna föreslår Centerpartiet också en andra karensdag, och så gör även Kristdemokraterna.

De höga ohälsotalen är enligt utskottet ett problem som måste tas på största allvar. De senaste åren har också regeringen vidtagit en rad åtgärder för att minska ohälsan och ge sjukskrivna möjligheter att ta sig tillbaka till arbetslivet. I budgetpropositionen för 2002 presenterade regeringen ett 11-punktsprogram som nu till stora delar har genomförts. I budgetpropositionen för 2006 la regeringen fram en ny samlad strategi mot ohälsan. Regeringens arbete för att minska ohälsan tycks nu också ha gett resultat. Sjukskrivningarna minskar sedan 2002 och det finns goda förutsättningar att nå regeringens mål att sjukfrånvaron ska halveras till 2008 i förhållande till 2002 samtidigt som antalet nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar ska minska. Efter flera års stigande kostnader för sjukskrivningar är utvecklingen nu på väg åt rätt håll, och detta har inte skett genom att villkoren för de sjuka har försämrats. Det statsfinansiella läget tillåter nu att taket höjs i sjukförsäkringen utan att det äventyrar den ansvarsfulla budgetpolitiken. I den situationen föreslår oppositionen kraftiga försämringar för de sjuka. Utskottet motsätter sig bestämt dessa försämringar för de sjuka som har ett dubbelt syfte, dels att finansiera skattesänkningar för dem som har arbete, dels att tvinga tillbaka de sjuka till arbetslivet.

Sämre ålderspension för förtidspensionerna i alliansens förslag

En annan grupp som drabbas av försämringar av alliansens förslag är de som uppbär sjukersättning, dvs. förtidspensionärerna. Alliansen föreslår gemensamt att 80 %, i stället för som i dag 100 %, av den s.k. antagandekomsten ska vara pensionsgrundande. Innebörden av förslaget är att de förtidspensionerades villkor för ålderspension försämrats betydligt. På så sätt uppger alliansen att man sparar 2,6 miljarder kronor i den offentliga sektorn, exklusive ålderspensionssystemet. Moderata samlingspartiet vill gå längre och dessutom från 2007 sänka sjukersättningen från dagens 64 % till 60 %. Förtidspensionärerna drabbas därmed av försämringar både när de är förtids- och ålderspensionärer.

Förtidspensionen är en sista möjlighet för personer med permanent nedsatt arbetsförmåga att få sin försörjning utan att vara hänvisad till socialbidrag. Innan en person erhåller förtidspension ska alla möjligheter att återgå till arbetslivet vara prövade. Den som får sjukersättning är också skyldig att delta i rehabilitering eller andra åtgärder som kan förbättra arbetsförmågan.

Den grupp som alliansen, och i än högre grad Moderata samlingspartiet, vill försämra villkoren för är personer som har varaktigt nedsatt arbetsförmåga och därför inte kan delta i arbetslivet, en grupp där många oförskyllt drabbats av någon form av skada och inte kan arbeta trots aldrig så starka

”drivkrafter”. Utskottet anser att det är helt orimligt att denna grupp ska behöva bära kostnaderna för de skattesänkningar för t.ex. anställda och företag som oppositionspartierna föreslår.

Satsning på äldre

Regeringen satsar 10 miljarder kronor under de kommande tio åren på åtgärder för de äldre. Målet är att Sverige ska bli världens bästa land att åldras i. Vården för de mest sjuka får ett tillskott på 600 miljoner kronor 2006 och 1 miljard kronor per år under 2007 och 2008. Demensvården tillförs 200 miljoner kronor per år under 2007 och 2008. För att stimulera ny- och ombyggnad föreslås nu ett investeringsstöd för särskilt boende på 250 miljoner kronor årligen från 2007. Kommunernas förebyggande arbete mot t.ex. fallolyckor ges ökade resurser. För att förbättra för de sämst ställda pensionärerna föreslår regeringen nu också att bostadstillägget till pensionärer höjs från 91 till 93 %.

Utvecklingen att fler lever längre och är friskare längre är mycket glädjande men ställer samtidigt ökande krav på insatser för att ge de äldre goda villkor både vad gäller vård, omsorg, boende och ekonomiska förhållanden. Utskottet ser med tillfredsställelse på den breda satsning som regeringen avser att genomföra under den kommande tioårsperioden.

Regeringen föreslår förbättringar av tandvårdsförsäkringen

Alliansen föreslår att en tandvårdsreform genomförs under den kommande mandatperioden. Huvuddelen av reformen inriktas på att skapa ett bättre skydd mot höga tandvårdskostnader. Under 2005 drabbades 50 000 personer av tandvårdskostnader på mer än 15 000 kr, och 5 000 av dem omfattades inte av högkostnadsskyddet för personer över 65 år. Reformen ska också innehålla ett stöd till den förebyggande tandvården och åtgärder för förbättrad konkurrens och ökad prispress.

Utskottet anser också att det är angeläget att förbättra villkoren i tandvårdsförsäkringen. Regeringen avsätter resurser till en betydande satsning på tandvården. I ett första steg avser regeringen att föreslå ett grundstöd så att alla kan besöka tandläkaren var 18:e månad till en kostnad som inte överstiger besöksavgiften i den öppna sjukvården. I budgetpropositionen för 2007 avser regeringen dessutom att återkomma med ett förslag till högkostnadsskydd i tandvården. Utskottet anser att det är angeläget att komma tillrätta såväl med de höga kostnaderna för den förebyggande tandvården, som de ibland mycket höga kostnader som kan drabba enskilda med behov av stora ingrepp. Utskottet välkomnar därför den satsning på en tandvårdsreform som regeringen föreslår.

Familjepolitiken splittrar alliansen

Moderaternas familjepolitiska förslag är motsägelsefulla. Man berömmar förskolan och framhåller att en bra barnomsorg till låga avgifter håller uppe arbetsutbudet och minskar marginaleffekterna i skatte- och transfereeringssystemen. Moderaternas tidigare kraftfulla argumentation mot maxtaxan i barnomsorgen är som bortblåst, nu när både IMF och OECD bedömer frågan som regeringen. Nu talar Moderaterna i stället om att avgifterna ska sänkas ytterligare. Samtidigt förespråkar man kommunala vårdnadsbidrag för barn upp till tre år, vilket torde ha motsatt effekt på arbetsutbudet. Man vill höja taket i föräldraförsäkringen och ge en skattereduktion när den högst avlönade föräldern stannar hemma. Samtidigt föreslår man försämringar i föräldraförsäkringen dels genom att den förkortas från 13 till 12 månader, dels att de 90 garantidagarna slopas, dels att ersättningsnivån sänks till 75 %. Eftersom alliansens SGI-besparing också påverkar föräldraförsäkringen blir sänkningen i realiteten något större.

Centerpartiet vill höja både tak och golv i föräldraförsäkringen för att underlätta för föräldrar som vill vara hemma med barnen. Man vill också på sikt fördubbla barnbidrag för barn mellan 1 och 4 år. Centern framhåller särskilt att man vill införa en barnomsorgspeng som föräldrarna kan använda till barnomsorg hos godkända barnomsorgsgivare. På så sätt ges familjen möjlighet att välja och utforma barnomsorgen efter sina egna behov. Centerpartiet vill höja både golv och tak i försäkringen men samtidigt i praktiken sänka ersättningsnivån genom den ändrade SGI-beräkning som alliansen föreslår.

Folkpartiet föreslår en s.k. jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen som innebär att ersättningen blir högre ju jämnare den fördelas mellan föräldrarna. Man föreslår också att garantidagarna ska ersättas av ett barnkonto som fullt utbyggt uppgår till 40 000 kr per barn. Stödet till maxtaxan i barnomsorgen sänks i Folkpartiets förslag.

Kristdemokraternas familjepolitik tar i huvudsak sikte på att förbättra de ekonomiska villkoren för föräldrar som inte utnyttjar den offentligt finansierade barnomsorgen. Kristdemokraterna vill höja barnbidraget kraftigt och beskatta det. Man vill höja grundnivån i föräldraförsäkringen och införa s.k. barndagar som utgår i 300 dagar med 200 kronor per dag vilket också ska beskattas. Kristdemokraterna vill också införa ett kommunalt vårdnadsbidrag och tvärt emot Moderaterna höja maxtaxan i barnomsorgen. Man vill samtidigt ta bort den 13:e månaden och de 90 garantidagarna.

Inom familjepolitiken spretar oppositionens förslag som framgår ovan i allehanda riktningar: kommunala vårdnadsbidrag, jämställdhetsbonus, skattereduktioner, barnkonto, barnomsorgspeng, sänkt ersättning, höjda golv och tak, lägre förskoleavgifter, högre förskoleavgifter etc. Vilken familjepolitik som alliansen gemensamt står för är en öppen fråga, med undantag för det gemensamma förslaget att ersättningsnivån ska smygsänkas genom

en förändrad beräkning av den sjukpenninggrundande inkomsten. Denna sänkning blir kännbar för alla under inkomsttaket, medan personer med högre inkomster inte påverkas.

Alliansen föreslår privatisering av trafikförsäkringen

Alliansen återkommer med sitt tidigare förslag att privatisera kostnader för sjukskrivningar och förtidspensioner beroende på trafikskador. Alla sådana kostnader som inträffar fr.o.m. 2007 ska bäras av de privata försäkringspremierna. För att finansiera kostnader för äldre trafikolycksfall ska försäkringsbolagen också ges rätt att ta ut en avgift som läggs på försäkringen och beräknas uppgå till sammanlagt 2 miljarder kronor. Kostnaden för gårdagens trafikolyckor ska alltså bäras av dagens och morgondagens trafikanter. Alliansen menar att systemet kommer att bidra till ökad trafiksäkerhet genom att den enskilda kan bidra till att sänka sin premie genom att köra säkert, och köra en säker bil. Sådana mekanismer finns dock redan inbyggda i dagens system. Förslaget innebär kraftigt höjda premier som dessutom kommer att variera väsentligt beroende på faktorer som t.ex. ålder, kön och bostadsort. Premierna för trafikförsäkringen kan komma att fördubblas. För en erfaren och prickfri bilist bosatt på en mindre ort kan detta innebära en premiehöjning med 1 000 kr om året, men för en ung manlig bilist bosatt i Stockholm kan premien höjas med betydligt mer, kanske 500 kr i månaden.

Förslaget innebär enligt alliansen en förstärkning av det offentliga saldoto med 2,8 miljarder kronor. Av detta utgörs 2 miljarder kronor dock av en avgiftshöjning för trafikanter. En viktig principiell invändning är att en sådan privatisering av trafikförsäkringen innebär ett avsteg från modellen med skattefinansierade generella socialförsäkringar, som i dag bidrar till god riskspridning och till att utjämna inkomstskillnader. Utskottet avvisar liksom tidigare alliansens förslag.

Det internationella biståndet

Moderaterna förordar en kraftig minskning av biståndet i relation till regeringens förslag. Motionärerna anser att den ökning som regeringen står bakom, och som innebär en återgång till målet att biståndet ska uppgå till 1 % av BNI, inte är motiverad. Biståndet bör i stället ligga kvar på samma nivå som de senaste två åren. Det moderata förslaget innebär att biståndet 2008 blir ca 8,6 miljarder kronor lägre än regeringens. Denna biståndspolitik är Moderata samlingspartiet ensamt om. Folkpartiet välkomnar i stället att regeringen genom sina biståndssatsningar uppfyller löftet att 1 % av BNI ska användas till bistånd. I stället för fattigdomsbekämpning tycker dock Folkpartiet att biståndet ska ha demokrati som överordnat mål. Centerpartiet står bakom enprocentsmålet och anvisar lika mycket resurser som regeringen. Partiet vill lyfta fram miljö- och energifrågorna i biståndspolitiken och öronmärker därför 300 miljoner kronor 2007 och 1,1 miljarder kronor 2008 för miljöbistånd. Riktade insatser bör också göras

för kvinnor anser Centerpartiet. Kristdemokraterna står också bakom regeringens satsning på bistånd och anvisar samma belopp. Oppositionens syn på biståndet är således splittrad. Medan Moderaterna avvisar enprocentsmålet och använder biståndet som en finansieringskälla anser andra partier att biståndet ska öka, utvecklas eller öronmärkas.

Utskottet står liksom tidigare bakom regeringens satsningar på biståndet som innebär att biståndsramen uppgår till 1 % av BNI. Moderaternas besparingar avvisas.

Fastighetsskatten

Förslagen vad gäller fastighetsskatten är många och varierande mellan oppositionspartierna. Moderata samlingspartiet avsätter 2,7 miljarder kronor 2007 och förordar som ett första steg ett tak för fastighetsskatten och en sänkning av skattesatsen med 0,1 procentenheter. Man förespråkar också att personer över 65 år ska få lättnader i reavinstbeskattningen när de säljer sin bostad för att minska de inlåsnings effekter som reavinstbeskattningen skapar. Folkpartiet avsätter 4,5 miljarder kronor 2007 men preciserar inte några detaljer kring frågan. Skattesänkningen ska dock delvis finansieras genom höjd reavinstbeskattning vid fastighetsförsäljningar. Centerpartiet har en rad förslag vad gäller fastighetsskatten. Skattesatsen ska sänkas, ett tak för taxeringsvärde på tomt ska införas, man vill ändra beräkningsmetoderna för taxeringsvärden till en s.k. medianvärdesmodell, höja reavinstskatten vid försäljningar, begränsa uppskovsavdragen, avskaffa skattereduktionen för nybyggnationer och införa reduktioner baserade på energieffektivitet. Kristdemokraterna har en helt annan modell och vill å sin sida helt avskaffa fastighetsskatten i sin nuvarande form och ersätta den med en kommunal fastighetsavgift som saknar koppling till fastighetens värde. Förslaget delfinansieras genom att höja beskattningen vid försäljning av fastigheter, och belastningen på statsbudgeten beräknas till ca 6 miljarder kronor.

Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet vill delfinansiera sina sänkningar av fastighetsskatten med höjd reavinstskatt och eller begränsade uppskovsavdrag vid fastighetsförsäljningar. Detta riskerar dock att skapa betydande inlåsnings effekter på fastighetsmarknaden vilket Moderaterna anser vara ett problem. De vill för sin del minska inlåsnings effekterna för dem över 65 år genom lägre reavinstskatt. Oppositionspartiernas förslag om fastighetsskatten är många och i väsentliga delar motstridiga.

Regeringen avser att utöka dagens begränsningsregel i fastighetsbeskattningen till att gälla även fritidshus och till viss del även skatt som tas ut på taxeringsvärden mellan 3 och 5 miljoner kronor. Arbetet pågår med förslagets exakta utformning.

Avdrag för arbetsinkomster

Alliansen föreslår att skatterna ska sänkas på inkomster från förvärvsarbete och näringsverksamhet genom ett s.k. jobbavdrag. Denna skatteförändring beräknas kosta ca 39 miljarder kronor 2007.

Avdraget ska bara få göras för förvärvs- och näringsinkomster. Det innebär att inkomster från pension, sjukförsäkring, a-kassa eller andra ersättningar inte omfattas av skattesänkningen. Skillnaderna ökar mellan de som har och de som inte har ett arbete. Eftersom skattesänkningen endast riktas mot förvärvs- och näringsinkomster innebär det även ett avsteg från den grundläggande principen att skattereglerna ska vara likformiga för olika typer av inkomster. En likformig behandling av inkomster bidrar till att skapa transparens och tydlighet i skattesystemet och till att begränsa möjligheterna till skatteplanering. Att överge denna princip vore enligt utskottets mening ett steg i fel riktning.

Lägre drivmedelsskatter – anser delar av alliansen

Kristdemokraterna satsar hela 4,5 miljarder kronor nästa år på att sänka momsen på drivmedel till 12 % så att priset i konsumentled på en liter bensin sjunker med ca 1,30 kr per liter. Någon genomtänkt strategi tycks inte ligga bakom förslaget utan motionärerna anser helt enkelt, utan någon egentlig analys, att bensinen är dyr. Miljöaspekterna lyser med sin frånvaro. Kristdemokraterna framförde samma förslag i höstas och det fick då bl.a. kritik från skatteutskottet som ansåg dels att en sådan åtgärd skulle riskera att hamna i konflikt med EU:s regler, dels att ändringar i momsen inte är ett lämplig sätt att påverka prisbilden på bensin. Förutom att motionärerna anser att drivmedel är för dyra hävdar man också att lägre drivmedelsmoms skulle göra priserna mindre fluktuerande och därmed underlätta hushållens ekonomiska planering. Rent matematiskt uppstår visserligen en sådan effekt om momsen sänks, men i praktiken skulle den minskade variationen i bensinpriset vara mycket liten. Ett förenklat exempel kan illustrera detta. Antag att en liter bensin kostar 11,25 för konsumenten. Detta pris kan då grovt delas upp i produktionskostnad på 4 kronor, punktskatter på 5 kronor och mervärdesskatt på 2,25. Om världsmarknadspriset höjs med 10 % ökar produktionskostnaden med 40 öre, och priset för konsumenten ökar med 50 öre när momsen inkluderats. Med 12 procents moms som Kristdemokraterna föreslår skulle bensinen i detta exempel kosta 10,08 kronor per liter, $((4 + 5) \times 1,12)$. Samma ökning av världsmarknadspriset skulle då höja priset för konsumenten med 45 öre i stället för 50.

Prisvariationerna på drivmedel beror inte på skatterna utan till helt övervägande delen på faktorer som ligger utanför statsmakternas kontroll. Att hävda att Kristdemokraternas förslag ger minskade variationer i bensinpriset som underlättar hushållens ekonomiska planering är knappast seriöst. Förslaget om sänkt drivmedelsmoms förefaller snarast vara ett exempel på rent röstfiske från Kristdemokraternas sida.

Moderata samlingspartiet föreslår också sänkt skatt på bensin och diesel, för att underlätta transporter. Några miljöaspekter nämns inte i förslaget och till skillnad från Kristdemokraterna förefaller inte etanol eller andra miljöbränslen omfattas av sänkningen. Detta ligger dock helt i linje med Moderaternas konsekventa ointresse för miljöfrågorna.

Centerpartiet anser för sin del att sänkt moms på drivmedel är oförenligt med EG-rätten. Att sänka punktskatterna på bensin skulle innebära ett ensidigt gynnande av ett fossilt bränsle som är den främsta utsläppskällan av växthusgas anser motionärerna. Genom att i stället höja reseavdraget kan man både kompensera för höga bränslepriser och bibehålla ekonomiska incitament för övergång till mer miljövänliga bränslen.

Synen på beskattningen av drivmedel är ett av flera exempel på splittning inom oppositionen. Centerpartiet betonar miljöaspekten, men Moderaterna tycks inte reflektera över den alls. Kristdemokraterna bortser både från EU-regler och miljö för att locka bilburna väljare.

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling innebär att alla politiska beslut ska utformas på ett sätt som beaktar ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser. Tillväxt och välfärd kan bara upprätthållas om investeringar görs i de gemensamma resurser som utgör grunden för samhällsekonomin. Utskottet delar regeringens vision om det gröna folkhemmet som ska förverkligas med hjälp av ny teknik, byggande, samhällsplanering och en aktiv energi-, konsument- och miljöpolitik. Som föregångsland kan Sverige både nå framgångar på exportmarknaderna och stödja en global hållbar utveckling.

Miljöpolitiken är en central del av politiken för hållbar utveckling. Under det senaste decenniet har en rad åtgärder genomförts som medfört bl.a. effektivare energianvändning, ökad användning av förnybar energi samt ökad biologisk mångfald. Sedan 2001 har en grön skatteväxling successivt realiserats, vilket lett till att individer och företag i större utsträckning uppmärksammas på kostnaderna för miljöpåverkan i sina konsumtions- och investeringsbeslut. Utskottet anser att regeringen har en väl genomtänkt och långsiktig strategi i fråga om att införliva hållbarhetstänkandet i samhällets alla delar. Detsamma kan knappast sägas om partierna i alliansen, med visst undantag för Centerpartiet. I Alliansmotionen saknas över huvud taget riktlinjer för miljöpolitiken, och de få förslag på området som finns i de borgerliga partiernas enskilda budgetmotioner spretar åt skilda håll. Moderaterna utmärker sig särskilt genom att fullständigt ignorera miljöproblematiken i sin motion.

Ytterligare miljöåtgärder behövs 2007 och 2008

Basen för miljöpolitiken är de 15 nationella miljökvalitetsmålen som regeringen presenterade 2001. Genom dessa har det miljöpolitiska arbetet fått en systematik, en långsiktighet och en regional och lokal spridning som är

unik i internationell jämförelse. I samband med miljömålspropositionen 2005 beslutade riksdagen att fastställa vissa nya mål, delmål och åtgärder för att nå målet i den långsiktiga miljöpolitiken. Den utvärdering som låg till grund för miljömålspropositionen visade att det behövs ytterligare insatser för att nå målen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att förstärka miljömålsarbetet med 150 miljoner kronor 2007 och 200 miljoner kronor 2008.

Klimatfrågan utgör den kanske största utmaningen på miljöområdet. En stor majoritet av forskarsamhället anser att utsläppen av växthusgaser redan har lett till temperaturförändringar. Mot den bakgrunden välkomnar utskottet regeringens förslag om ökade satsningar på att underlätta utbyggnaden av vindkraft under 2007 och 2008. Dessutom tillstyrker utskottet regeringens förslag om ökade resurser till stöd för energibesparande åtgärder och konvertering till förnybar energi, med 500 miljoner kronor per år under 2007 och 2008. Utskottet ställer sig också bakom regeringens förslag att stärka sanktionerna mot miljöbrott i miljöbalken.

I samband med budgetpropositionen för 2006 beslutade riksdagen att anslå 320 miljoner kronor per år 2007 och 2008 till de statliga investeringsprogrammen med stöd till klimatinvesteringar (Klimp). I föreliggande proposition föreslår regeringen att ytterligare 75 miljoner kronor per år satsas på Klimp. Mot bakgrund klimatproblematikens vikt tillstyrker utskottet förslaget och noterar att Centerpartiet som ensamt borgerligt parti uttalar sitt stöd för Klimpsatsningen.

De borgerliga oppositionspartierna saknar en politik för hållbar utveckling

Utskottet välkomnar Centerpartiets ställningstagande till stöd för delar av den offensiva miljöpolitik som förs av regeringen och samarbetspartierna. Centerpartiets inställning står i skarp kontrast till övriga Allianspartiers hållning i frågan. De övriga borgerliga partierna saknar såväl miljöpolitiska visioner som konkreta förslag för att få till stånd en långsiktigt hållbar utveckling. Moderata samlingspartiet har inga som helst förslag som siktar på att främja en hållbar utveckling, men förordar däremot besparingar på sammanlagt 1 602 miljoner kronor inom energi- och miljöpolitiken redan 2007. Kristdemokraterna tar inte upp miljö- eller hållbarhetsfrågor under något av de områden som enligt partiet bör prioriteras, men föreslår däremot skattesänkningar för bl.a. drivmedel som bensin och diesel.

Utskottet noterar vidare att Folkpartiet liberalerna föreslår en ökad satsning på kärnkraft genom en sänkning av kärnkraftsskatten med 1 miljard kronor. Man föreslår därutöver sänkt energiskatt med 300 miljoner kronor samt att elcertifikaten avskaffas. Dessa förslag är enligt utskottet tydliga exempel på felprioriteringar som, om de förverkligades, skulle innebära käppar i hjulet för den fortsatta utvecklingen av miljövänliga och långsiktigt hållbara energikällor.

De gröna nyckeltalen visar på en positiv utveckling

Som ett komplement till de ekonomiska nyckeltalen redovisas, sedan 1999 års ekonomiska vårproposition, gröna nyckeltal i syfte att spegla den nationella utvecklingen på miljöområdet. Utskottet noterar med tillfredsställelse att Sverige nått framgångar vad gäller t.ex. minskade utsläpp av växthusgas, lägre halter av kväve och fosfor i flodmynningar och överlag minskade luftföroreningar i förorter.

Avskaffandet av koldioxidskatten i den handlande sektorn senareläggs

Några av de förslag som framställdes i budgetpropositionen för 2006, inom ramen för den gröna skatteväxlingen, har inte kunnat träda i kraft så snabbt som då förutsågs. Utskottet tillstyrker regeringens förslag att det planerade avskaffandet av koldioxidskatten i den handlande sektorn senareläggs till den 1 januari 2007.

Försäljning av statliga företag

Alliansen föreslår en kraftig utförsäljning av statliga företag. Försäljningsvolymen ska enligt motionärerna motsvara minst 50 miljarder kronor per år och motiveras bl.a. med att det ska "vitalisera" de företag som ägs och styrs av staten. Vidare hävdas att en stark och framtidsinriktad ägare är central för att företag ska utvecklas och växa. Företag som ska säljas ut är exempelvis Telia Sonera, Nordea, SBAB, Vasakronan och Vin & Sprit.

Till skillnad från motionärerna anser utskottet att staten har alla förutsättningar för att kunna leva upp till ovan nämnda beskrivning av ägaren. Enligt utskottet är den statliga bolagsgruppen en tillgång för Sverige. Bolagen bedriver verksamheter av stort värde för samhället och medborgarna. Bland bolagen finns de som förvaltar viktiga nationaltillgångar, såsom skogen, malmen och vattenkraften. Utdelningar och återköpsprogram ger dessutom viktiga bidrag till statsbudgeten. Att vara en god ägare innebär självklart att staten löpande ser över sina innehav i den statliga bolagsgruppen. I vissa lägen är det klokt att delta i återköpsprogram för att skapa en effektivare kapitalstruktur för bolag. I andra fall finns det anledning att förändra ägandet om de marknads- och konkurrensmässiga förhållandena är de rätta.

I alliansens förslag anges att inkomsten från företagsförsäljningen ska användas till att amortera statsskulden. Uteblivna utdelningar från företagen tar enligt motionärerna under det första året i stort sett ut de lägre räntebetalningar som blir följden av att statsskulden minskas. Kristdemokraterna hävdar i sin motion däremot att affärsmöjligheterna för staten är goda eftersom den förväntade avkastningen från aktieinnehavet uppgår till 4–5 miljarder kronor och statsskuldsräntorna till 40–50 miljarder kronor. Kristdemokraterna antyder därmed att en långtgående försäljning av företag skulle kunna förstärka det finansiella sparandet med 35–45 miljarder kronor. Detta är enligt utskottets mening en kraftigt missvisande bild.

Inkomsterna av statens verksamhet uppgick 2005 till 27 miljarder kronor och av dessa inkomster beräknas ca 40 %, dvs. ca 11 miljarder kronor vara inkomster av statens aktier. Prognosen för inkomster av statens verksamhet 2006 är 41 miljarder kronor, och största delen av ökningen på 14 miljarder kronor avser inkomster från statens aktier. Kristdemokraterna jämför med statsskuldsräntorna som avser hela statsskulden, och inte den minskning av skulden som kommer till stånd om motionärernas försäljningsplaner sätts i verket. Alliansens bedömning att företagsförsäljningarna i praktiken inte har någon effekt på det finansiella sparandet förefaller i det avseendet mer genomtänkt.

Målet för de offentliga finanserna

Frågan om hur målet för de offentliga finanserna bör vara utformat har diskuterats av utskottet vid flera tillfällen, senast i bet. 2005/06:FiU1 (s. 92–95). Oppositionspartierna har förespråkat ett mål för balans i statens finansiella sparande i stället för det nu gällande målet om ett överskott i hela den offentliga sektorn på 2 % av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Utskottet anser liksom tidigare att en övergång till ett mål för staten har betydande nackdelar och står fast vid sin syn på detta, vilket redovisades utförligt våren 2004 (bet. 2003/04:FiU20). Oppositionspartiernas formuleringar kring de budgetpolitiska målen är emellertid i vissa stycken vaga, och en välvillig tolkning är att skillnaderna mellan regeringen och oppositionen i synen på målen för de offentliga finanserna är något mindre än tidigare.

Alliansen anser att den offentliga skuldsättningen måste reduceras framöver och att det strukturella överskottet i den offentliga sektorn i genomsnitt bör motsvara 2 % av BNP. Givet att pensionssystemet är självständigt och att kommunerna är ålagda ett balanskrav är det enligt alliansen naturligt att det finansiella sparandet i staten utgör instrumentet för att upprätthålla sparandet i den offentliga sektorn som helhet.

Moderata samlingspartiet anser att ankaret i finanspolitiken bör vara ett mål för den offentliga sektorns skuldsättning. Tidigare har partiet förespråkat att den offentliga bruttoskulden ska minskas till 40 % av BNP, och nu vill Moderaterna att skulden reduceras ytterligare. Moderata samlingspartiet anser att det strukturella finansiella sparandet i hela den offentliga sektorn bör uppgå till 2 % av BNP i genomsnitt under den kommande mandatperioden.

Folkpartiet liberalerna anser att statens finansiella sparande bör vara i balans över en konjunkturcykel, vilket samtidigt innebär, konstaterar motionärerna, att de offentliga finanserna för de närmaste åren bör ha ett sammanlagt finansiellt sparande på 2 % av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel.

Kristdemokraterna anser liksom tidigare att dagens mål behöver kompletteras med ett balansmål för statens finansiella sparande. Vidare vill Kristdemokraterna att finanspolitikens mål bör vara att minska den offentliga skuldsättningen till en långsiktigt hållbar nivå, vilket enligt motionärerna endast kan nå genom att målet om 2 % strukturellt sparande över en konjunkturcykel infrias. Kristdemokraterna skriver vidare att statsskulden bör minska till under 40 % av BNP senast 2008. På grund av de stora underskotten måste ett balansmål för staten fasas in successivt skriver Kristdemokraterna, som också påstår att regeringen föreslår en ökande statsskuld och att det är ett faktum att statsskulden beräknas öka i kronor räknat. Motionärerna fortsätter i samma hjulspår och skriver att statsbudgetens utgifter ökar samtidigt som inkomsterna minskar, och att regeringen har stora problem att klara utgiftstaken samt att upplåningen ökar.

Utskottet frågar sig om Kristdemokraterna har läst propositionen. Enligt beräkningarna i vårpropositionen klaras utgiftstaken med god marginal och upplåningen minskar. Statsskulden sjunker från 47,2 % av BNP 2005 till 37,6 % av BNP 2008, dvs. klart under de 40 % som Kristdemokraterna siktar på. Även i kronor räknat minskar statsskulden år för år, från 1 262 miljarder kronor 2005 till 1 175 miljarder kronor 2008. Det finansiella sparandet i den offentliga sektorn varierar mellan 2,0 och 2,8 % av BNP åren 2005–2008. Statens finansiella sparande uppvisar sammanlagt under åren 2005–2008 ett överskott på 7 miljarder kronor. Kristdemokraterna tycks dock inte ha tagit något intryck av detta. I själva verket har Kristdemokraterna under lång tid slentrianmässigt upprepat i stort sett identiska formuleringar kring dessa frågor i sina ekonomiska motioner. Verkligheten har förändrats, men det har inte Kristdemokraternas argumentation.

Centerpartiet eftersträvar balans i statens finansiella sparande och har som mål att den offentliga sektorns bruttoskuld ska sänkas. För att uppnå detta mål måste statsfinanserna stärkas och budgetprocessen stramas upp hävdar Centerpartiet. Till vilken nivå den offentliga bruttoskulden bör sänkas framgår inte av motionen. Så sent som i höstas ansåg emellertid Centerpartiet att statsskulden skulle minska till högst 40 % av BNP till 2014. Nu visar dock regeringens beräkningar att statsskulden når ca 40 % av BNP redan 2007 och fortsätter att minska därefter, samt att det finansiella sparandet i staten i genomsnitt i stort sett uppvisar balans åren 2005–2008. Det är svårt att förstå varför Centerpartiet fortsätter att hävda att det krävs både stramare statsfinanser och en stramare budgetprocess för att nå deras mål.

Enligt utskottets bedömning råder det, trots den mångfald av målformuleringar som florerar i motionerna och den förvirring som kan skönjas bland förslagen, i praktiken en hög grad av samsyn kring frågan om målen för de offentliga finanserna. Regeringen har ett överskottsmål för hela den offentliga sektorn, och beräkningarna i den ekonomiska vårpropositionen visar att det genomsnittliga finansiella sparandet mellan 2000 och 2008 uppgår till målsatta 2,0 % av BNP. Det strukturella sparandet beräknas

överstiga 2 % av BNP alla år under perioden utom 2002 och 2003. Upprätthållandet av överskottsmålet innebär också att skuldsättningen minskar. Den konsoliderade bruttoskulden uppgick i slutet av 2005 till 50,3 % av BNP och beräknas till 2008 sjunka till 39,9 %. När regeringen fortsätter att upprätthålla överskottsmålet för de offentliga finanserna innebär det i ett längre perspektiv att den offentliga skuldsättningen minskar ytterligare. Det finns således ingen motsättning mellan att reducera den offentliga skuldsättningen och samtidigt bibehålla dagens överskottsmål.

Utvecklingen av de offentliga finanserna beräknas i själva verket nu vara så stark att samtliga mål som oppositionen på senare tid har förordat, minskad statsskuld, minskad offentlig bruttoskuld till 40 % av BNP, balans i statens finansiella sparande och ett årligt strukturellt överskott på 2 % av BNP, tillgodoses under beräkningsperioden.

Oppositionspartierna förefaller emellertid ha svårt att anpassa sig till denna situation. Trots det starka offentlig-finansiella läget anser flera oppositionspartier att överskottsmålet för den offentliga sektorn bör kompletteras eller bytas ut. Oppositionen återkommer till att pensionssystemet är självständigt och kommunerna är ålagda ett balanskrav och att detta skulle vara ett argument för att det budgetpolitiska målet borde avse staten. Utskottet delar inte denna uppfattning. Det är i och för sig riktigt att pensionssystemet är självständigt och att kommunerna är skyldiga att upprätthålla balans. I praktiken innebär detta också att det är genom förändringar i statens finansiella sparande som regering och riksdag upprätthåller nuvarande överskottsmål. Utskottet vill dock framhålla att detta inte leder till slutsatsen att själva målet bör avse staten. Ett mål för staten skulle medföra en rad komplikationer vilka utskottet redogjort för tidigare. Det skulle t.ex. vara olämpligt ur ett stabiliseringspolitiskt perspektiv, det skulle vara känsligt för förändringar i ansvarsfördelningen mellan staten och kommunerna, och det skulle dessutom avvika från den standard som råder inom EU.

Ett återkommande argument för ett balansmål för staten är att pensionssystemets tillgångar är privat egendom som inte kan tas i anspråk av staten för att finansiera reformer. Oppositionen har länge försökt inpränta bilden att eftersom överskottsmålet innefattar pensionssystemet finns en möjlighet för staten att använda pensionstillgångarna för att finansiera andra löpande åtaganden. Genom att avgränsa målet till staten skulle man enligt detta resonemang freda pensionärernas pengar. Enligt utskottets mening är ett sådant resonemang vilseledande. Överskottsmålet för den offentliga sektorn innebär att regering och riksdag gör en samlad bedömning av de offentliga finanserna. Ett överskott i en sektor kan i ett helhetsperspektiv motivera ett underskott i en annan sektor. En sådan helhetssyn innebär varken att staten ger eller tar pengar från pensionssystemet, vars självständighet inte alls påverkas av överskottsmålets utformning. Däremot måste pensionssystemets finansiella ställning, liksom kommunernas, beaktas när regering och riksdag gör stabiliseringspolitiska överväganden.

Ett annat argument mot dagens mål är att underskott i staten döljs bakom pensionssystemets överskott, så att bilden av de offentliga finanserna blir ljusare än den "egentligen" borde vara. Utskottet vill framhålla att det offentliga sparandets fördelning mellan staten, kommunerna och pensionssystemet har redovisats tydligt och öppet ända sedan målet började användas. Att målet skulle innebära något slags mörkläggnings av statens finanser eller skönmålning av de offentliga finanserna anser utskottet vara felaktigt.

Dagens mål för den offentliga sektorns finansiella sparande fungerar enligt utskottets mening mycket väl. Budgetpolitiken har sedan 1994 präglats av ansvarsfullhet och långsiktighet. Överskottsmålet har varit, och är, ett kraftfullt instrument som bidragit till den goda och stabila utvecklingen av de offentliga finanserna. Regeringen har upprätthållit överskottsmålet räknat mellan 2000 och 2008, de offentliga finanserna är starka, både i ett historiskt och internationellt perspektiv och skuldsituationen har förbättrats på ett remarkabelt sätt. Det finns enligt utskottets uppfattning ingen anledning att vare sig komplettera eller ersätta dagens mål för de offentliga finanserna.

Finansutskottets sammanfattande bedömning

Tillväxten i Sverige har i genomsnitt varit 2,9 % per år från 1994 till 2005, vilket är högre än genomsnittet både i EU och OECD. Sverige får höga betyg vid internationella jämförelser av företagsklimat och konkurrenskraft. Antalet små och medelstora företag har ökat kraftigt sedan 1994. Trots detta gör oppositionen sitt bästa för att beskriva Sverige som ett land med stora tillväxtproblem och ett dåligt företagsklimat.

Utvecklingen av arbetslöshet och sysselsättning går åt rätt håll. Delmålet för den öppna arbetslösheten beräknas nås i slutet av 2006 och sysselsättningsgraden är stigande. Under 2006 och 2007 beräknas sysselsättningen öka med 80 000 respektive 40 000 personer varav största delen i den privata sektorn. Sysselsättningsgraden är bland de högsta i EU och OECD och beräknas 2006 uppgå till 77,8 %. Regeringen är dock inte nöjd utan vidtar en rad åtgärder för att stimulera sysselsättningen. Målet om en sysselsättningsgrad på 80 % ligger fast.

Inom budgetpolitiken föreslår oppositionspartierna stora förändringar. Skatterna ska sänkas på inkomster, förmögenheter och fastigheter, och hushållstjänster ges en skattereduktion. För att kunna finansiera de stora skattesänkningarna föreslår oppositionen långtgående besparingar. Villkoren försämrats kraftigt för arbetslösa, sjuka och förtidspensionerade. Nya avgifter tillkommer för t.ex. arbetslöshetsförsäkringen, trafikförsäkringen, läkemedel och öppenvården. Avdragsrätten för fackföreningsavgiften och akasseavgiften tas bort. Oppositionens förslag innebär ökade klyftor. Sammantaget är omfördelningseffekterna betydande. En arbetslös och kapitalsvag person får inte del av inkomstkattesänkningarna, kan inte

tillgodogöra sig sänkta kapital- och egendomsskatter, knappast heller för hushållstjänster. Däremot drabbas personen fullt ut av hårdare villkor, sämre ersättning, högre avgifter för öppenvård och uthämtning av receptbelagda mediciner och högre premier i trafikförsäkringen. För en välavlönad och kapitalstark person däremot, gäller det omvända.

Kvinnor påverkas också som grupp i högre grad av besparingarna än män. Eftersom kvinnorna i högre grad än männen är sjukskrivna och förtidspensionerade får de bära den största delen av besparingarna i dessa system. Skattesänkningarna däremot, tillfaller till övervägande delen män.

Med oppositionens politik ökar skillnaderna mellan de som har och de som inte har ett arbete. Skillnaderna ökar mellan friska och sjuka. Förslagen läggs i en tid när det går bra för Sverige, när tillväxten är hög, arbetslösheten sjunkande och sysselsättningen stigande. De läggs i en tid när de offentliga finanserna uppvisar betydande överskott och statsskulden faller. Utskottet uppfattar det närmast som ett hån att de som t.ex. blivit arbetslösa, sjuka eller förtidspensionerade ska behöva drabbas av stora ekonomiska försämringar nu när förutsättningarna är bättre än på länge att visa solidaritet med dessa grupper. Utskottet ställer sig bestämt avvisande till oppositionspartiernas förslag.

Regeringens budgetpolitik är inriktad på att Sverige ska fortsätta att ha sunda offentliga finanser, vilket är en förutsättning för uthållig tillväxt och stabil välfärd. De offentliga finanserna är starka. Mellan åren 2000 och 2008 uppgår överskottet i de offentliga finanserna till 2,0 % av BNP. Överskottsmålet klaras. Utgiftstaken har klarats samtliga år sedan de infördes 1997 och marginalerna till utgiftstaket beräknas vara goda framöver. Den offentliga bruttoskulden och statsskulden minskar, både som andel av BNP och nominellt, och den offentliga sektorns nettoförmögenhet beräknas 2008 uppgå till drygt 18 % av BNP. Den inriktning på ansvarsfullhet och långsiktighet som präglat regeringens budgetpolitik sedan 1994 ligger fast. De budgetpolitiska målen har uppnåtts och de offentliga finanserna är starka oavsett vilket mått man väljer. Enligt utskottets mening har denna budgetpolitik goda förutsättningar att även framgent genom sunda offentliga finanser fortsätta att främja tillväxt och välfärd.

Utskottet avvisar de förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som framförts av Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet och ställer sig bakom regeringens förslag.

Därmed tillstyrker utskottet proposition 2005/06:100 yrkande 1 och avstyrker motionerna Fi8 (m), Fi9 (fp), Fi10 (kd) Fi11 (c) och Fi12 (m, fp, kd, c).

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (m, fp, kd, c)

av Mikael Odenberg (m), Karin Pilsäter (fp), Mats Odell (kd), Gunnar Axén (m), Roger Tiefensee (c), Tomas Högström (m) och Gunnar Nordmark (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet gemensamt föreslår samt tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2005/06:Fi12 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m, fp, kd, c),

bifaller delvis motionerna

2005/06:Fi8 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m),

2005/06:Fi9 av Lars Leijonborg m.fl. (fp),

2005/06:Fi10 av Göran Hägglund m.fl. (kd) och

2005/06:Fi11 av Maud Olofsson m.fl. (c) samt

avslår proposition 2005/06:100 punkt 1.

Inledning och sammanfattning

Sverige står inför stora utmaningar. Trots en internationell högkonjunktur och god tillväxt i Sverige skapas få nya jobb i den privata sektorn. En vanlig dag går över en miljon vuxna inte till jobbet. För få arbetstimmar blir på så sätt utförda. Dessutom väljer inte tillräckligt många att starta och driva företag. Det blir inte mindre allvarligt av att vi samtidigt närmar oss den tidpunkt vid vilken allt färre måste försörja alltfler.

Vi har all anledning att känna glädje över att människor lever längre och ofta hälsosammare än förr. Men för att klara de utmaningar som Sverige står inför måste sysselsättningsutvecklingen vändas och företagandet stimuleras. Det måste därför bli mer lönsamt att arbeta, enklare att anställa och mer attraktivt att starta och driva företag.

Utmaningarna kommer både inifrån och utifrån. En successivt äldre befolkning ställer allt större krav på välfärdssystemen samtidigt som den internationella konkurrensen blir allt hårdare för svenska företag och jobb.

Utmaningarna är stora, men Sverige har goda förutsättningar att klara dem. Den ekonomiska politiken är inriktad på prisstabilitet och överskott i de offentliga finanserna. Arbetskraften är kompetent. Det tekniska kunnandet är högt. Exportindustrin kan utnyttja den draghjälp som den goda internationella konjunkturen ger. Konkurrensen ökar, men globaliseringen ger oss samtidigt stora möjligheter att vinna nya marknader i snabbt växande ekonomier.

Förutsättningarna är goda, men Sveriges potential utnyttjas inte när över en miljon människor står utan jobb. En viktig förklaring är att vår ekonomi inte är tillräckligt flexibel för att lösa de anpassningar vi står inför. Socialdemokraternas och stödpartiernas svar på frågan hur de utanförstående ska komma in på arbetsmarknaden är att skapa tillfälliga jobb via arbetsmarknadspolitiken. Det ger inte någon bestående förbättring.

De fyra partierna i Allians för Sverige har lagt grunden för en politik som kan bidra till att lösa de problem som landet nu står inför. Vår politik syftar till att föra människor ut ur utanförskap och in på arbetsmarknaden genom att göra det mer lönsamt att arbeta och genom att skapa förutsättningar för att nya företag kan bildas och redan verksamma kan expandera. Vi känner ett ansvar för att skapa ett skattesystem och ett företagsklimat som gynnar sysselsättning och entreprenörskap. Vi vill också driva en politik för sunda offentliga finanser och för att skapa förutsättningar för självbärande och livskraftiga regioner med ett stort mått av självbestämmande.

Allians för Sverige har ett program för arbete som på allvar tacklar de utmaningar Sverige står inför:

- För det första föreslår vi en stor inkomstskattereform för alla som arbetar. Tyngdpunkten ligger på att minska tröskel- och marginaeffekterna för låg- och medelinkomsttagare. Ett särskilt jobbavdrag införs. Jobbavdraget innebär skattesänkningar på minst 45 miljarder kronor per år. Första året sänks inkomstskatterna med 37 miljarder kronor.
- För det andra föreslår vi reformer av arbetsmarknadspolitiken, arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen. Det innebär att arbetsmarknadspolitiken effektiviseras och att matchningen mellan arbetssökande och lediga jobb förbättras.
- För det tredje föreslår vi en rad åtgärder i syfte att förbättra Sveriges företagsklimat och göra det mer lönsamt att driva företag och anställa. Exempelvis vill vi ytterligare reformera beskattningen av fåmansbolag, de s.k. 3:12-reglerna. Förmögenhetsskatten avskaffas under mandatperioden 2007–2010. Arbetsgivaravgifterna slopas för tjänstjobb. Nystartsjobb införs för att ge dem en ny chans som under lång tid varit arbetslösa, sjukskrivna, förtidspensionerade eller socialbidragsberoende. Skattereduktion för hushållstjänster införs. Företagspaketet innehåller skattesänkningar m.m. på sammanlagt ca 15 miljarder kronor.
- För det fjärde föreslår vi reformer för att säkra en hög kvalitet i skolan, sjukvården, äldreomsorgen och för att återupprätta rättstryggheten.

Utanförskapet

Det finns i dagens Sverige drygt 1,5 miljoner människor som vill och kan arbeta men som inte bereds arbete. I delar av landet står bortåt en tredjedel av den vuxna befolkningen i arbetsför ålder utanför den reguljära arbetsmarknaden. Det är en lika stor andel som under den ekonomiska krisen i början av 1990-talet.

Den totala arbetslösheten uppgick i mars 2006 till 390 000 personer eller 8,7 % av arbetskraften. Därtill kan läggas 200 000 personer av latent arbetssökande, dvs. personer som kunnat och velat arbeta men inte sökt jobb, samt heltidsstuderande som sökt arbete. Gruppen heltidsstuderande som samtidigt sökt arbete uppgick till 110 000 personer. Dessa räknas i internationell statistik som arbetslösa. Sammantaget utgör dessa personer en betydande och outnyttjad reserv som står förhållandevis nära arbetsmarknaden.

Samtidigt fick 260 000 personer sjuk- och rehabiliteringspenning och 555 000 var förtidspensionerade. Bland dessa finns stora grupper som anger att de skulle kunna arbeta om vissa villkor vore uppfyllda.

Medelåldern i Sverige ökar. Det är glädjande men medför samtidigt att allt fler kommer att efterfråga kvalificerad och dyrbar vård och omsorg. Detta sker samtidigt som en allt mindre del av befolkningen arbetar och betalar skatt på sina arbetsinkomster. Allt färre kommer att behöva ta hand om allt fler och finansiera alltmer.

Alliansens slutsats är att fler i arbetsför ålder måste arbeta mer. Fler måste slussas in tidigare på arbetsmarknaden och färre lämna den i förtid. Kärnan i vår ekonomiska politik är att stimulera till en sådan utveckling.

Gör det mer lönsamt att arbeta

Om Sverige ska kunna garantera och stärka tryggheten krävs fler som arbetar och färre som inte arbetar. Den höga frånvaron och låga sysselsättningen i kombination med en gradvis allt äldre befolkning utgör de stora utmaningar som Sverige står inför. En viktig orsak till dagens höga frånvaro är att det för många knappt lönar sig att arbeta i stället för att leva på ekonomiska ersättningar. Svenska och internationella erfarenheter visar att en politik som gör det mer lönsamt att arbeta är avgörande för att skapa fler jobb och minska frånvaron.

De ekonomiska drivkrafterna till arbete är särskilt svaga för dem med lägst inkomster. Ökade skatter och minskade bidrag åter upp merparten av den inkomstökning som en extra arbetsinsats ger. Under 1970- och 1980-talen var det höginkomsttagarna som hade marginalskatter på 70–80 %. Nu är det människor med de lägsta inkomsterna som drabbas av de största margineffekterna.

När det knappast lönar sig att arbeta eller att anstränga sig extra minskar arbetsutbudet, medan frånvaron stiger och företagens efterfrågan på arbetskraft sjunker. Skatte- och bidragssystemen har således skapat fattigdomsfällor som är svåra att bryta sig ur. När man inte råår över sin egen vardag skapas en ofrihet, svag självkänsla och genuin otrygghet.

I Sverige har Socialdemokraterna valt en kombination av skatter och bidrag som har särskilt negativa effekter på arbetsutbudet. Höga kommunalskatter och arbetsgivaravgifter i kombination med inkomstprövade bidrag och avdrag ger höga marginaleffekter för låginkomsttagare. Det är begripligt att den som inte får mer än en bråkdel kvar av extraförtjänsten från arbete lika gärna väljer bort den.

Sänkta inkomstskatter

Den höga skattebelastningen för låg- och medelinkomsttagare är en viktig orsak till att många i Sverige inte befinner sig i arbete. Därtill har skattesystemets utformning också stor betydelse för hur ekonomin fungerar i stort.

Allians för Sverige föreslår att inkomstskatten sänks. I ett första steg införs 2007 ett jobbavdrag i den kommunala beskattningen. Avdraget motsvarar hela arbetsinkomsten upp till en inkomst på 31 500 kr, och trappas därefter upp med 20 % av inkomsten mellan 31 500 kr och 107 800 kr. Från 107 900 kr uppgår avdraget till 46 800 kr. För personer över 65 års ålder fördubblas det skattefria beloppet.

Kostnaden för detta första steg uppgår till 37 miljarder kronor. Därtill kommer ett motsvarande avdrag vad gäller näringsinkomster.

Skattereformen stimulerar till och gör det lättare att leva på eget arbete. För att få största möjliga effekt på arbetsutbudet och sysselsättningen är reformen inriktad mot att göra det lönsamt att gå från frånvaro till deltidsarbete.

Därför har vi valt att utforma reformen så att merparten av skattesänkningarna tillfaller låg- och medelinkomsttagare. Inom dessa inkomstgrupper finns många frånvarande, deltidsarbetande, kvinnor, ungdomar och invandrare. Det är dessa grupper som har de största möjligheterna att öka sitt arbetskraftsdeltagande. Utöver effekter på arbetsutbudet är en skattesänkingsprofil riktad mot låg- och medelinkomsttagaren också rimlig eftersom finansieringen i vissa delar kommer att belasta breda löntagargrupper.

I en alltmer konkurrensutsatt värld kommer länder som Sverige att tvingas till en allt snabbare strukturomvandling. För att på sikt kunna bevara vårt relativa löneläge krävs att kunskapsinnehållet i vår produktion fortsätter att stiga. Detta kräver välutbildad arbetskraft. Därför är det viktigt att stärka avkastningen på extra ansträngningar, utbildning och förkovran. Den s.k. värnskatten kan ses som en straffskatt på utbildning och är därför skadlig för tillväxten. Vår ambition är därför att på sikt avveckla värnskatten.

Effekter av alliansens inkomstskattereform

Jobbavdraget innebär att alla som arbetar får en kraftig skattesänkning. För det första slopas skatten helt på låga inkomster. Därutöver sänks skatten påtagligt i övriga inkomstlägen. Låg- och medelinkomsttagare som arbetar deltid, oftast kvinnor, får betydande skattesänkningar. Ungefär tre fjärdedelar av skattereformen tillfaller låg- och medelinkomsttagarna. Barnfamiljer vinner också mer i förhållande till familjer utan barn med alliansens politik.

Allra störst betydelse får skattereformen för dem som stegvis kan lämna försörjning via olika ersättningssystem till förmån för arbete. En person som är sjukskriven och återgår till ett arbete på halvtid med en månadslön på 15 000 kr får en inkomstökning på 18 000 kr per år efter skatt. Det är ca 7 000 kr mer än med regeringens politik.

Inom alliansen är vi övertygade om att de åtgärder vi föreslår kommer att stimulera sysselsättningen, tillväxten och därmed också förstärka de offentliga finanserna.

Vi anser att fler åtgärder för att förbättra förutsättningarna för sysselsättning och tillväxt måste genomföras. Därför är ytterligare sänkningar av inkomstskatterna, förändringar av företagsbeskattningen och andra åtgärder för att stärka företagsklimatet angelägna.

Sjukförsäkringen

Sjukförsäkringen ska ha som mål att bevara tryggheten för sjuka människor och ska samtidigt ge motiv och möjlighet att återgå till arbete. Sjukförsäkringen måste reformeras så att det blir mer förmånligt att gå tillbaka till att arbeta. Allians för Sverige föreslår en rad förändringar i sjukförsäkringen för att hjälpa människor att komma tillbaka i arbete och minska kostnaderna för staten. Kostnaderna för sjukdom och ohälsa har varit en gökunge i statens finanser ända sedan slutet på 1990-talet.

Sedan 2002 har även sjukförsäkringen börjat stramas åt något, med en dämpad kostnadsutveckling som följd. Den samhällsekonomiska kostnaden fortsätter dock att stiga bl.a. genom att allt yngre blir förtidspensionärer. Dessvärre beräknas kostnaderna för sjukpenning och sjukersättning åter börja stiga från 2007, vilket tyder på att det senaste årets förbättring snarare är tillfällig än varaktig.

Allians för Sverige nöjer sig inte med att bara dämpa en i längden ohållbar kostnadsutveckling. Ohälsan är hämmande för alla de människor som hamnat i långvarig sjukskrivning och som inte ges möjlighet till vård och rehabilitering. Vårdköerna vid landets sjukhus har långa tider fyllts på av alltfler sjukskrivna som väntar på behandling. Men landstingen har uppenbarligen haft dålig kontroll över det egentliga vårdbehovet. Enligt undersökningar kan så lite som en sjättedel av vårdköerna bestå av patienter med verkligt vårdbehov. Många patienter går därför sjukskrivna onödigt länge i väntan på en behandling som skulle ha kunnat komma till stånd

tidigare om inte landstingen premierats för att uppvisa långa vårdköer. Det är ovärdigt för de sjuka och ett slöseri både med människor och med skattebetalarnas pengar.

När stora grupper i arbetsför ålder är frånvarande från arbetsmarknaden hålls arbetsutbudet tillbaka, vilket driver på kostnadsutvecklingen för arbetsgivarna. Vid en konjunkturuppgång riskerar brist på arbetskraft att uppstå tidigare om många människor står utanför arbetsmarknaden till följd av långvariga sjukskrivningar eller förtidspensionering. Arbetsgivarna är numera också tvungna att betala för 15 % av långtidssjukskrivningarna, vilket har lett till ökade kostnader för företag med många sjukskrivna. Vår avgörande invändning mot denna s.k. medfinansiering är dock att den ökar svårigheterna för många att komma in på arbetsmarknaden, den ökar riskerna för en hårdare granskning av de arbetssökandes hälsotillstånd och den riskerar att leda till ett snävare urval vid anställning.

Sjukskrivningarna har också betydelse för dem som inte är sjukskrivna. De kostnader som sjukskrivningar medför för företagen gör att de drar sig för att nyanställa eller ta in vikarier. Därmed belastas den befintliga personalen med även de sjukskrivnas arbetsuppgifter. Det kan leda till en ond cirkel, där höga sjukskrivningstal hos en arbetsgivare leder till fler sjukskrivningar bland den kvarvarande personalen. Inte minst inom den offentliga sektorn finns tecken på den typen av spiraler.

För människor som av arbetsmarknadsskäl hamnat i sjukskrivning finns ett särskilt dilemma. Vägarna tillbaka till arbetsmarknaden är oftast få, långa och fulla av hinder. Det handlar delvis om reglerna för hur sjukskrivningar och förtidspensioner kan kombineras med deltidsarbete. Särskilt hindrande är att höga marginalskatter gör det olönsamt för många sjukskrivna att komma tillbaka in på arbetsmarknaden. En studie från Stockholms universitet från i våras visade att nettobehållningen av att börja arbeta var negativ för 9 av 10 sjukskrivna kvinnor när kostnader förenade med arbetet togs med i kalkylen. Därför är det av vikt att även inkomstskatterna reformeras så att arbete tydligt premieras framför bidragsförsörjning.

Ökad kontroll i syfte att motverka fusk och överutnyttjande

Sjukförsäkringen är en viktig trygghet för den som drabbas av sjukdom, oavsett om det leder till kortare eller längre frånvaro från jobbet. Samtidigt är sjukförsäkringen inte tänkt att ersätta arbetsinkomst för den som blir varaktigt arbetsoförmögen. Sjukskrivningarna har ökat kraftigt sedan mitten av 1990-talet. Samtidigt finns inga andra tecken på att svenskarna i allmänhet blivit sjukare. Tvärtom räknas vi till de friskaste folken i världen, med hög förväntad livslängd. Därför är det enligt vår mening uppenbart att sjukförsäkringen utnyttjas även av dem som hör hemma i ett annat ersättningssystem eller inte borde få någon ersättning alls från sjukförsäkringen.

En generös försäkring kräver att bara de berättigade utnyttjar den. Så är inte fallet i dag. För att minska överutnyttjandet anser vi att det krävs ökad kontroll. Det handlar exempelvis om att öka arbetsgivarnas möjligheter att kontrollera de korta sjukskrivningarna genom att ge dem lagstadgad rätt att kräva sjukintyg från första sjukskrivningsdagen.

Vi vill strama upp rutinerna för bedömning av sjuk- och aktivitetsersättning genom att låta dessa beslut fattas av tjänstemän på Försäkringskassan efter samråd med försäkringsläkare. På så sätt påskyndas bedömning och beslut om en person ska omskolas eller erbjudas sjuk- och aktivitetsersättning.

För att minska möjligheterna till fusk vill vi göra det lättare för Försäkringskassan att samköra sina register med andra myndigheter, t.ex. Skatteverket. Dessa myndigheter bör också ges ett utökat ansvar att inleda bedrägeriundersökningar mot misstänkta fuskare.

Dessa åtgärder kan i ett senare skede behöva kompletteras med ytterligare åtgärder för att ytterligare minska kostnaderna för sjukfrånvaron, eller om åtgärderna inte bedöms uppnå avsedd effekt.

Förändrad beräkningsgrund för sjukpenninggrundande inkomst (SGI)

Vi föreslår att den inkomst som ligger till grund för sjuklön och sjukpenning (SGI) ska utgöras av de senaste tolv månadernas inkomst. För den som har gått upp eller ned i arbetstid ska SGI i stället beräknas som aktuell inkomst multiplicerat med 0,95. Förslaget kommer att leda till något lägre ersättning, framför allt för den som under det senaste året haft en snabb löneutveckling. Den som före sin sjukdom gick ned i lön får däremot en bättre ersättning. Den ändrade SGI-beräkningen ska tillämpas både i sjuk- och föräldraförsäkringen.

Oförändrat tak i sjukförsäkringen

Vi motsätter oss regeringens förslag att höja taket i sjukförsäkringen till 10 basbelopp. Mot bakgrund av att det framför allt är angeläget att vidta åtgärder för att minska kostnaderna för sjukfrånvaron och stimulera människor att gå tillbaka till arbete anser vi inte att ett höjt försäkringstak kan motiveras.

Förändringar i förtidspensionen

Avsättningar till ålderspensionssystemet utgår med 80 % av den försäkrade inkomsten i såväl sjukförsäkringen som a-kassan. Vi anser att denna pensionsförmån bör gälla även för förtidspensionerades sjuk- och aktivitetsersättning. Därför föreslår vi att 80 % av antagandeinkomsten (den inkomst som förtidspensionen beräknas på) ska vara pensionsgrundande och inte som i dag 100 %.

Utvidgat ansvar för trafikförsäkringen

Samhällets kostnader för trafikskadades sjukpenning och sjukersättning har ökat dramatiskt de senaste tio åren. Så sent som 2002 tvingades försäkringsbolagen att göra en större premiejustering för att täcka de ökade kostnaderna. Precis som i socialförsäkringarna är det framför allt kostnaderna för sjuk- och aktivitetsersättning till skadedrabbade som har ökat.

Denna negativa trend måste brytas. Vi föreslår därför att statens kostnader för trafikskadades sjukpenning och sjukersättning överförs till trafikförsäkringen. En sådan reform bedöms på sikt ge stora samhällsekonomiska vinster i form av ökad trafiksäkerhet, förbättrad rehabilitering och minskade skadekostnader. Erfarenheterna från bl.a. Finland visar att både skadefrekvensen och de totala kostnaderna kan minskas betydligt.

För 2005 uppskattas statens sjukpenning- och sjukersättningskostnader till följd av trafikskador till knappt 8 miljarder kronor. Därav utgör kostnader för sjukskrivningar ca 1 miljard kronor och förtidspensioner knappt 7 miljarder kronor. Den sammanlagda skulden för framtida utbetalningar för att täcka historiska kostnader beräknas till ca 70 miljarder kronor.

Samtliga tillkommande kostnader för skador som inträffar efter den 31 december 2006 ska enligt vårt förslag bäras av trafikförsäkringen. Därtill införs en särskild trafikförsäkringsavgift för att täcka avvecklingskostnaderna för de befintliga trafikskadorna. Avgiften tas ut som ett procentuellt påslag på trafikförsäkringspremien.

Reformen innebär att försäkringsbolagen på kort sikt kommer att höja sina premier för fordonsägarna med ca 1 500 kr per fordon och år. Noteras bör dock att olika fordonstyper kommer att drabbas olika av förslaget.

En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring

Alla ska vara försäkrade

En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring är en frihetsfråga. Om det finns en ersättning vid tillfälliga perioder av arbetslöshet blir människor tryggare och vågar prova nya arbeten.

En stor brist i dagens arbetslöshetsförsäkring är att den inte omfattar alla på arbetsmarknaden. I dag står nära 700 000 personer utanför a-kassan trots att de har jobb och via skatten bidrar till 90 % av a-kassans finansiering. Vi föreslår att arbetslöshetsförsäkringen ska vara obligatorisk och inkludera alla som arbetat tillräckligt länge för att kvalificera sig till försäkringen. En obligatorisk arbetslöshetsförsäkring är en viktig del av den generella välfärden.

Ökad egenfinansiering i försäkringen

När arbetslöshetsförsäkringen infördes betalade arbetslöshetskassornas medlemmar eller de fackförbund som drev kassorna merparten av försäkringens kostnader. Nu betalar staten drygt 90 % av utgifterna i arbetslöshetsför-

säkringen, och på marginalen 100 %. Varken arbetsgivarna eller löntagarna behöver bära den direkta kostnaden om arbetslösheten ökar. Det är inte rimligt. Arbetslöshetsförsäkringen måste göras mer försäkringsmässig och den statliga subventionsgraden minskas.

Vi anser att det är viktigt att kostnaderna för arbetslösheten blir tydligare och synligare. Vi vill därför öka graden av egenfinansiering. Vårt förslag innebär att egenfinansieringen ökar med 10 miljarder kronor. Höjningen betalas av dem som har jobb, inte av de arbetslösa. Genom att avgifterna till varje arbetslöshetskassa kommer att variera med arbetslösheten i kassan skapas också motiv för kassorna att skärpa kontrollen. De fackförbund som är ytterst ansvariga för arbetslöshetskassorna får också motiv att medverka till att hålla nere arbetslösheten. Ingen kassa ska behöva höja avgiften med mer än 300 kr i månaden.

Den sänkning av inkomstskatterna för förvärvsarbete som vi föreslår blir således betydligt större än höjningen av egenavgiften.

Stramare kvalifikationskrav

Arbetslöshetsförsäkringen ska ersätta en varaktig inkomst som någon har förlorat och inte grundas på tillfälliga inkomster. Vi föreslår därför att möjligheten att kvalificera sig till arbetslöshetsersättning genom enbart studier, det s.k. studerandevillkoret, slopas. Vi vill också att möjligheten att ha rätten till arbetslöshetsersättning vilande – den s.k. överhoppningsbara tiden – begränsas till högst 5 år. Sex månaders arbete ska precis som i dag räcka för att kvalificera till arbetslöshetsersättning, men vi höjer kravet till minst halvtidsarbete 80 timmar i månaden. Den ersättning som betalas ut ska grundas på de senaste 12 månadernas inkomster i stället för de senaste 6 månadernas.

Ersättning vid omställning

Arbetslöshetsförsäkringen ska vara en omställningsförsäkring som underlättar övergången från ett arbete till ett annat. Det innebär bl.a. att ersättningsnivån ska trappas ned över tiden.

Vi föreslår att ersättning från arbetslöshetsförsäkringen bara ska kunna utgå under en ersättningsperiod på 300 ersättningsdagar (14 månader). För att ge både den arbetssökande och arbetsförmedlingen större motiv att snabbt få personen tillbaka i arbete trappas ersättningen ned från 80 till 70 % efter 200 ersättningsdagar (9 månader). Arbetssökande som har försörjningsansvar för barn ska få längre tid på sig att söka arbete. För dem ska ersättningen utgå under 450 dagar (nästan 21 månader). Ett enhetligt tak införs. Lägsta dagpenning är 320 kr per dag, och högsta dagpenning är 680 kr per dag.

Jobb- och utvecklingsgaranti

Personer som inte fått ett arbete trots att de sökt under lång tid kan behöva mer aktiva insatser från arbetsförmedlingen. Alla långtidsarbetslösa ska därför ha rätt till en s.k. jobb- och utvecklingsgaranti. Syftet med garantin är att med hjälp av individuellt utformade åtgärder så snabbt som möjligt hjälpa deltagarna vidare till den reguljära arbetsmarknaden.

Tyngdpunkten i jobb- och utvecklingsgarantin är att förbereda deltagarna för arbetslivet genom olika jobbsökande aktiviteter. Korta kompletterande utbildningar kan ingå liksom praktik och vissa samhällsnyttiga arbetsinsatser. Aktiviteterna i jobb- och utvecklingsgarantin ska ordnas av en mångfald auktoriserade anordnare.

Alla som deltar i jobbgarantin får en ersättning på högst 65 % av den förlorade arbetsförtjänsten, dock lägst grundbelopp och högst takersättningen. Den som inte vill delta förlorar rätten till ersättning.

Bättre kontroll av reglerna

Ett villkor för att arbetslöshetsförsäkringen ska fungera är att ersättning bara ges till dem som söker arbete aktivt och som inte tackar nej till erbjudna arbeten. Dagens regler är mycket strikta på den punkten, men de tillämpas inte konsekvent, vilket tydligt visats i granskningar som gjorts av Riksrevisionen och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF). Sedan 2005 har dock arbetsförmedlingarna blivit mer aktiva i att ifrågasätta rätten till ersättning för personer som inte uppfyller villkoren. Detta arbete måste fortsätta. Trovärdigheten för en generös arbetslöshetsförsäkring vilar på att regelverket respekteras.

En ny arbetsmarknadspolitik

Enligt alliansens mening är det inte arbetsmarknadspolitiken i sig som är problemet, utan hur den utformas. Det finns inom socialdemokratien en övertro på AMS och arbetsmarknadspolitiska åtgärder och deras förmåga att skapa förutsättningar för jobbtillväxt. Vad arbetsmarknadspolitiken kan och ska göra är i stället att fungera som smörjmedel på arbetsmarknaden. Den ska bidra till att människor så snabbt som möjligt kan gå från ett jobb till ett annat, eller från arbetslöshet till ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Grunden för en väl fungerande arbetsmarknadspolitik måste därför vara att verksamheten styrs av klara och entydiga mål och utformas oberoende av dagspolitiska hänsyn.

Nej till regeringens olika sysselsättningspaket

I statsbudgeten för 2006 föreslog regeringen satsningar på arbetsmarknadspolitiska åtgärder. I vårpropositionen fortsätter regeringen på samma linje. Men regeringens förslag är behäftade med betydande undanträngningseffekter. De jobb som skapas med hjälp av olika åtgärder innebär med andra

ord att jobb som skulle ha kommit till även utan åtgärder trängs undan. Blir undanträngningen exempelvis 70 % slutar regeringens sysselsättningspaket på en ökning med måttliga 15 000–20 000 platser för 2006, där varje plats i utbildning, praktik eller arbete kommer att kosta skattebetalarna drygt 600 000 kr.

Vi säger nej till regeringens satsningar på 20 000 plusjobb och 1 000 plusjobb för ungdomar. En avgörande invändning mot paketet är att det nästan helt är inriktat på offentlig sektor. Vi säger också nej till regeringens fortsatta utbyggnad av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det är avgörande för svensk ekonomi och för långsiktig sysselsättning att sysselsättningen i första hand ökar i det privata näringslivet. Alliansens förslag om nystartsjobb och om nedsatta arbetsgivaravgifter för anställningar i tjänstesektorn är, till skillnad från regeringens förslag, effektivare och mer träffsäkra åtgärder.

Sänkta arbetsgivaravgifter för tjänstejobb

Våra åtgärder inom sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen, liksom sänkningen av inkomstskatten för förvärvsarbetande, ökar utbudet av arbetskraft och förbättrar arbetsmarknadens funktionssätt. Detta kommer att leda till fler jobb. Samtidigt är det viktigt att också efterfrågan på arbetskraft ökar, att det finns nya jobb att gå till. Allians för Sverige vill därför sänka tröskeln för att anställa. Sänkta arbetsgivaravgifter sänker kostnaderna och öka benägenheten att anställa. Men generella arbetsgivaravgiftssänkningar kan vara kostsamma genom att arbetsgivarna får skattelättnader också för anställningar som annars ändå skulle ha kommit till stånd. Dessutom riskerar generella sänkningar att slå igenom på löneökningarna snarare än sysselsättningen.

Höga skatter slår hårdast mot branscher där den enskilde själv kan välja mellan att utföra tjänsten eller att köpa tjänsten. Sänkta kostnader i dessa branscher med hög konkurrens leder till högre sysselsättning, snarare än högre vinstmarginaler eller större löneökningar.

Vi föreslår därför att arbetsgivaravgifterna, exklusive pensionsavgiften, tas bort för följande servicetjänster – bilverkstäder, motorcykelhandel inklusive reparationsverkstäder, reparationsverkstäder för hushållsartiklar och personliga artiklar, restauranger, barer och pubar, personalmatsalar, cateringföretag och centralkök, städföretag till den del det inte utgör kostnad i näringsverksamhet, trafikskolor och serviceföretag.

Konsekvenserna av förslaget ska regelbundet utvärderas. Det kan finnas skäl att utöka eller att på annat sätt förändra vilka företag som kan komma i fråga.

Alliansens förslag till arbetsgivaravgiftssänkningar är betydligt mer omfattande än regeringens och stödpartiernas. Deras förslag gäller soloföretag som anställer en person i ett år. Vi räknar med att vårt förslag kommer att öka efterfrågan på arbetskraft betydligt. Det är också viktigt att poängtera att förslaget ska ses i kombination med alliansens övriga förslag. Sannolik-

heten för att sänka arbetsgivaravgifter ska leda till högre sysselsättning ökar väsentligt när åtgärden dels är riktad, dels vidtas i kombination med ökat arbetsutbud.

Nystartsjobb

Ett sätt att förbättra sysselsättningen för personer med svag förankring på arbetsmarknaden är att sänka arbetsgivaravgifterna för dessa grupper. I bl.a. Nederländerna, Belgien, Frankrike, Tyskland och Storbritannien har riktade skattelättnader införts med gott resultat.

Vi föreslår därför att arbetsgivaravgifterna tas bort helt för personer som haft arbetslöshetsersättning, sjukpenning, förtidspension eller socialbidrag i mer än ett år. Nedsättningen gäller under lika lång tid som vederbörande varit frånvarande från arbetslivet, dock högst fem år. Skatterabatten kan förlängas i särskilda fall men först efter individuell prövning. Ungdomar (20–24 år) som varit arbetslösa i sex månader ska omfattas av dessa s.k. nystartsjobb. För dem gäller dock skatterabatten i högst ett år. Nystartsjobben ska även omfatta nyanlända flyktingar och anhöriginvandrare under de tre första åren efter det att uppehållstillstånd har beviljats.

För personer äldre än 55 år ska skattelättnad ges under dubbelt så lång tid som personen varit frånvarande från arbetslivet, dock maximalt tio år. Skatterabatten ges till nystartsjobb i näringslivet. Lagen om anställningskydd (LAS) ska gälla för nystartsjobben.

Till skillnad från regeringens s.k. plusjobb, som är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd hanterad av arbetsförmedlingen, är skatterabatten i nystartsjobben en rättighet som gäller alla, oavsett hur anställningen förmedlas. Anställda och arbetsgivare som kommer överens om en anställning och uppfyller kraven föreslås kunna ansöka hos skattemyndigheten om att arbetsgivaravgiften tas bort. Skatterabatten är inte begränsad till någon högsta inkomstnivå. Detta betyder bl.a. att en löneutveckling är möjlig med nystartsjobb.

Utgiftstaken i statsbudgeten ska anpassas efter satsningen på nystartsjobb – detta till skillnad från regeringen som satsar på både plusjobb och utbildningsvikariat i form av skattekrediteringar utan att någon motsvarande justering av utgiftstaket görs.

En ny struktur för arbetsmarknadspolitiken

Arbetsmarknadspolitiken bedrivs i dag inom ramen för en komplicerad organisatorisk struktur. Arbetsmarknadsverket (AMV) svarar för huvuddelen av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och består av Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) och en länsarbetsnämnd i varje län. I länsarbetsnämnderna ingår bl.a. de offentliga arbetsförmedlingarna. Såväl AMS som länsarbetsnämndernas arbete leds av styrelser som består av politiker och representanter för arbetsmarknadens parter.

Vi anser att arbetsmarknadspolitiken måste effektiviseras. Resurserna måste prioriteras mot matchning mellan arbetssökande och lediga jobb, konkurrensen öka och kontrollen förbättras. AMS måste reformeras från grunden. En ny enhetlig myndighetsorganisation bör införas med självständig professionell ledning samtidigt som det politiska inflytandet minskas. Länsarbetsnämnderna ska läggas ned. Vi är övertygade om att flexibiliteten på arbetsmarknaden förbättras om arbetsmarknadspolitiken byggs upp kring de naturligt framväxta lokala arbetsmarknaderna i stället för att begränsas till en indelning i län.

Större roll för alternativa förmedlingar

Många arbetssökande upplever att de inte får något stöd av arbetsförmedlingen i sitt jobbsökande. Allians för Sverige vill se en aktiv arbetsförmedling som effektivt kan matcha arbetssökande med arbetsgivare.

Forskningen har belagt att en väl fungerande förmedlingsverksamhet – där det ställs tydliga krav på sökaktivitet – bidrar till att arbetslösheten minskar. Det är viktigt att arbetsmarknadsmyndigheten ges möjlighet att prioritera förmedlingsverksamheten och att arbetsförmedlingarna förbättras och blir mer individinriktade.

Allians för Sverige anser därför att privata förmedlingar, branschvisa förmedlingar, bemanningsföretag, trygghetsråd m.fl. bör få möjlighet att komplettera den offentliga arbetsförmedlingen. Konkurrensen i förmedlingsverksamheten kommer att gynna de arbetssökande genom att diversifieringen blir större.

Individuellt stöd

Det råder en orimlig arbetssituation på arbetsförmedlingarna när varje arbetsförmedlare har 100–700 arbetssökande som de ska hjälpa och stödja. Regeringen har förvärrat situationen genom att inrätta friåret, vars administration tar så mycket tid att det blir mindre tid över till arbetsförmedlarnas egentliga jobb.

Allians för Sverige föreslår därför att arbetssökande ska få en personlig coach samt att åtgärdsinriktade och individuella handlingsplaner ska upprättas inom 30 dagar. Alliansen vill också avskaffa friåret, reducera de omfattande arbetsmarknadsprogrammen samt ersätta dagens riktade anställningsstöd med nystartsjobb.

Arbete är vägen till integration

Ett problem som invandrare möter vid introduktionen på arbetsmarknaden är att det tar tid att skaffa sig de kunskaper som krävs för att fungera på en ny arbetsmarknad. Till det kommer att många arbetsgivare säger sig ha svårare att bedöma arbetsförmågan hos en invandrare än hos en infödd svensk. Det förekommer tyvärr också inslag av diskriminering. Alla dessa faktorer gör att det kan vara svårt för invandrare att finna arbete.

För att övervinna dessa svårigheter föreslår alliansen att nystartsjobb ska gälla under de tre första åren i Sverige för alla som beviljats uppehållstillstånd. Det är också viktigt att invandrare erbjuds en god språkutbildning under perioden med nystartsjobb. Vi vill därför öka valfriheten och ersätta dagens svenska för invandrare (sfi) med en utbildningspeng där var och en själv fritt kan välja utbildare. Det är också viktigt att valideringen av invandrarers utbildning och yrkeserfarenhet snabbas upp och förenklas. Bedömningen av praktiska yrkeskunskaper måste förbättras. En modell värd att pröva är den som används i Finland.

Ett problem i dagens system för mottagande av nyanlända invandrare är att inkomststødet under introduktionsperioden normalt utgår i form av socialbidrag. Socialbidraget avräknas med 100 % mot ökade inkomster. Så länge hushållets disponibla inkomst vid arbete inte överstiger socialbidraget och eventuella andra bidrag och kostnader förknippade med arbete är det ekonomiska utbytet av att arbeta obefintligt. Vi vill därför pröva att ta bort inkomstavräkningen under introduktionsfasen i Sverige.

Vi vill också pröva möjligheten att den jobb- och utvecklingsgaranti vi föreslår ska garanteras alla som annars skulle hänvisas till socialbidrag. Vidare anser vi att diskrimineringslagstiftningen ska göras mer enhetlig och att en gemensam diskrimineringsombudsman ska införas.

En politik för äldre och äldres arbete

Äldre är en i många stycken underskattad och förbisedd kraft i arbetslivet. Viljan och möjligheten hos många äldre att arbeta utgör dessutom en välbehövlig arbetskraftsreserv. Behovet av fler äldre i arbetslivet finns överallt, inte minst inom vården.

Allians för Sverige redovisar längre fram i reservationen en rad förslag som också underlättar för äldre. Det gäller bl.a. ökad valfrihet och trygghet i äldreomsorgen. I punkterna nedan redovisas kortfattat några av våra förslag för att underlätta för äldre att stanna kvar på arbetsmarknaden på sina villkor.

- *Förstärkt jobbavdrag för äldre som väljer att jobba.* Det förstärkta jobbavdrag som alliansen föreslår ger en person som fyllt 65 år och som väljer att fortsätta att arbeta en skattelättnad på omkring 20 000 kr per år, redan vid låga inkomstnivåer.
- *Slopade arbetsgivaravgifter för personer som är 65 år och äldre.*
- *Ett nationellt äldreråd bör inrättas.* Rådet ska bl.a. analysera och presentera förslag till anpassning och organisering av arbetsplatserna så att äldre kan jobba kvar längre än i dag.
- *Jobba i eget företag åt tidigare arbetsgivare.* Äldre personer bör ges möjlighet att starta eget företag med den tidigare arbetsgivaren som enda uppdragstagare.
- *Flexibla arbetsmarknadspolitik och förmedling.* Arbetsmarknadspolitiken bör utvecklas för att stimulera sysselsättningen bland äldre.

- *Förändrat anställningskydd för ökad anställningsbarhet.* Enligt LAS gäller dubbel turordningstid för arbetstagare över 45 år. Avsikten är att detta ska vara ett extra skydd för äldre arbetstagare i arbetsbristsituationer. Den effekten förtas av att nämnda regel i stället bidrar till att arbetsgivare blir mer tveksamma till att anställa äldre. Alliansen föreslår därför att regeln slopas.
- *Diskriminering av äldre måste motverkas.*
- *Nystartsjobben för dem som är äldre än 55 år förstärks.* För personer äldre än 55 år ges skattelättnaden i nystartsjobben under dubbelt så lång tid som personen varit frånvarande från arbetslivet, dock maximalt tio år.
- *Trygghetsavdrag – skatteavdrag även för anhörigas hushållstjänster.*

Gör det mer lönsamt att starta och driva företag

Det privata företagandet är centralt för samhällets utveckling. Vårt välstånd och möjligheterna att få fler människor tillbaka i arbete bygger på att fler entreprenörer kan och vill driva företag och engagera sig som arbetsgivare. Den höga arbetslösheten och det sjunkande antalet företagare är ett uttryck för att Sverige är inne på fel väg.

Allians för Sverige tror inte att en regering kan "skapa jobb", bara goda förutsättningar för jobb. Till skillnad från nuvarande regering vill Allians för Sverige sätta företagaren och företagen i fokus för tillväxtpolitiken. Den socialdemokratiska politiken, med ständigt nya pålagor och krav på företagarna, kväver företagandet och håller tillbaka företagarnas vilja att anställa. Vi vill skapa stabila tillväxtförutsättningar i form av ett skattesystem och ett företagsklimat som gynnar sysselsättning och entreprenörskap. Vi föreslår därför en rad åtgärder som gör det mer lönsamt att anställa, som förbättrar företagets kapitalförsörjning och som minskar företagets administrativa kostnader för regelkrångel och byråkrati.

Avskaffa förmögenhetsskatten

Precis som när det gäller arbetsinkomster har Sverige en internationellt sett hög beskattning av kapital. Numera är vi också ett av få länder som fortfarande tar ut en löpande skatt på det kapital som enskilda privatpersoner lyckats arbeta ihop. Till skillnad från det arbete som inkomstskatterna tas ut på är kapital en mycket rörlig skattebas.

Förmögenhetsskatten blir genom sina många undantag ytterst slumpmässig. Kapitalmarknadernas internationalisering har gjort det enkelt för förmögna personer att flytta kapitalet till länder med lägre beskattning. I dag bedöms svenskar ha ca 900 miljarder kronor i obeskattat utlandssparande, pengar som skulle kunna göra stor nytta om de investeras i svenska företag och affärsidéer på hemmaplan.

Allians för Sverige avser att avveckla förmögenhetsskatten under nästa mandatperiod. Redan 2007 halveras skattesatsen från 1,5 % till 0,75 %.

Rättvis beskattning av fåmansbolag

Allians för Sverige anser att nuvarande beskattningsregler för fåmansbolag diskriminerar det egna ägandet. En person som äger ett aktiebolag och som har en viss summa pengar att placera bör kunna fatta beslut om var pengarna ska placeras beroende på var han eller hon tror att pengarna kommer att göra störst nytta. Den som tror på den egna affärsidén vill sannolikt investera pengarna i sin egen verksamhet.

Vi föreslår att det krångliga regelverket (3:12) för fåmansbolagen ändras så att det inte missgynnar eget företagande. Löneuttagskravet sänks till 10 inkomstbasbelopp per år. Kapitalskattesatsen på kapitalvinst vad avser kvalificerade andelar över sparat utdelningsutrymme återställs. Schablonbeloppet för skattesatsen 20 % på utdelning höjs till 2 inkomstbasbelopp. Klyvningsräntan för enskilda näringsidkare höjs till samma nivå som för fåmansbolag.

Jobbavdrag för näringsinkomster

Den inkomstskattereform som Allians för Sverige föreslår sänker skatten för inkomster på arbete. För att göra det mer attraktivt att starta företag om man är arbetslös eller deltidsanställd ska detta avdrag också gälla mot näringsinkomster. Avdraget utformas på samma sätt som jobbavdraget för arbetsinkomster.

Uppskjuten reavinstbeskattning

En småföretagare som säljer sitt företag kan i dag tvingas betala mellan 30 % och 55 % i effektiv reavinstskatt. Detta avhåller sannolikt många från att sälja, vilket håller tillbaka framväxten av nya företag och förhindrar företag att växa och utvecklas.

Allians för Sverige vill därför förbättra kapitalförsörjningen genom att införa en möjlighet till uppskjuten reavinstbeskattning för delägare i fåmansaktiebolag som säljer ett företag. Uppskov ges för reavinster upp till ett belopp av 5 miljoner kronor om vinsten investeras i ett nytt onoterat företag.

Fribelopp för obeskattade reserver

Vänsterkartellen har beslutat att räntebelägga företagens avsättningar till periodiseringsfonder. Medan större företag kan hantera detta genom att ta upp reserverna till beskattning innebär det begränsningar för de mindre företagens möjligheter att finansiera en utveckling av verksamheten. Allians för Sverige föreslår därför att ett fribelopp om 10 miljoner kronor per företag införs. Samtidigt utsträcks räntebeläggningen till att gälla alla obeskattade reserver. Därigenom minskar skattebelastningen för de mindre företagen, medan skatteintäkterna från de större företagen ökar. Sammantaget leder förslaget till en förstärkning av statens budget.

Förbättrad förmånsrätt

Den nya lagen om förmånsrätt begränsar bankernas och andra finansinstituts förmånsrätt vid konkurser från 100 % till 55 % av fordringarna. Tanken med förändringen var bl.a. att det skulle bli enklare att rekonstruera företag efter konkurser. Banker agerar rationellt och tar hänsyn till den försämrade förmånsrätten genom att bli mer restriktiva vid utlåning och kräver i allt större utsträckning vidgade säkerheter för utlåning. Detta har inskränkt framför allt mindre företags möjligheter till kapitalförsörjning och expansionsmöjligheter. Allians för Sverige föreslår att den allmänna förmånsrätten för företagsinteckningar höjs från nuvarande 55 % till 100 %.

Statligt kreditgarantisystem

En väl fungerande privat kapitalbildning och väl fungerande kapitalmarknader är det viktigaste för kapitalförsörjningen till näringslivet. Det kan dock även finnas en roll att spela för staten vid investeringar i tidiga skeden. En statlig lånegaranti för lån till framför allt mindre företag med begränsad tillgång till säkerheter och utan en lång kredithistoria, kan förbättra effektiviteten i ekonomin även då kreditmarknaden i övrigt fungerar väl.

Allians för Sverige föreslår att ett statligt kreditgarantisystem införs för små och medelstora företag. Kreditprövningen ska utföras av den kreditgivande banken. Systemet ska förenas med villkor för den kreditgivande bankens prövning.

Riskkapitalavdrag

Allians för Sverige föreslår att ett riskkapitalavdrag införs för att ytterligare stimulera framväxten av privat investeringskapital. Förslaget ger privatpersoner möjligheten att skattefritt investera upp till ett visst belopp i eget eller närståendes företagande genom att kostnaden för köp av onoterade aktier i sådana företag får dras av mot förvärvsinkomst.

Nya jobb i hushållssektorn

Allians för Sverige menar att det finns en stor potential att åstadkomma nya varaktiga arbeten i företag som erbjuder de tjänster som hushållen normalt utför själva, men som de till följd av höga skatter antingen låter bli att konsumera eller köper svart. En skattereduktion skulle också underlätta för många arbetande barnfamiljer, öka arbetsutbudet för ensamstående samt bidra till en jämnare arbetsfördelning mellan kvinnor och män i hemmet.

Allians för Sverige vill därför införa en skattereduktion för hushållstjänster. Företag som säljer hushållstjänster får rätt att vid den månatliga inbetalningen av moms och arbetsgivaravgifter dra av 50 % av arbetskostnaden för alla hushållstjänster som man utfört. Fysisk person får under ett år köpa hushållstjänster enligt dessa regler till ett värde av maximalt 100 000 kr. Den maximala skattereduktionen kan således uppgå till

50 000 kr. Förslaget omfattar hushållstjänster som utförs i hemmet, hushållens köp av externa tvätteritjänster samt hämtning och lämning av barn från och till dagis eller motsvarande. Materialkostnader omfattas inte.

Minska regelkrånglet och byråkratin

Det är krångligt att vara företagare. Regelverket är både omfattande och invecklat, och för varje år som går läggs nya regler till de gamla. Sammantaget beräknas företagens administrativa kostnader till följd av regelverket uppgå till mellan 60 och 70 miljarder kronor per år.

Allians för Sverige har enats om en rad åtgärder för att öka tempot i regelförenklingen. På fyra år ska de svenska företagens administrativa kostnader för samtliga statliga regelverk minska med 25 %. Det arbete som pågår i Nederländerna och Storbritannien är utmärkta förebilder. Bland de många åtgärder som vi kommer att föreslå finns följande:

- Vi vill se över lagstiftningen i syfte att möjliggöra bolagsbildning med aktiebolagens begränsade ansvar för delägarna och relativt gynnsammare skattevillkor, men utan krav på insatt aktiekapital. Dessa bolag bör kunna få ett enklare regelverk liknande det som i dag gäller för handelsbolag och enskilda firmor.
- Den nya miljöbalk som infördes 1999 är ett av de mest kostsamma regelverk som finns i bruk. Vi vill därför att detta regelverk arbetas om i syfte att bl.a. förkorta handläggningstiderna och begränsa antalet anmälnings- och tillståndspliktiga objekt.
- Plan- och bygglagen är också ett av de stora regelverk som på många sätt lägger onödiga administrativa bördor på företagssektorn. Den ska reformeras så att det t.ex. blir lättare att söka bygglov och handläggningstiderna i planärenden förkortas.

Vi vill vidare att alla nya lagar och regler som berör företagen ska granskas av ett offentligt organ med samma oberoende ställning som Lagrådet innan de får träda i kraft. Granskningen ska se till att inga nya regler får införas utan att de utformats så att de uppnår sitt syfte på enklast möjliga sätt för företagen.

Ökade resurser till forskning kring kvinnors företagande och affärsrådgivning för kvinnor

Kvinnor som företagare rymmer en stor potential. Fler kvinnor som startar och driver företag skulle ge Sverige en starkare ekonomisk utveckling och även bidra till att de könsroller och normer som exkluderar kvinnor från inflytande i samhället bryts. Ökad jämställdhet är viktig för ökad konkurrenskraft och en starkare svensk ekonomi.

Under 1990-talet satsade den borgerliga regeringen på ett stort program för kvinnors företagande. Det innehöll bl.a. särskilda kvinnolån, forskning kring kvinnors företagande samt affärsrådgivning för kvinnor. Programmet har haft stor betydelse för framväxten av fler kvinnliga företagare. Ett liknande program bör initieras.

Öppna skyddade sektorer

Alla vägar till effektivitetsvinster ska tas till vara. Inslagen av konkurrens mellan olika producenter måste öka och de ekonomiska styrsystemen förbättras. Vi har inte råd att avstå från den välfärd som ökad konkurrens och förbättrade styrsystem kan ge i framtiden. En ökad etableringsfrihet inom verksamheter som i dag sköts av den offentliga sektorn skulle göra det möjligt för fler kvinnor att bli företagare. Därmed skulle ett viktigt hinder för att jämna ut inkomster och förmögenheter mellan män och kvinnor tas bort.

Företagare och de offentliga socialförsäkringarna

De offentliga socialförsäkringarna är utformade för anställda och ger mycket liten trygghet för företagare, detta trots att den som driver eget företag betalar in lika mycket skatt som anställda.

I och med att nuvarande system utgår ifrån de anställdas perspektiv blir det ett hinder att övervinna när människor med goda idéer funderar på att starta ett företag. Allians för Sverige vill skapa system som bidrar till att människor vågar förverkliga sina idéer.

Privatiseringar

Allians för Sverige anser att det statliga ägandet bör minskas. På sikt bör staten kvarstå som ägare endast då tungt vägande skäl talar för detta. Företag som Nordea, Telia Sonera, OMX, Vasakronan samt Vin & Sprit verkar exempelvis fullt ut på kommersiella marknader med fungerande konkurrens. Vi föreslår att en genomgång görs av alla företag med statligt ägande, där argumenten för och emot ett fortsatt statligt ägande vägs mot varandra. Det statliga ägandet ska kvarstå om viktiga samhällsintressen talar för detta.

Försäljning av statliga företag måste ske med stor omsorg om skattebetalarnas pengar. Vi bedömer att en försäljningsvolym motsvarande 35 miljarder kronor utöver regeringens förslag 2007 är en rimlig målsättning. Intäkterna ska användas till att minska statsskulden. Budgeteffekten av detta består dels av en minskning av statens räntekostnader till följd av en minskning av statsskulden, dels av minskade utdelningsintäkter från de statliga företagen. Förslagen innebär sammantaget en förbättring av det finansiella sparandet med 0,7 miljarder kronor 2007.

Företag och attityder

Sverige behöver fler nya och växande företag. Nyföretagandet skulle behöva öka med minst 10 000 företag per år bara för att ersätta de stora företagens förväntade minskning av antalet medarbetare. För att detta ska bli verklighet krävs förbättrade attityder till företagande och företagare. Det måste skapas en vilja och ett mod hos människor att gå från att vara anställda till att anställa.

Allians för Sverige föreslår att entreprenörsperspektiv förs in på alla nivåer inom det svenska utbildningssystemet. Det ska också vara ett av skolans mål att skapa företagsamma och kreativa individer. I samband med att en ny läroplan beslutas bör denna förändring ske.

Globaliseringsråd

Globaliseringen påverkar alla samhällsnivåer. Dess konsekvenser har dock inte till fullo accepterats av alla politiska beslutsfattare. Därför behövs en grundläggande utredning om globaliseringseffekterna så att vi också ser vad som ska göras politiskt för att främja det svenska näringslivets konkurrenskraft.

Allians för Sverige föreslår att en borgerlig regering inrättar ett globaliseringsråd direkt underställt regeringen med Finlands och Danmarks goda exempel som förebilder.

Tillväxtens etik

Allians för Sverige föreslår att en delegation tillsätts för att bidra till att den etiska diskussionen om människosyn och värdegrund inom näringsliv och finansmarknad fortlever och utvecklas. En "god moral" på marknaden innebär också hänsyn och respekt för miljö och natur.

Kunskap för framtiden

Att utbildning och forskning håller hög kvalitet är avgörande för ett lands välfärd.

I Sverige har vi en lång tradition av bred folklig utbildning. Det har länge varit självklart att en persons utbildning inte ska vara beroende av social bakgrund eller ekonomiska resurser. Alla ska ha samma rätt till en god utbildning.

De som är allra mest beroende av en bra skola är de som i stor utsträckning slås ut från skolan i dag – barn och ungdomar som av olika skäl inte kan räkna med stöd hemifrån.

En av fyra elever tar sig inte genom grundskolan med de kunskaper som alla ska nå. En av fyra klarar inte gymnasieskolan inom fyra år, trots att all utbildning är avsedd att ta tre år. Många lärare, föräldrar och elever

upplever mobbning som ett stort problem i skolan. Sverige borde ha nått längre. Det är uppenbart att den socialdemokratiska utbildningspolitiken inte fungerar.

Varje svensk skola ska utvecklas till en skola som lärare och elever kan känna sig stolta över. Vi vill ha en skola där alla känner sig trygga och respekterade och där varje elev får möjlighet att utvecklas till toppen av sin förmåga.

Sverige behöver välutbildad arbetskraft för att klara den internationella konkurrensen och skapa ekonomisk tillväxt och ökat välbefinnande. En högre utbildning med internationellt konkurrenskraftig kvalitet är en förutsättning för att åstadkomma detta. Det utgör också grunden för framtida forskning och utveckling. Klarar inte Sverige detta, dras de långsiktiga förutsättningarna för tillväxt och ökat välbefinnande undan.

Allians för Sverige föreslår bl.a. förbättrade möjligheter till akademisk fortbildning för lärarna. Vidare föreslår vi nya mål och betyg, kontrollstationer samt kvalitetsgranskningar av grundskolor. Vi vill stoppa den stora utslagningen av elever från gymnasieskolan och höja kvaliteten på såväl de teoretiska som de yrkesinriktade utbildningarna. Vi föreslår därför att tre inriktningar införs: en studieförberedande, en yrkesförberedande och en lärlingsutbildning.

Alliansen vill sprida kunskap till landets alla skolor om forskningsbaserade åtgärdsprogram mot mobbning och annan kränkande behandling.

Forskningen bidrar till ekonomisk tillväxt

Forskningen bidrar till ekonomisk tillväxt, genom att både stimulera sysselsättningen och bidra till högre produktivitet. Det är viktigt att väsentligt öka resurserna för forskning för att skapa ledande forskningsmiljöer, förbättra kvaliteten och därmed öka Sveriges vetenskapliga attraktivitet och möjligheter till forskarutbyte på hög vetenskaplig nivå. Allianspartierna vill under den närmaste femårsperioden satsa 2 miljarder kronor mer än regeringen på forskning.

Valfrihet och trygghet i vården och omsorgen

Allians för Sverige har en gemensam syn på bristerna inom vården och omsorgen. Socialdemokraternas tolvåriga maktinnehav har i praktiken gett längre väntetider, färre äldreboenden, en stagnerande handikappolitik och en nedbantad psykiatri. Alltför många människor drabbas av psykiska sjukdomar och om ingenting görs kommer morgondagens brister att vara kroniska och strukturella.

Välfärden behöver förstärkas genom en nysatsning på vård och omsorg. Mycket kan vinnas mänskligt och ekonomiskt genom en ökad mångfald och valfrihet inom vårdsektorn. Men det behövs också ett ekonomiskt resurstillskott – i första hand till äldreomsorgen och psykiatrin.

Den solidariskt finansierade välfärden måste vara öppen för nytänkande. Det krävs en större mångfald, initiativkraft och omvandling, så att patienten och omsorgstagaren kan få bästa möjliga vård och omsorg. Nya starka drivkrafter kan bidra till en välfärd som verkligen möter patientens och omsorgstagarens individuella behov. Inte minst måste den enskilde ges rätten att välja och framför allt att kunna välja bort det som inte fungerar.

Hälso- och sjukvården

Vi anser att patientens ställning måste stärkas. Tillgängligheten till vård och omsorg ska förbättras. Samtidigt krävs en mer uttalad helhetssyn på patientens behov. Hälso- och sjukvården måste jämföra sina prestationer och systematiskt dra lärdom av misstag och framgångar. Vi föreslår därtill utökade resurser till en nationell vårdgaranti.

Äldreomsorgen

Äldreomsorgen ska vara trygg och värdig, samtidigt som brukarna ges inflytande och självbestämmande. Med större valmöjligheter får medborgarna en mer lyhörd offentligt finansierad äldreomsorg, vars fokus är den enskildes behov och önskemål. Valfriheten gagnar också personalen, som ges större möjligheter till utveckling och kompetensutveckling samt fler karriärvägar. Vi föreslår att ett "fritt val" införs inom äldreomsorgen.

Vi anser vidare att regeringens förslag till resurstillskott till äldreomsorgen och äldre vården inte är tillräckligt och föreslår därför att ytterligare medel tillförs kommunerna för att förbättra det medicinska omhändertagandet och det sociala innehållet i äldreomsorgen.

Den psykiatriska vården

Den svenska psykiatriska vården är i kris. Den förmår inte att tillgodose kraven på en väl fungerande vård för psykiskt sjuka och stöd till deras anhöriga. Vi föreslår därför en omfattande översyn av den psykiatriska vårdens organisation och en kraftig förstärkning av den psykiatriska vården de närmaste tio åren.

Ohälsan har nått svindlande höjder, och vänsterkartellen har varit passiv. Aktiva, snabba och sammansatta rehabiliteringsinsatser vid sjukskrivningar ger positiva effekter för individen. Vi vill förbättra möjligheterna till samarbete mellan olika huvudmän så att långtidssjuka och förtidspensionerade får möjlighet att återgå i arbete. Vi föreslår ett utökat rehabiliteringsansvar för Försäkringskassan samt finansiell samordning av rehabiliteringsresurser mellan olika huvudmän.

Principen för finansiell samordning är att medel reserverade för sjukpenning omvandlas till aktiva åtgärder i ett samarbete mellan Försäkringskassan och andra myndigheter, såsom landstinget eller regionen, arbetsförmedlingen och kommunernas socialtjänst. Samarbetspartierna införde 2004 ett regelverk för finansiell samordning, men dess nuvarande utformning försvå-

rar de flesta former av finansiell samordning som tidigare visat sig framgångsrika. Vi anser att det krävs en möjlighetslagstiftning som utgår från lokala behov. Vi föreslår att Försäkringskassan ges i uppdrag att erbjuda alla sjukskrivna en personlig koordinator. Försäkringskassan ges vidare skyldighet att genomföra en rehabiliteringsutredning inom fyra veckor, och arbetsgivarnas ansvar för att genomföra en rehabiliteringsutredning tas bort. Allians för Sveriges förslag till finansiell samordning genomförs under 2007.

Ett prioriterat område för alliansen är utvecklingen av en nationell standard för informationsteknologin i vård och omsorg. Målet bör på sikt vara full interoperabilitet i vården, dvs. att alla IT-system bör kunna ”prata med varandra”. Detta gäller såväl medicinsk informationsöverföring, exempelvis röntgenbilder, patientjournaler, diagnoser m.m., som ekonomiadministrativa data, exempelvis utförda åtgärder.

Den samlade kostnaden för full interoperabilitet har inte beräknats för svenska förhållanden, men baserat på amerikanska erfarenheter räknar vi med att ett projekt som syftar till att ta fram en nationell standard för IT kommer att kosta ungefär 50 miljoner kronor årligen under mandatperioden. Därefter krävs ett visst årligt anslag för att anpassa den nationella standarden till tekniska och politiska förändringar.

Vi vill öka insatserna för att utveckla sjukvårdens ersättningssystem. I dag är de nationella satsningarna på utveckling av ersättningssystemen mycket begränsade. Alliansen avsätter medel för att utveckla bättre ersättningssystem inom hälso- och sjukvården.

Vårdpersonalen är en resurs för förnyelse av vården. Många av dem som är anställda i vården har en egen verksamhetsidé. Det måste vara möjligt att främja personaldrift genom s.k. avknoppning. En personalgrupp bör kunna ta över driften av en verksamhet i ett första skede utan föregående upphandling. Stödet syftar till att göra det möjligt för anställda att förbereda ett övertagande av landstingsdriven verksamhet.

En tandvårdsreform för dem som behöver det mest

Priserna i tandvården har ökat kraftigt under senare år. Samtidigt har den offentliga subventionen urholkats, på grund av både prisuppgången och medvetna politiska beslut. I många fall har enskilda personers kostnader blivit orimligt höga. Allians för Sverige anser att dagens situation är socialt och hälsopolitiskt oacceptabel. Under 2005 drabbades 50 000 personer av tandvårdskostnader på mer än 15 000 kr, och enbart 10 000 av dessa omfattas av högkostnadsskyddet för personer äldre än 65 år.

Allians för Sverige vill förstärka resurserna till tandvården så att de största behoven ges den högsta prioriteten. Vi ställer oss kritiska till att regeringen lägger fokus på att sänka de vardagliga kostnaderna för tandvård medan man inte i första steget gör något för att förbättra högkostnadsskyddet och minska utsattheten för de personer som drabbas av de högsta kostnaderna.

Under följande mandatperiod vill Allians för Sverige genomföra en större tandvårdsreform som både stärker högkostnadsskyddet och skapar rimliga villkor för den förebyggande tandvården på ett sätt som främjar både kontinuitet, valfrihet och konkurrens. Vi föreslår att 70 % av resurstillskottet ska gå till att skapa ett rimligt högkostnadsskydd, och övriga 30 % ska i det inledande steget satsas på tandvårdscheckar som alla medborgare i åldrarna 20–65 år kan använda som delbetalning för abonnemangstandvård eller tandvårdsundersökning hos valfri tandläkare.

Samtidigt behövs kraftfulla åtgärder för att öka konkurrensen och konsumentmakten inom tandvården och på så vis främja en rimlig prisbildning.

Prioriteringar på det rättspolitiska området

Allians för Sverige ser med stor oro på hur brottsligheten breder ut sig. Våldsbrotten ökar stadigt. Antalet anmälda våldtäkter och misshandelsfall har blivit fler och bidrar till bilden av ett allt rääre samhälle. Brott lönar sig. Tre av fyra brott förblir ouppklarade. Samtidigt utgör den grova organiserade brottsligheten ett allvarligt hot mot såväl enskilda människor som vårt öppna samhälle.

Satsning på polisen

För att lag och ordning ska kunna upprätthållas bör polisen reformeras. Det bör skapas en organisation med poliser som förebygger, utreder och klarar upp brott och som står till medborgarnas tjänst. För att öka den polisiära närvaron, öka utredningskapaciteten och förebygga brott behöver Sverige fler poliser i yttre tjänst. Vårt mål är att det år 2010 ska finnas 20 000 poliser i landet.

Satsningar på kriminalvården

Svensk kriminalvård präglas i dag av djupa strukturella problem. Kriminalvården har kommit att handla allt mindre om vård och alltmer om förvaring. Orsakerna till dagens situation är många, men bristande politiskt ledarskap har stor del i kriminalvårdens misslyckande. För att få verksamheten på rätt köl krävs ett starkt ledarskap, med förmåga att styra och utvärdera verksamheten på ett vetenskapligt och kvalitativt sätt.

Vi anser att det måste göras tydliga satsningar på behandling och rehabilitering. Bland annat måste män som misshandlar kvinnor få hjälp med att bryta sina destruktiva beteenden, genom adekvat vård och behandling på anstalt respektive inom frivården. Intagna som är psykiskt sjuka, har gjort sig skyldiga till sexualbrott eller som missbrukar droger eller alkohol är andra exempel på kategorier av dömda som ska ha förbättrad behandling och rehabilitering.

Vi anser också att resurserna till kvinnojourerna måste öka. I dag saknar nästan hälften av landets kommuner en kvinnojour. Ungefär 10 % av kommunerna ger inget stöd åt verksamhet för kvinnor och barn som utsatts för hot och våld i nära relationer och i det egna hemmet.

För att bl.a. motverka ungdomsbrottlighet och tydliggöra föräldrarnas ansvar bör föräldrarnas skadeståndsansvar skärpas.

Värna de offentliga finanserna

Statsfinanserna måste stärkas och budgetprocessen stramas upp. Vi vill skapa ett starkare finansiellt sparande i staten än vad vänsterkartellen föreslagit. Skattesänkningar och andra åtaganden som vi föreslår finansieras fullt ut. Vårt gemensamma förslag stärker statsfinanserna med 3,2 miljarder kronor under 2007.

Ett viktigt mål för finanspolitiken är att säkerställa att de offentliga finanserna är uthålliga. Endast på det sättet kan den långsiktiga välfärdsutvecklingen säkras. Vårt mål är att den offentliga sektorns bruttoskuld reduceras, vilket möjliggör stabila skattebaser på en lägre nivå än i dag. En lämplig skuldnivå medger en tillräcklig säkerhetsmarginal för att klara en betydande konjunkturell försvagning av de offentliga finanserna. Vidare bör skuldsättningen vara förenlig med hur de offentliga inkomsterna och utgifterna påverkas av befolkningsstrukturen. Den konsoliderade offentliga sektorns bruttoskuldsättning bör därför reduceras ytterligare. Mot denna bakgrund anser vi att det strukturella överskottet i den offentliga sektorn i genomsnitt bör motsvara 2 % av BNP.

Överskotten i den offentliga sektorn ligger under åren framöver i huvudsak i ålderspensionssystemet. En av fördelarna med det nya pensionssystemet är att det är självständigt. Därmed är det omöjligt att föra över pengar till statsbudgeten. Premiepensionerna är dessutom grundlagsskyddad privat egendom och kan därmed inte användas för andra ändamål. För kommunerna gäller ett balanskrav. Förutsättningarna för kommunsektorn ska vara stabila, och man bör därför utgå från att kommunsektorn som helhet ska vara i balans. Givet detta regelverk är det naturligt att det finansiella sparandet i statsfinanserna utgör instrumentet för att upprätthålla ett strukturellt sparande i den offentliga sektorn som helhet.

Sverige har de mest konjunktur känsliga offentliga finanserna bland OECD-länderna. Detta framgår nu i konjunkturuppgången när statsfinanserna kortsiktigt blir bättre än väntat. På samma sätt leder en konjunktur försvagning till snabb försämring av statsfinanserna. Våra förslag innebär att konjunktur känsligheten minskar. Därmed blir också de offentliga finanserna långsiktigt stabilare och mera förutsägbara.

Socialdemokraterna har i regeringsställning i praktiken luckrat upp det förhållandevis strikta budgetsystem som infördes vid mitten av 1990-talet. Det är nödvändigt med en ny översyn som också syftar till ökad öppenhet. Väl definierade mål, ökad öppenhet och tydlighet, ett stramare regelverk

för beslutsfattandet och förstärkt utvärdering kan bidra till att stävja kort-siktighet och godtycklighet. En sådan översyn bör leda till ökad tydlighet i fråga om skuldsättning och saldomål och hur dessa ska uppnås genom skärpta regler för utgiftstak och budgetmarginaler. Erfarenheten visar att även strikta regler kan urholkas. Det är därför inte tillräckligt med reformer av budgetprocessen. Det måste dessutom till förändringar som ger ökad öppenhet och tydligare ansvarsutkrävande. Vi avser att göra en sådan genomgripande översyn.

Renodla statens roll

Den offentliga sektorns omsättning motsvarar omkring hälften av värdet på allt som produceras i Sverige under ett år. Det vilar därför ett stort ansvar på den ekonomiska politiken att effektivt ta till vara varje skattekrona. Vi tror att det inom ramen för den verksamhet som den offentliga sektorn bedriver finns betydande potential för förbättringar, men också behov av ytterligare resurser.

Genom att effektivisera politiken kan ökade satsningar inom prioriterade offentliga verksamheter möjliggöras, samtidigt som utrymme ges att sänka skatterna för att stimulera till fler jobb och ökad tillväxt i det privata näringslivet. Det är trots allt näringslivet som i slutändan finansierar all verksamhet också inom den offentliga sektorn.

Räntebidraget avvecklas

Allians för Sverige föreslår att räntebidraget successivt avvecklas till 2012. Skattelättnaden för vissa byggtjänster och investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder avskaffas. Förslagen beräknas medföra en sammanlagd besparing för den offentliga sektorn på 2,7 miljarder kronor 2007.

Minskad statlig byråkrati

Allians för Sverige föreslår kraftfulla åtgärder för att minska den statliga byråkratin. Antalet myndigheter har ökat i snabb takt under de senaste åren. Chefpositioner på dessa nya myndigheter besätts inte sällan av regeringens eller stödpartiernas egna trojänare.

Samtidigt visar Ekonomistyrningsverkets undersökningar att bara omkring hälften av myndigheternas anslag går till kärnverksamheten. Resten går till att täcka kostnader för bl.a. lokaler, IT-stöd och administration.

Vi föreslår att anslagssparandet på Regeringskansliet minskas, att de statliga kompetensöverföringsjobben dras in och att anslaget till Arbetsmiljöverket reduceras. Under 2007 inleds också avvecklingen av Integrationsverket, Arbetslivsinstitutet och Myndigheten för skolutveckling. Tillsammans med effektiviseringar på ett antal myndigheter stärker vår satsning på minskad byråkrati statens finanser med 1,5 miljarder kronor.

Allians för Sverige föreslår att arbetsgivarnas medfinansiering efter andra sjukveckan slopas fr.o.m. 2007.

Allians för Sveriges förslag i siffror

Tabell Skattesänkningar

Miljarder kronor

Inkomstskatter	
Jobbavdrag, inklusive äldre	37,40
<i>Delsumma för inkomstskatter</i>	<i>37,40</i>
Bättre villkor för företagande, lättare att anställa	
Fåmansskatteregler	0,90
Jobbavdrag för näringsinkomster	1,30
Slopade arb.giv.avg. (exkl. pensionsavg.) för vissa tjänsteföretag	3,50
Slopade arbetsgivaravgifter (exkl. pensionsavg.) för äldre	0,30
Risckapitalavdrag	0,10
Uppskjuten vinstbeskattning	0,50
Successivt avskaffad förmögenhetsbeskattning	3,45
Nystartsjobb	1,20
RUT-avdrag, inkl. anhörig	1,30
Avskaffad medfinansiering i sjukförsäkringen (15 %)	1,50
Fribelopp i periodiseringsfonder (10 mnkr)	0,40
Sänkt moms transport i skidliftar 12→ 6 %	0,06
Förmånsrätten	0,50
Statligt system för kreditgarantier	0,10
Affärsrådgivning för kvinnor	0,05
Forskning kring kvinnors företagande	0,05
Trygghet för företagare	0,03
<i>Delsumma för företag</i>	<i>15,24</i>
<i>Varav skattesänkningar</i>	<i>14,51</i>
<i>Varav satsningar på utgiftssidan</i>	<i>0,73</i>
Övriga skattesänkningar	
Ökad nedsättning elförbrukning i vissa kommuner, 3 öre/kWh	0,30
<i>Delsumma övriga skattesänkningar</i>	<i>0,30</i>
<i>Summa skattesänkningar</i>	<i>52,21</i>

Tabell Satsningar*Miljarder kronor***Bättre villkor för företagande, lättare att anställa***Delsumma, företags-satsningar på utgiftssidan (se ovan) 0,73***Bättre skola, forskning och utbildning**

Översyn mål och betygs-kriterier i grundskolan 0,02

Kontrollstationer och likvärdiga betyg 0,04

Utökad utbildningsinspektion 0,17

Lärares fortbildning 0,60

Lärares möjlighet att forska i tjänsten 0,05

Validering, obehöriga lärare 0,06

Forskningsbaserade åtgärdsprogram om mobbning 0,01

Akademisk rektorsutbildning 0,05

Utredning gymnasiet för höjd kvalitet 0,01

Satsning på funktionshindrade elever 0,08

Ökade anslag till forskning 0,20

*Delsumma, bättre skola, forskning och utbildning 1,29***Trygghet och värdighet i vård och omsorg**

Nationell vårdgaranti 0,25

Fritt-val-reform 0,30

Psykiatrisk vård och omsorg 0,25

Kvinnojourer 0,02

Social/välfärd 0,15

Aktiva och sammansatta rehabiliteringsinsatser 0,20

*Delsumma, trygghet och värdighet i vård och omsorg 1,17***Rättstrygghet**

Satsning på polisen 0,75

Skärp föräldrars skadeståndsansvar 0,01

Satsning på behandling och rehab av sexbrottslingar 0,02

*Delsumma, rättstrygghet 0,77***Sverige i världen**

Ökade resurser till internationella operationer 0,40

*Delsumma, Sverige i världen 0,40***Summa satsningar 4,36****Summa satsningar och skattesänkningar 56,57**

Tabell Finansiering*Miljarder kronor*

Finansiering, intäkter	
Slopad avdragsrätt för övriga utgifter	0,40
Slopad avdragsrätt mot statlig beskattning för resor och dubbelt boende, samt höjt reseavdrag	1,00
Avskaffat avdrag för förmån av personaldator	0,80
Slopad investeringsstimulans till bostäder	1,00
Räntebeläggning av obeskattade reserver (fribelopp 10 mnkr)	1,90
Höjd skatt på rulltobak och lågpriscigaretter	0,31
Slopad nedsättning av arbetsgivaravgifter	5,50
Slopad skattereduktion för fackavgifter och a-kassa	4,30
Privatiseringar (netto räntekostnader och aktieutdelningar)	0,70
Nej till regeringens företagssatsning	0,90
Avskaffad medfinansiering i sjukförsäkringen (15 %)	1,50
Nej till glesbygdsavdrag	0,30
<i>Summa inkomstförstärkning</i>	<i>18,61</i>
Sjukförsäkringen	
Trafikskadeförsäkring	0,80
Trafikskadeavgift	2,00
Regelförändringar i syfte att motverka överutnyttjande i s-kassa	2,25
SGI baserat på genomsnittsinkomst i sjukförsäkringen	0,40
Nej till höjning av taken	1,10
<i>Delsumma sjukförsäkring</i>	<i>6,55</i>
Föräldraförsäkring	
SGI baserat på genomsnittsinkomst i föräldraförsäkringen	0,30
<i>Delsumma föräldraförsäkringen</i>	<i>0,30</i>
Förtidspensionen	
Förändrad beräkning av pensionsavgifter	2,60
<i>Delsumma</i>	<i>2,60</i>
A-kassan	
Avgifter	10,00
Arbetsvillkoret skärps till halvtid (från 70 till 80 timmar)	0,30
Avskaffat studerandevillkor	0,60
Överhoppningsbar tid begränsas	0,02
Övergång jobbgaranti 65 % efter 300/450 dagar	0,90
Inkomstgrund (12 mån.)	0,70
Enhetligt tak (680 kr), sänkt ersättningsnivå	1,00
<i>Delsumma</i>	<i>13,52</i>

Arbetsmarknadspolitiken	
Förändring av AMS-organisation	0,20
Neddragning 20 000 platser	4,01
Nej till regeringens utbyggnad av arbetsmarknadspolitiska åtgärder	2,02
Nej till friår	1,00
Slopat anställningsstöd för långtidsarbetslösa	3,70
Delsumma	10,93
Övrigt	
Minskad statlig byråkrati	1,49
Nej till regeringens företagsstöd	0,21
Räntebidrag	0,97
Investeringsbidrag för hyresbostäder	0,70
Rekryteringsbidrag m.m.	1,66
Långsammare utbyggnadstakt av universitet m.m.	1,65
Vuxenutbildning	0,60
Delsumma övrigt	7,28
Summa, finansiering	59,79
Effekt på statens finansiella sparande	3,22

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen vad vi här anfört om riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Vi tillstyrker därmed motion 2005/06:Fi12 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m, fp, kd, c) och tillstyrker delvis motionerna

2005/06:Fi8 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m),

2005/06:Fi9 av Lars Leijonborg m.fl. (fp),

2005/06:Fi10 av Göran Hägglund m.fl. (kd) och

2005/06:Fi11 av Maud Olofsson m.fl. (c) samt

avslår proposition 2005/06:100 punkt 1.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:100 2006 års ekonomiska vårproposition:

1. Riksdagen godkänner regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (kapitel 1).

Följdmotioner

2005/06:Fi8 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

Riksdagen godkänner motionens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

2005/06:Fi9 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

Riksdagen beslutar att godkänna de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Folkpartiet liberalerna förordar i motionen.

2005/06:Fi10 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

Riksdagen beslutar att godkänna motionens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och för budgetpolitiken.

2005/06:Fi11 av Maud Olofsson m.fl. (c):

Riksdagen godkänner motionens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

2005/06:Fi12 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m, fp, kd, c):

Riksdagen godkänner motionens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.